POLIROM

O. Nimigean

MORTIDO

POLIROM

O. Nimigean

MORTIDO

O. Nimigean

MORTIDO

roman

Ediția a II-a, revăzută

POLIROM
2013

© 2013 by Editura Polirom

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;

sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-3356-2

ISBN PDF: 978-973-46-3357-9

ISBN print: 978-973-46-3407-1

Coperta: Carmen Parii

Foto copertă: Carmen Parii

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

O. NIMIGEAN (n. 19 iulie 1962, Năsăud) a publicat poezie (*Scrieri alese*, 1992; *Week-end printre mutanţi*, 1993; *Adio, adio, dragi poezii*, 1999; *Planeta zero*, 2001; *Nicolina Blues*, 2007 – premiile revistelor *Observator Cultural*, *Transilvania* şi *Mişcarea literară*, nominalizare la Premiul revistei *Cuvîntul* şi Premiul Uniunii Scriitorilor din România), proză (*Mortido*, ed. I, 2003, Premiul Naţional de Proză al *Ziarului de Iaşi*; *Rădăcina de bucsau*, 2010, Premiul USR Sibiu, premiile revistelor *Observator Cultural* şi *Transilvania*, Premiul Naţional pentru Roman), critică şi publicistică (*Inerţii de tranziţie, altruisme & bahluviuni literare*, *feat.* Flori Stănescu, 2006). Este coautor la *Cartea roz a comunismului* (2004) şi *Dicţionarul limbajului poetic eminescian* (2005). A fost selectat în antologiile *Grenzverkehr. Literarische Streifzüge zwischen Ost und West* (2006), *O panoramă critică a poeziei româneşti din secolul al XX-lea* (2007), *New European Poets* (2008).

În roman au fost inserate fragmente din texte ştiinţifice, filozofice, literare ş.a. Îi este lăsată cititorului plăcerea de a le descoperi.

Lui Iulian Doroftei
„De după colţul ultim, din oraş,
Priveşte: vine vînăt ucigaş…“

Dimov

Capitolul I

S-a ieftinit benzina, Freddy!

„— Dară unde fuseşi, prietene?
— Mă dusei de-mi cumpărai un cuţitaş, răspunse el.
— Ce să faci cu el?
— Îmi trebuie.“

(Petre Ispirescu – *Ciobănaşul cel isteţ sau ţurloaiele blendei*)

Pe ecranul televizorului apare figura bonomă a domnului Vigil Mălureanu.

Sînt, ca întotdeauna, în spatele lui Fra şi, ca întotdeauna, mă ridic pe vîrfuri şi încerc să-i privesc peste umăr. Să privesc, cum s-ar spune, în hîrtiile lui.

Celălalt opreşte sonorul şi se uită la V.M. cum închide şi deschide gura, ca un peşte care se sufocă. Zîmbeşte. Îşi toarnă, atent, un pahar de Metaxa şi închină, făcînd cu ochiul, spre domnul de pe ecran.

Zece fără două minute. Fra îşi potriveşte ceasul după uriaşa pendulă din colţul încăperii. Eu îmi potrivesc ceasul după ceasul lui Fra.

Imaginea începe să joace. Se dă peste cap. V.M. atîrnă cu capul în jos. Se lungeşte şi se comprimă. Schimbă feţe-feţe: e cînd verde, cînd roşu, cînd albastru, cînd galben, cînd mov. Şi iar roşu. Şi iar galben. Şi iar albastru. Apoi: nasul – roşu, ochii – galbeni, buzele – albastre. Imaginea înţepeneşte întoarsă.

Celălalt se ridică de la masă şi stinge aparatul.

Afară, sub geam, pîlpîie firmele de la Melody S.R.L. şi Trocadero S.A., iar metropola, în depărtare – aşa cum Fra crede că şi-o închipuie celălalt şi cum, desigur, avea să o găsească peste ani –, se ridică, policromă şi electrizată, precum o aurora boreală.

Aici, în schimb, se aude acum vocalistul de la Melody S.R.L., plîngăreţ, opintit, ţigănindu-se laolaltă cu muşteriii: „Ce-nu-şă-rea-sooo!“. Chiar sub balcon cineva înjură de mamă şi de Dumnezeu, iar altcineva îi răspunde, binedispus, răcnind, în contratimp, „Perestroika! Perestroikaaa!“. Şi, dintr-odată, lîngă noi – tresar fără voie –, „Cu-cu!“, „Cu-cu!“, „Cu-cu!“. Orele zece.

Celălalt se trînteşte în fotoliu, îşi freacă, reflex – aşa cum mi se întîmplă şi mie atunci cînd pun cine ştie ce coţcărie la cale –, palmele mari, dar suple, aproape feminine, şi scoate de la piept lista. O parcurge amuzat, bifează cîteva nume, le taie pe unele, adaugă altele, desenează, în dreptul fiecăruia, cîte o cruciuliţă. Din cruciuliţe face floricele. Personal, ştiam că lucrul îi luase cîteva săptămîni şi mă deruta, oarecum, nonşalanţa-i. Fra, în schimb – mi-am dat seama după aceea –, nu se îndoise nici o clipă că ar fi putut începe oricînd şi oricum – ceea ce s-a şi întîmplat, de altfel. Se folosise de dosarele din fostul său birou, urmări noile reţele, îşi activă legăturile vechi, va intra el însuşi în operaţiune, ca într-o joacă – a lui sau a noastră? Fra va fi înţeles cît de puţin contau lucrurile acestea. Însemnătatea lor era decorativă. Dacă am putea – doar atît – să dereglăm, pe neobservate, jocul, să-l transformăm în altceva, dar… Să-ţi spun? Probabil n-am reuşit decît să-l locuim în miezul lui gol, din care gratuitatea, în ciuda sîngelui, în ciuda ţipetelor, în ciuda durerii şi a morţii, apare drept o evidenţă incontestabilă. Atît. Sau nici atît. Ori chiar mai rău.

Celălalt deschide uşa de la dormitor. Ella a adormit. *Justine*, cărţulia Marchizului de Sade – lui Fra nu-i place Sade, nu-i mai place nimic în ultimul timp –, căzuse pe covor. Se apleacă, o ridică, o răsfoieşte. Pune volumaşul pe noptieră, alături de *Crimele familiei Borgia*.

Ella se răsuceşte, îşi dezveleşte, prin somn, fesele zvelte şi oftează. Ridică, buimăcită, un picior, încercînd să agaţe plapuma care alunecă, priveşte,

între vis şi trezie, şopteşte ceva neînţeles şi adoarme la loc. Sexul trandafiriu palpită în ritmul respiraţiei. I-l sărută cu delicateţe, o mîngîiem, într-o singură mişcare, de jos pînă sus, pe tîmplă, apoi trage plapuma peste ea, încet, să nu o tulbure.

Intră în atelier. Prin uşa deschisă umbra i se proiectează, uriaşă, pe perete. E celălalt sau Fra? Degetele se lungesc şi se mişcă asemenea picioarelor de păianjen. Fra e aici. Îmi trec mîinile prin aburul său rece. Chipul i se tulbură şi se destramă. Bărbia i s-a ascuţit ca o ţepuşă. Aplecat deasupra unor recipiente stranii, gesturile lui, supradimensionate pe ecranul de la capul femeii, devin înfricoşătoare. Ella ţipă prin somn. Celălalt se apropie, pe vîrfuri, cu o batistă în mîinile întinse. Păşeşte furişat, precaut, cu privirile scînteietoare. Caninii albi se dezvelesc, tăcut, într-un rînjet. Un fir de salivă i se prelinge din colţul drept al gurii. Apasă batista pe faţa femeii. „Dormi, hai, dormi“, şopteşte (Fra? Celălalt? Celălalt.), „nu-ţi fie frică“. Se întoarce în atelier şi îşi aranjează ţinuta.

— Măi, tati!…

Cu ochii umflaţi, Laurenţiu îl urmăreşte din pătuţ nehotărît. Să scîncească? Să nu scîncească?

— Ţe-i, puiule, te-ai tlezit? Vlei să faţi pipi?

— Vleau căcuţa, morocăne îmbufnat de somn Laurenţiu.

Îl dăm jos şi-l punem pe oliţă.

— Hai, fă repede!

— Măi, tati, vlea si el, Laulenţiu, o poveste…

Zece şi douăzeci de minute.

— Si cam ţe poveste-ai vlea?

Puştiul blond, numai zulufi, se aşezase temeinic, cu faţa în mîini şi coatele pe genunchi.

— Păi, aţeea cu mamuţoiul cale a omolît-o pe fată.

— Păăăi, se ziţe că a fost odată un mamuţoi ulît, ulîît, ulîîît… si o fată flumoasă, flumoasăă, flumoasăăă…

— Si?

— Si… întl-o bună zi, mamuţoiul ulît, ulîît, ulîîît a omolît-o pe fata flumoasă, flumoasăă, flumoasăăă…

— A omolît-o?

— Te cled si eu. A omolît-o…

— Si?!…

— Păăi, si-am încălecat pe-o sa si… ga-ta!

— Da’ de ţe a omolît-o?!

— Da’ de unde vlei să stiu eu? A omolît-o si gata!!!

— Si i-a culs sîndze?

— Ţine să mai stie? Nu stie nimenea. Si dacă stie, nu spune.

— Da’ de ţe nu spune?

— Iac-asa. Ca să nu-i facă hîlsti!

— Daaaaa?…

— Da.

— Si ţe-a făcut cu fata flumoasă, flumoasăă, flumoasăăă?

— A chemat un căţelus mic, miic, miiic…

— Si?

— Si-a păpat-o uite-asa: haaap, haap, hap! Si s-a telminat! Ai făcut?

— Îhî!

— Întoalţe-te si sus poponeaţa!

Îl ştergem bine şi-l batem uşor peste funduleţ.

— Hai, pînă duc eu spulcăţiunile la veţeu, ţup în pătuţ!

Golim oliţa şi ne întoarcem.

— Dă năsucul să ţi-l pup!

Laurenţiu se ridică la marginea pătuţului şi-şi întinde năsucul. Se aude un ţocăit dulce. Iar nouă ni se pare că se mai aud încă două.

— Si-acum, suflă aiţi, în batistuţă!

Laurenţiu îşi vîră obrajii bucălaţi în batistă, suflă, inspiră şi se moleşeşte.

— Măi, tati… Hai, măi, că n-a omolît-o…

Pe urmă îi alunecă în braţe. Îl sărutăm pe frunte şi-l aşezăm în aşternut, îi tragem pătura pînă sub bărbie şi stingem veioza.

„Cu-cu!“ Zece şi jumătate.

Celălalt apasă butoanele cu o dexteritate de dactilografă. Uşiţele metalice se deschid silenţios. În lumina difuză, materialele par înconjurate de nimburi scămoase, aducînd cu nişte omizi.

Îşi încheie, pe stînga, brăţara cu fiole.

Plasează Dag-Styl-ul subţire în buzunarul din interior, lîngă creionul chimic.

Cîntăreşte în palmă amortizorul şi-l ataşează profesionalului său „Beretta 92“.

Îşi prinde la piept pumnalul solid, un MK3VSM8A1.

Benzile adezive.

Baltagul cu tăiş vidia.

Destabilizatorul genetic.

Pompa de bacterii.

Verifică generatorul de izotopi radioactivi.

Îşi joacă degetele pe claviatura telecomandei.

Montează buteliile ignifuge.

Încearcă, pe pumn, două sau trei boxuri.

Cîteva nimicuri: poazoanele „Tabacco“, „Scrisorile de la Moş Aghiuţă“, doza „Kiwi“, cu efect paralizant instantaneu.

Şi, bineînţeles, neglijent rezemată în colţul seifului, umbrela specială pe care i-o lăsase Stoicev, în schimbul unui serviciu de ceşti cu circuite integrate. Nevinovate servicii schimbate între colegi care se preţuiesc şi luptaseră, orice s-ar spune, pentru o cauză comună. Indiferent ce nume i-au dat sau îi vor da unii ori alţii. Sau care li se va fi părut lor comună? E întrebarea mea – una din ele, cea mai neînsemnată, de mai tîrziu, din timpul muţeniei lui Fra. După moartea lui Fra nu-mi mai rămăsese nici o întrebare. Apoi m-am îndrăgostit de tine.

Materialele sînt la locul lor. Celălalt (sau Fra? Celălalt) se priveşte în oglindă. Unsprezece fără douăzeci şi cinci. Se salută cu două degete, făcînd o grimasă prezidenţială. Îşi presară în palma stîngă praful de katalgonconină. Prizează de trei ori, inspirînd adînc. Îşi întinde amîndouă mîinile, de-a dreptul prin noi, cu degetele răsfirate. Nu se clinteşte nici un muşchi. Nu se simte nici cel mai mic tremur.

Îşi prinde centura. Atîrnă hamul pistolului. Îşi îmbracă pardesiul, pipăind, pentru ultima dată, buzunarele. Trasează, băţos, cu umbrela, arabescuri de tambur major. Îşi lipeşte mustăcioara. Musca. Se boldeşte. Se sfieşte ca Charlot. Dezlipeşte mustăcioara şi o lipeşte sub nasul lui din oglindă. Aprinde bricheta, desface lista şi îi dă foc. Îi vedem, în oglindă, faţa rîzăreaţă printre flăcări. Limba lui roşie pîlpîie în pară. Ţine lista pînă cînd flama îi atinge degetele. Şi le desface, petale ale unui lotus de purpură. Îşi apropie de ochi mîna arzîndă. Privesc amîndoi în miezul flăcării. Eu mă tem să mă uit.

Unsprezece fără douăzeci.

Jos, lîngă intrare, horcăie unul cu tărtăcuţa în vomismente. Ridică o faţă verde. Celălalt îi trage, din mers, un bocanc în bot şi-şi vede liniştit de drum. Se aud un „Hîc!“ şi o bufnitură. Un tînăr înalt se opreşte brusc, traversează în fugă strada şi intră în barul Melody S.R.L. Răzbate, prin uşă, un damf muzical. Guristul, încercînd să-l imite pe Cotabiţă, cîntă pe nas *Noapte albastră*.

Lîngă hotelul „Victoria“ aşteaptă, cu luminile stinse, trei taxi-parti-uri. Urcă în primul.

— Moliftei, pe colţ, la „Cassandra“.

Maşina demarează.

Miroase a parfum arăbesc. Pe bord, sub o luminiţă smărăgdie, o damă albă, cu un şarpe gros ieşindu-i printre pulpe, clipeşte la curbe cînd dintr-un ochi, cînd din celălalt. Taximetristul conduce cu stînga. În dreapta ţine un aparat electric de ras, pe care şi-l trece peste faţă.

— Îmi creşte barba ceva de speriat după revoluţie, încearcă el să se justifice. Aşa mi s-a-ntîmplat şi-n patruşpatru.

Radioul, surdinizat, anunţă poezii interzise de cenzura comunistă. Marin Sorescu. Şoferul, cu o vioiciune de nebănuit, schimbă postul, luînd o clipă mîna de pe volan. Cotabiţă, el însuşi, cîntă, pe nas,

Noapte albastră. Şoferul măreşte volumul, ridicînd, din nou, mîna de pe volan. Din colţurile bărbiei sale pătrate cad, simultan, două bobiţe de sudoare şi se scurg, simetric, pe sfîrcurile damei, buburoşindu-i-le. Le şterge, neglijent, cu podul palmei.

— La dreapta! îi indică sec.

— Normal că la dreapta – vine răspunsul mormăit, în timp ce tocmai îşi lungea gîtul pentru a se rade mai uşor. Masoneria jidovească a scumpit benzina. A scumpit tot! Din cauza lor au intrat americanii în Golf, dar s-a zis! Iese un hai în ţara asta!… Să fii numai atent! Dar nu-mi pasă!… Eu, domne, numai benzina mă interesează la ora asta, 'tu-i jormania mă-sii! Dacă am benzină, n-au decît să se bată ca chiorii!… Da' am?… Asta-i!… Masoneria jidovească n-are interes cu taxi-parti-urile, zelea mamii lor! Băi, ce-mi mai creşte!…

Piaţeta Martirilor rămăsese în urmă. Intraserăm deja într-un cartier mai întunecos. „Mahalaua verticală…", bîiguie Fra, lîngă mine, adîncit în gînduri. Sau dormitînd. Blocuri-chibrit. Frînghii de rufe la geamuri. Cutii de tablă pentru alimente. Pungi atîrnate.

— Acu-i vremea de dat la cap, tu-i gloştiorul cui le-a bulbucat felinarele! La cîrlig! La cîrlig!

Pe colţ, vitrina „Cassandrei". Afară, la mesele de tablă, două grupuri de ţigani, cu halbe de bere în mîini, gesticulează şi răcnesc unii la alţii. Urlă sau, poate, cîntă. Din umbră, atinse de lună, strălucesc, umede, feţe negre. O ţigancă bătrînă îşi joacă salba de argint pe piept, apoi se întoarce spre noi cu spatele şi se bate peste buci. Alte trei, mai tinere, îşi saltă ţîţele, iar una îşi smulge puradelul de la sîn şi-l aruncă după maşină. Un fel de bulibaşă, gras, cu trei guşi, îi zvîrle pirandei halba în plină figură. Un tînăr se repede la el cu şişul în mînă. Trecem, lăsîndu-i grămadă.

— Ăştia-i stăpîni în Ţara Românească, borîtaniile! Şi masoneria jidovească care-i susţine! Al dracu'-mi mai creşte, nici în patruşpatru n-am păţit aşa ceva!…

— Opreşte aici! Cît face?

Maşina frînează brusc. Dama clipeşte nedumerită.

— Ascultă ce spun, vin vremuri de cîrlig, ’tu-i pipoşca Mălcii! O mie cinci sute, mormăie cu aparatul sub nas.

Fra mă aşteaptă pe trotuar. Celălalt caută în buzunarele pardesiului. Le întoarce pe dos. Trece la buzunarele de la pantaloni. Sus, în buzunarul hainei. Descheie nasturii. Pipăie într-un buzunar interior.

— O mie cinci sute?

Taximetristul se răsuceşte spre el. Un zgomot surd. Scapă aparatul de ras din mînă. Îşi apasă pieptul. Încearcă să articuleze. Se îneacă. Bufneşte, ţeapăn, rostogolindu-se de pe banchetă. Dama închide şi deschide ochii languros.

— Gata, s-a ieftinit benzina, Freddy!

Opreşte aparatul de ras. Îl aburcă pe şofer pe banchetă, stinge lumina şi trînteşte portiera.

Pe bordura străzii, peste drum, o fată cu păr blond, lung, se întinde sub mîngîierile tandre ale alteia, cu pălărioară galbenă. Un mic luminiş. Nu a observat nici una nimic.

Unsprezece fără zece va arăta ceasul lui Fra. Vom fi aţipit în picioare?

Capitolul II

Dumnezeu are urechi de măgar

> „Deci privirile nu mă înşală? răspunse bătrînelul, frecîndu-se la ochi. Aşadar tu eşti scumpul meu Pinocchio?
> — Da, da, eu sînt, chiar eu!“
>
> (Carlo Collodi – *Pinocchio*)

Deci l-am şi scăpat în noapte? Şi ce-ar fi fost dacă, braţ la braţ, ne-am fi reîntors acasă (unde?), peripatetizînd pe străzi abia luminate, trecînd pe sub bolţi, coborînd în pasajele duhnitoare, ieşind prin coridoare subterane, cu Fra înainte, în punctele strategice ale oraşului? Fra mi-ar fi vorbit, ca de atîtea ori înainte, bîlbîit şi atonal, despre dezamăgiri ezoterice, trăite – sau închipuite – în ritualuri stinghere, goale de mister, dar cu atît mai înfricoşătoare şi mai ademenitoare. (Drumul nostru pe urmele celuilalt nu va fi fost – întreb acum – una dintre acele stranii ademeniri despre care, în puţine cuvinte, îmi vorbise Fra? Şi nu ne încăpăţînam, oare, să-i batem cărările fiindcă ştiam dinainte totul şi voiam să verificăm, cu plăcere perversă, o recurenţă mecanică?) Iată-ne lungind pasul, în tăcere, iată-l, la cincizeci de metri în faţa noastră, clătinîndu-se ca un răţoi, cotind-o pe Stradela Armistiţiului, pe lîngă o clădire veche, dărăpănată – plină, încă, de zorzoane ca o cucoană bătrînă –, în care-şi mutase de puţine zile sediul Asociaţia „Aurora“. Îi ştiam pe copii. Erau, pe vremea aceea, cei mai afurisiţi şi greu de prins. Prea tineri. N-avuseseră timp să mănînce rahat. Încă. Azi le pute şi lor gura ca tuturor, ca şi nouă, ca şi lui Fra, plină de viermi, din mormînt. Ne era simpatic mai cu seamă unul măsliniu şi bărbos,

„Mefisto“, un soi de student recalcitrant, cu gură mare, monarhist de-al nostru. Adică Fra cred că era monarhist. Prima dată Fra mi-a apărut ca un crijac, amestec de cavaler şi călugăr, ceea ce i-am şi spus. „Fugi de-aici cu prostiile tale fălticenene“, m-a repezit zîmbind strîmb. Poate că fusese într-o viaţă cavaler, iar în alta călugăr. Sau, poate, cavaler şi călugăr, ajunsese, în recunoaştere, singur prin părţile acestea în urmă cu veacuri şi aţipise, uitat, pînă în ziua de azi. Dar nu, chiar dacă ar fi fost, ar fi fost un ioanit excomunicat şi un eretic. Tu ce crezi? El stătuse de vorbă cu Mefisto. Îl adîncea în nostalgie apropierea ălor puşti agitaţi şi naivi – cum îi vedeam eu –, gata să treacă prin foc în numele binelui, frumosului, adevărului, dreptăţii etc. Biete cuvinte spre care – credeam – galopau puri, cu lancea întinsă, asemenea omului din istorisirea lui Benengeli. De fapt, unii chiar au fost şi naivi, şi puri. Cu atît mai rău pentru ei. Sau pentru noi?

În umbra porţii trebuie că i-a mirosit pe băieţi. Încă se mai foiesc, la trecerea noastră, cu ţigările palmate. Chiar dacă nu i-ar fi ştiut, pe cei mai mulţi, pe nume, nu se putea să nu-i trădeze nepăsarea stîngace prin care voiau să dea de înţeles că se învîrt întîmplător prin zonă. Vor fi mimat dezinvoltura, neglijent rezemaţi de gardul de fier forjat, ori aplecîndu-se pentru a-şi lega şireturile, ori chinuindu-se – cu mai multă credibilitate – să-şi aprindă chibriturile autohtone. Mai răscopţi şi mai tineri, unii tineri de tot, cîştigaţi fie pe vremuri, cu un mic şantaj, fie ademeniţi recent, cu pacheţele colorate, vagi promisiuni şi acelaşi mic şantaj. Căţeluşii lui Doru Lipan. Licheaua infectă, neopolitrucul jegos, mardeiaşul politic al urbei. Prietenul său din copilărie.

E încă timp să ne întoarcem. Fra spune că e tot aia. Ştie el ce spune. Pe mijlocul străzii, chiar pe linia albă, sectoristul şi un trupeţ îl aduc în şuturi pe un ins cu bărbia căzută în piept. În tenebra luminiscentă parcă ar fi un singur contur, diform, al unei fiinţe gelatinoase. Pe urmă, mai de-aproape, ca din osînze

şi seuri, li se ivesc feţele şi epoleţii, şi nasturii, şi centurile, şi pistoalele, şi bocancii, şi mutra buhăită, şi haina de piele, şi un capăt de sex fleşcăit prin prohabul deschis, şi zeama albă de pe pantaloni.

— Lasă, şefu', că merg eu, mormăie acela neconvins, se-aranjează treaba.

— Taci, 'tu-ţi morţii mă-tii, mişcă!

— Nu da, băi, şefu', eu am fost şi la revoluţie, de ce dai?

Trupeţul îi tufleşte un încărcător după ceafă. Sectoristul îi răsuceşte mîna la spate.

— Aoleu, mi-a rupt mîna, să n-am parte! Aoleu, mamă!

— Ce aia mă-tii căutai în boschet cu minorul?!

— Îi vindeam nişte ţigări.

— Îi vindeai ţigări, ai? I le băgai în cur!

— S-aranjează treaba, ai să vezi! Ştie şi dom' căpitan.

Celălalt, cu noi în spatele lui, e la cîţiva paşi de grup, pe linia albă. Sectoristul dă să-l dea la o parte, dar îşi retrage mîinile ca fripte, apoi salută cu mîna la chipiu, apoi se fîstîceşte, apoi face un pas înapoi şi arată cu degetul spre cel reţinut.

Fra mă ia de mînă, înconjurăm grupul şi-l avem, acum, pe celălalt în faţă, cu faţa umbrită de borurile pălăriei. I se disting însă bine grimasele gurii, bobiţa argintie de scuipat din colţul buzelor, ciupitura briciului, cu o scoarţă de sînge. Şi dinţii de un alb incandescent, fascinanţi, hipnotici.

Sectoristul amuţeşte, îl vedem, din spate, cum se umflă neputincios, percepem icnetele lui, presimţim că blocajul îl va face în curînd să se legene şi să dea din mîini. Îmi vine să rîd şi Fra, întorcîndu-şi capul de la mine, mă lasă în pace. Între timp, celălalt ne-o luase din nou înainte, sectoristul chiar dădea din mîini, trupeţul se boldea la el, iar insul în haină de piele se smuci, destrămînd vraja, şi-o rupse la fugă.

Se repeziră după el – treaba lor, noi ne urnim după omul nostru, care, oprit în faţa cutiei poştale, verifică un teanc de plicuri. Apucă, pe rînd, fiecare plic, parcurge adresa şi, cu o anume eleganţă jucată, le

introduce graţios prin fanta cutiei. Zece bucăţi. „Scrisorile de la Moş Aghiuţă“, pe care le-am răsfoit zilele trecute. „Domnului Conferenţiar Universitar Aurel Niţu, Str. Paltinului, bl. B3, et. V, ap. 6 – LOCO“. „Domnului Liviu Dumitresei, Str. Vasile Conta nr. 508 – LOCO“ ş.a.m.d.

Ne închipuim, tustrei, reacţia acestor domni la citirea biletului dinăuntru. „Noi, părtaşii!“, vorba lui Fra.

Stimate Domnule Cutare,

Îmi revine ingrata sarcină, pe care o îndeplinesc dezinteresat şi, în bună măsură, fără participarea sufletească presupusă de asemenea gesturi, să vă aduc la cunoştinţă că, în urma atingerii acestui petec de hîrtie, şansele Dumneavoastră de supravieţuire sînt minime, practic nule.

Vă informăm că hîrtia a fost tratată de un f. bun specialist în otrăvuri şi mijloace de contaminare bacteriologică. Efectul durează cîteva ore de la deschiderea plicului. Pentru a evita contaminarea persoanelor dragi Dumneavoastră, ardeţi cît mai repede coala. Expierea se va produce în următoarele luni, pînă într-o jumătate de an.

Cu preţuirea de care vorbeşte însăşi alegerea Dumneavoastră ca destinatar, vă trimite un salut cordial, tovărăşesc, al Dumneavoastră,

Moş Aghiuţă

P.S. Nu cerceta aceste legi.

Sau varianta cealaltă, proletară, care l-a amuzat atîta pe Fra cînd i-am arătat-o. „Dacă-i bal, bal să fie!“ – şi mi s-a părut vesel, destins, cum nu-l mai văzusem niciodată. Bineînţeles – mi-am dat seama pe urmă –, era o altă mască a lui Fra. Terifiantă, ca şi celelalte.

Băi CÎCATU-LE!!!

Dacă vrei s-o vezi pe MĂTA cu ochi scoşi continuă să-ţ baţ joc de POPORU ROMÂN SUVERAN că te ia mama dracului! Ieşti un BĂŞINOS şi nu meriţi să ţi

se spună OM!!! Bagăţ minţi-le-n cap!!! Nu te mai da MARE cai s-ajungi în CURU gol să te lingă cîni pe BUCI!!! TEMETE de mînia POPORULUI căci POPORU ştie ce face nu cum credeţ voi intelectuali căci POPORUI prost să vă bateţ voi joc de iel cu JIDANI şi UNGURI la care vaţ vîndut pe DOLLARI ($$) huo FARISEILOR!!! Crezi că dacă ai făcut şcoală ieşti buricu pămîntului mă CAC pe şcoala ta BOULE noi n-am avut CONDIŢII că MUNCEAM nu c-a voi care nu v-a durut nici în CUR pe la facultăţ cu beţii şi cu CURVE las că ştim NOI că va-ţ luat diploma pe PILE cu plocoane (ALIMENTE) căci NOI n-aveam ce mînca şi muream de foame pe la COZ. NO să ne încălecaţ cu spioni lu Raţiu (PAPION) VA SUNAT CEASU!!!

Ori tonul prevenitor, de o politeţe cordială, al unei a treia variante:

Domnule Cutare,

Indicativul „Moneasa“ vă spune ceva? Dacă da, sper să rămînem în continuare prieteni – indiferent de culoarea politică – şi contez pe discreţia Dv. N-aş vrea să fim nevoiţi a folosi file dintr-un anumit dosar.

Cu cele mai bune sentimente şi cu speranţa reluării, într-un viitor nu prea îndepărtat, a legăturilor noastre,

Un amic!

Unsprezece şi un sfert.

Era o noapte uscată, fărîmicioasă, ca de Moş Andrei. Dar noi nici usturoi nu mîncaserăm, nici gura nu ne mirosea. Şi, poate, din însoţitori nevăzuţi, ne transformaserăm, deja, într-o pradă uşoară, altfel de ce muţenia ulterioară a lui Fra şi moartea, de ce rîndurile acestea fără de şir şi stîngace pe care le scriu unei femei abia întrezărite? Ori chiar eram, fără s-o ştim, „părtaşii“?

Ne întortocheam pe străzile noi ale oraşului, mult afară din cetate, geamurile străluceau vioriu – toată lumea se uita la televizor –, trecurăm pe lîngă o

clădire lungă şi înaltă ca un hangar. La proporţii balcanice, aproape ca într-o descriere a lui Gutkind: „…şiruri de cutii – numite case – intercalate cu unităţi industriale şi locuite de automate umane. […] Nici în aceste oraşe străzile nu au vreun raport logic cu casele printre care se ramifică asemenea unor canioane, dispărînd uneori în hău“. Cîndva aici se întindeau viile, vestitele vii ale oraşului nostru (dar de ce îl atribui unei comunităţi de umbre şi aburi, şi cine mai sîntem noi, şi cine mai este el, oraşul croit după chipul altora, mutilat, şters, retras în hrubele despre care Fra îşi amintea şi pe care promisese că o să le căutăm împreună, dar n-a mai apucat? Şi nici eu nu le-am căutat după aceea şi nici nu mai simt în mine puterea vechii dorinţe…).

Iar celălalt se duce după lista lui sau îl mînă gîndurile noastre? Rămăşiţele unui şantier dezafectat. Bîjbîie pe lîngă nişte uluci nu se ştie cum rămase în picioare. Împinge o portiţă de lemn şi ne trezim pe o scurtă alee presărată cu pietriş. Urbea a dispărut. În stînga şi în dreapta – lujeri de regina-nopţii. Betonul s-a dizolvat în mireasmă. Florile, deschise, slobod un parfum lichid, pe care îl simţim cu buricele degetelor. Fra îşi aminteşte – nu mă întreba de unde ştiu – cum, în copilărie – cu o săptămînă, cu o zi în urmă, acum –, se întindea, seara, pînă tîrziu, pe iarba afînată a grădinii de la ţară, lăsîndu-se pătruns de acelaşi nesăţios olm…

Casa, spoită, cu obloane trase peste geamurile mici, cu un cerdac traforat şi acoperiş argintiu de azbest, avea un ce imponderabil, s-ar fi zis că, plutind, coborîse nu demult din văzduh. Şi totuşi nu era o casă ţărănească în adevăratul înţeles al cuvîntului, era una din acele destul de rare clădiri sărace, dar neţigănite, pe care le întîlneai, odinioară, pe străduţele încărcate de verdeaţă şi în care nu ştiai niciodată cine locuieşte. În care poate chiar nu locuia nimeni, ca şi aici.

Celălalt bate, mimînd afectarea, şi aşteaptă ţeapăn, cu pieptul bombat şi bărbia ridicată. Iar noi, cu tîmplele culcate pe mireasmă, uităm lumea dincolo

de uluci. Stelele, jilave, licăresc liniştitor pe boltă. Şi, deodată, ne dăm seama că prospeţimea şi uşurarea nu sînt ale acestei nopţi. Le privim, simţind cum timpul s-a comprimat într-o vîrstă, dar eu deja alunecasem din strînsoare, plutesc impersonal, departe de bucuria înşelătoare ce-mi locuise, uitată, carnea şi sîngele şi reînviase, neaşteptat, acum. Fredonez, în gînd, *Bobo şi cu Irinel*. Odată, cîndva, mi se povestise că stelele sînt florile lui Dumnezeu, cîntătoare, iar Dumnezeu e stăpînul nostru, carele ne păzeşte pe noi. *Erau prieteni cu Gigel*. Mă strîng lîngă umărul lui Fra. *Ei acum ştiau de toate*. Fra mă prinde de după umeri şi apoi mă îndepărtează, moale, ca o mamă.

— Trebuie să fii Teodorescu. Te aşteptam. Poftim, intră!

— Bună seara şi respectele mele, domnule Hariga. Scuzaţi-mă că vă deranjez la o asemenea oră.

În uşa întredeschisă, domnul Hariga, înfăşurat într-un halat vişiniu de molton, pare să se ţină încă bine. Puţin adus de spate, cu gîtul scurt şi ţeapăn, s-ar fi zis că stă la pîndă. Părul alb, tuns periuţă şi mustaţa tuşinată, sever, deasupra buzei, sprîncenele îmbinate, negre, îi dau un aer de melancolică duritate. Accentuată de vocea gravă, uşor amorţită. E adevărat că mi-l amintesc? Mă uit întrebător spre Fra. Fra ridică din umeri.

— Să trecem în biroul meu. Iată, locuiesc într-o casă prea mare pentru mine. De cînd am rămas singur – cîţi ani or fi de-atunci? – m-am restrîns la spaţiul biroului. Pe măsură ce anii mei se împuţinează, mi se îngustează şi locuinţa. Mi-am clădit o altă locuinţă, ca o frunză din urmă, cum un călător îşi face adăpost pe-o noapte, cum viermele de mătase îşi ţese gogoaşa, vorba poetului.

Domnul Hariga rîde hîrîit. Se întoarce spre să-i zicem Teodorescu:

— Să nu zîmbeşti: uneori mi se pare că trăiesc într-o a patra dimensiune.

— Vă mulţumesc, încă o dată, carevasăzică, că aţi acceptat să ne vedem. Mă temusem ca telefonul meu să nu vi se pară cam nelalocul lui, carevasăzică.

Să-i zicem Teodorescu îşi drege, cu multă reţinere, vocea. Înăuntru miroase a lemn, a mucegai şi a praf. În lumina roşietică ce răzbate prin uşa de la capătul antreului se distinge, pe peretele din stînga, un tablou mare, de absolvire, într-o ramă îngustă, neagră, de lemn. Nu apuc să descifrez sub păienjeniş promoţia şi şcoala, pentru că să-i zicem Teodorescu se împiedică de un lighean de alamă, cu mare zgomot. Îl apucă pe domnul Hariga de halat, pentru a evita căderea, apoi se reechilibrează, tuşeşte din nou foarte demn, aranjează cu stîngăcie, tipărind cu palma, reverele halatului şi-şi cere, încurcat, scuze. Domnul Hariga rîde şi-i deschide uşa din dreapta, care dă într-o încăpere într-adevăr minusculă: un birouaş scorojit acoperit cu hîrtie de ziar, un godin butucănos în apropiere, un pat de fier, aşternut cu o pătură din acelea folosite în cazărmi şi spitale. În spatele biroului – o policioară de cărţi. Pe peretele dinspre răsărit, sub icoană, de asemenea o etajeră de cărţi înaltă pînă la jumătatea unui stat de om. Lumina, puţină, vine de la o lampă de birou cu articulaţii masive şi un croi sugerînd nu ştiu ce animal preistoric. Domnul Hariga trece în spatele biroului, indicîndu-i lui să-i zicem Teodorescu un taburet. Lumina se reflectă din tăblie pe faţa bătrînului, evidenţiind capilarele fragile. Avem, o clipă, impresia că figura domnului Hariga e o ţesătură aeriană de micelii.

— Domnule Teodorescu, la vîrsta mea ar fi nepotrivit – şi inestetic – să mă afişez. Totuşi, unele lucruri pe care le-am văzut şi le-am trăit poate că ar merita să fie ştiute. Poate. Uneori însă, mă îndoiesc şi de asta. Ia loc, fă-te comod, de ce ai rămas în picioare? Cu ce să te servesc? Un vin? O ţuică?

Să-i zicem Teodorescu trage taburetul şi se aşază, uşor întors spre dreapta. În coada ochilor noştri, deasupra patului, e prinsă în cuie o scoarţă scorojită, cu desenul şi culorile domolite de ani şi penumbră. Desluşim, cu dificultate, un pom, chiar în centrul pînzei. Lîngă tulpină, lucraţi naiv, geometric, un bărbat şi o femeie în costume populare. Iar la

picioarele lor, lîngă rădăcină, un fel de minge negricioasă, care, pînă la urmă, am priceput că vrea să însemne un arici.

— Ce vechitură ciudată!… atrage atenţia domnul Hariga cu vocea lui aspră şi, totodată, stinsă. O amintire, o întoarcere…

Aranjează pe birou tava cu două pahare, se apleacă şi scoate o sticlă prăfuită, întinde mîna spre poliţă, în spate, şi apucă din cui un prosop.

— Cotnari vechi, l-am cumpărat de la Alimentara pe vremea cînd mai ieşeam. Dacă nu s-a oţetit, avem noroc. Sau vrei o ţuică?

— O, nu, vă rog să nu vă deranjaţi, răspunde aferat să-i zicem Teodorescu.

Bătrînul se apleacă din nou, reluînd şirul vorbelor. Ca să le înţelegem, ciulim urechea. Mai cu seamă că domnul Hariga a dispărut aproape în întregime sub birou.

— Habar n-am cine a ţesut-o şi de unde vine. La noi pomul vieţii era încărcat cu o sumedenie de animale şi păsări stilizate, pe scoarţe mari, cît peretele. Chiţibuşul ăsta e de alt soi.

Creştetul lui Hariga se ridică încet de sub tăblia biroului.

— Mda… Cuplul neaoş, ariciul… Ciudat, foarte ciudat. Însă liniştitor. Scuză-mă! Să mă tragi de mînecă dacă uit să mă mai opresc.

— Nu, dar vă rog să continuaţi! tresare să-i zicem Teodorescu, înghiţindu-şi, dintr-o sorbitură, limba vineţie ce-i cursese pe piept. E interesant.

Fra se învîrte, singur, ca într-o cuşcă, în spaţiul liber din mijlocul încăperii. Privesc ba la el, ba la domnul Hariga. Îmi pare cunoscut şi nu ştiu de unde să-l iau. Seamănă cu profesorul Maximilian, dar acela e cu douăzeci de ani mai tînăr.

— Eşti politicos, continuă domnul Hariga. Eu sînt un moşneag pisălog. M-a însoţit din copilărie ţesătura aceasta. Sînt sigur – iar ai să rîzi – că, dacă am supravieţuit, i se datorează şi ei. Am descoperit-o – revăd cu precizie totul – într-o după-amiază de august. Neapărat de august. Să fi avut cel mult cinci

ani. Ai casei dormeau. Mamei i se dezveliseră sînii mari, grei de lapte. Am privit fascinat cum, înfăşuraţi în lumina groasă, blîndă, gălbuie – înfăşuraţi şi, parcă, apăsaţi –, din sfîrcurile lor cresc şi se preling încetişor broboane albe. Tata dormea cu gura deschisă – îi vedeam, în fundul gurii, măselele înfricoşătoare ca nişte altare. Nu se auzea nici un sunet. Nu se mişca nimic. Doar laptele mamei curgea de la sine. Atunci, coborît din pat pe furiş, cu băgare de seamă, mi-am vîrît picioarele în nişte săndăluţe verzi – îmi amintesc totul, totul – şi, în tăcerea şi-n lumina aceea, am urcat scara podului cu o bucurie pe care aveam s-o retrăiesc atît de plin doar în răgazurile ocnei, iar, mai în urmă, în chichineaţa de birou în care ne aflăm. Pe grinzi atîrnau pînze de păianjeni şi se uscau cuiburi de viespi. Ajunsesem într-o lume nefirească, aşa… ca şi cum aş fi atins marginea ceţoasă a cîmpiei, vara. M-am gîndit atunci – oare atunci? – că sînt mort şi liber. Că nu mă mai poate opri nimeni şi, acuşi-acuşi, o să mă joc, tumba, cu îngeraşii rozalii – copii cu aripi îi numea mama – din icoane. Se prăfuiau acolo nenumărate ceşcuţe de lut, unele mici de tot, ca nişte degetare, teancuri de gazete, cărţi, cutii colorate, din tablă, în care fuseseră cîndva bomboane – aş putea să ţi le descriu, pe rînd, pe fiecare. Într-un vas de sticlă cu gîtul lung, roase de molii, se arcuiau trei pene de struţ, probabil de la vreo pălărie de-a mamei. Adunam cu palmele praful de pe lucruri şi-l lăsam să plutească în lumina spelbă. Apoi, scotocind după nişte baloţi, am dat de scoarţa pe care o vezi aici. Şi, deodată, fără ca nimic să se schimbe, mi s-a făcut frică de mormanele de vechituri. O frică pioasă, ca în cimitir. Am coborît, tîrînd scoarţa după mine. A trebuit să mi-o pună în odaie, deasupra patului, sub icoană. Hm… Năvălesc lucrurile din mine… Amintiri, amintiri… Te-am plictisit.

Fra îl priveşte, nemişcat, din mijlocul încăperii. Bătrînul domn Hariga, cu mîinile mistuite în lumina lămpii, desface sticla de vin. Toarnă în pahar, atent să nu smintească băutura, închină şi soarbe, concentrat,

o gură. Mestecă lent, apoi dă pe gît, repede, o treime din conţinutul paharului.

— S-a păstrat… Dumneata nu guşti?

Să-i zicem Teodorescu zvîcneşte în picioare şi ia o poziţie marţială:

— Pentru memoria dumneavoastră!

Apoi bate de trei ori în podea şi dă de duşcă. Plescăie satisfăcut, îşi şterge gura cu mîneca şi se lasă pe taburet, trîntind paharul pe birou.

— Mda, continuă netulburat bătrînul, amintirile încep, domnule Teodorescu, să se ridice din toate fibrele spiritului şi trupului meu. O fi moartea? Mă întreb dacă nu cumva fiinţa mea presimte sfîrşitul…

Să-i zicem Teodorescu şi-a dezlipit ochiul stîng şi, ţinîndu-l delicat între degetul mare şi arătător, îl întoarce în lumină ca pe o piatră de preţ. Fra strîmbă din nas, scîrbit de trucurile lui ieftine, eu mă surprind jucîndu-mă de-a ruptul degetului, ca în Stan şi Bran, şi simt o fierbinţeală în obraji.

— Mă urmăreşti? întreabă domnul Hariga, privind pe deasupra lui să-i zicem Teodorescu.

— D-da, da, desigur! răspunde acela cu o precipitare vinovată, aşezîndu-şi globul ocular pe tăblia biroului. Vă urmăresc! şuieră printre dinţi.

— Înainte mă gîndeam la moarte mereu, deşi eram încă tînăr şi nu trecusem prin temniţă. Era ceva atît de brutal, atît de strivitor. Acum mă gîndesc la ea tot mai rar, cufundat în amintire. Mă gîndesc la moarte cu nostalgie. Uite-acolo, pe policioară. Cărticica aceea jerpelită, a geografului Simionescu. Scrie acolo despre Ada-Kaleh. Visez şi astăzi cum mă plimb pe străduţele înguste, pavate cu piatră de rîu. Turci bătrîni şed nemişcaţi pe taburetele din faţa prăvăliilor. O, Isola Bella! Miroase a migdale şi oleandru, flori boghioase de cîmp îşi împrăştie parfumul în aerul cald. O clipă intrăm în Geamie şi ne găsim copleşiţi de măreţia covorului dăruit de Abdul-Hamid. Ieşim apoi în boarea înmiresmată. Stînci de petale – trandafirii lui Miradoniz – atîrnă deasupra noastră. Numai atît, că sîntem mai uşori şi în loc de aer e o apă limpede, neclătinată. Sînt zile

cînd iert totul. Pe măsură ce îmbătrînesc devin din ce în ce mai sentimental. Ai putea să crezi, domnule Teodorescu, ai putea să-ţi închipui că un supravieţuitor al Aiudului şi al Canalului – te miră că nu ţi-am vorbit de viaţa mea de „bandit“? –, hîrşit de viaţă, lăcrămează rememorîndu-şi copilăria, înmuiat de imagini pe care oricine altcineva le-ar considera banale?! Aşa este. Eu nu am pierdut nimic. După ce m-au bătut cu vergile la tălpi, după ce m-au ţinut zile întregi cu pîine şi apă, închis cu şobolanii, după ce mi-au dat să mănînc rahat – eu sînt un om care a mîncat rahat… cu polonicul… locotenentul Samurcaş, băiat fin, subţire, palid, poet, punea gardienii să-mi deschidă gura cu coada lingurii şi-mi turna, fără să spună nimic, privindu-mă lung, de pe altă lume, îmi turna din hîrdău… După toate cîte-ţi spun şi cîte nu-ţi spun – nu le-am uitat nici pe acestea, ai să vezi, am să-ţi dau nişte însemnări –, după toate, singur în întunericul celulei, ori cărînd roabele cu pămînt, ori murmurînd, abia mişcînd buzele, ca să nu ne-audă de-afară, cîntecele de slavă împreună cu ceilalţi „bandiţi“, uitam de înjosire şi de durere. Acolo, cîteva clipe – căci pe urmă resimţeam şi spaima, şi durerea, şi umilinţa – urcam la dreapta Tatălui, împăcat şi izbăvit. N-am pierdut nimic. Mai departe nu se poate merge. Eu sînt dintre acei – poate puţini – care şi-au găsit acolo fericirea şi – vouă, tinerilor, vi se pare o laşitate – puterea de a mă ruga pentru torţionari.

Hariga nu se sfieşte să-şi şteargă o lacrimă. Teodorescu îşi pune ochiul la loc, trage din urechea stîngă o batistă înflorată de mătase şi-şi şterge, la rîndul lui, suspinînd, întîi nasul, apoi lacrimile. Izbucneşte în hohote de plîns.

— Rugaţi-vă şi pentru mine, domnule Hariga! Rugaţi-vă şi pentru mine! O-ho-ho-ho-ho!…

Apoi se potoleşte brusc, îşi tamponează fruntea şi rosteşte înţepat:

— Continuaţi, vă rog! Continuaţi!

Bătrînul urmează, ca lunecat în amintirile lui. Orbit de lumina lămpii, spre care mă concentrasem,

ridic ochii şi nu mai văd chipul nimănui. Simt, pe umăr, mîna lui Fra.

— Îmi amintesc, pe zidul din curtea interioară a Aiudului, cîteva cruci, trase stîngaci, cu vreun cui cine ştie prin ce minune dosit. Cruci şi nume. „Aici, pămîntul s-a scurtat de-o şchioapă/ Şi timpul scos din lume e pustiu./ Eu sînt acel ce s-a trezit în groapă/ Şi nu-şi aduce-aminte c-a fost viu…“ Nume. Cruci şi nume. Unde eşti tu, Mihaiule Kiriacescu, şi tu, Dinule Brătiene, şi tu, bătrîne Iuliu Maniu?!… Unde sînteţi voi, Mihai Manoilescu şi Traiane Novacovici, unde te-ai dus, Moş Nae Batzaria, armânule hîtru, şi tu, Ioane Fluieraş, şi tu, Monseniore Vladimir Ghica? Unii n-au avut parte nici de cruce, nici de nume. Am murit ca nişte cîini. Un număr şters dintr-un catastif. Dar din catastihul anticristului, căci dincolo, în Cartea cea Mare, numele noastre sînt scrise în veci.

Bătrînul s-a oprit. Îi desluşesc, din nou, figura ţepoasă şi blîndă. Soarbe vinul rămas şi-şi drege glasul. Se întoarce spre să-i zicem Teodorescu, încremenit pe taburet:

— Dar eu te ţin cu vorbe şi cu pomelnice – îşi înmoaie glasul – cînd, de fapt, dumneata ai venit cu o treabă. Din cîte am înţeles la telefon, ţineţi să fie printre voi, tinerii, şi un supravieţuitor. Răspunsul ţi l-aş fi putut da pe loc, la telefon, dar n-am voit să te supăr. Ţi-am şi spus – la vîrsta mea este nepotrivit să mă amestec în politică. Ai văzut ce-a păţit Corneliu… Însă el nu avea de ales. Mă rog… Şi – domnul Hariga izbucneşte în rîs, acompaniat de Teodorescu – eu n-am nici papionul, nici banii lui Raţiu. Poate că, acum, a rosti adevărul e totuna cu a face politică. Eu nu cred. Mă iartă că te refuz, domnule Teodorescu. Bătrînii au ciudăţeniile lor. Eu nu mai ies de mult. Nu-mi place lumea voastră şi, cum să-ţi spun, nu mai sînt al ei. Cred că nici n-am fost. Trăiesc în tovărăşia amintirilor, domnule Teodorescu. Şi dacă îţi dau amintirile mele, ştiu, pe de altă parte, că ele sînt o pagină de istorie moartă. Sîntem de pe altă lume. Copiii aceia n-au nevoie nici

de comunişti, nici de noi. Nici de călăi, nici de victime.

Se lăsă o tăcere de sfîrşit de concert. Domnul Hariga se apleacă din nou şi scoate pe masă un teanc de foi.

— Domnule Hariga, şopteşte melancolic să-i zicem Teodorescu, iubiţi florile de regina-nopţii? Le simt de aici damful.

— Regina-nopţii la vremea aceasta, domnule Teodorescu? Glumeşti? Da, în copilărie, seara, îmi plăcea să stau pe bancă, în grădină, şi să mă umplu de mireasma lor grea. Aveam în faţă, de o parte şi de cealaltă a aleii, două şiruri înalte de flori. Mă ierţi. Te-am zăpăcit cu poveştile mele. Cine ştie ce s-o fi ales de ele? Pe-aici reginele şi regii n-au fost iubiţi îndeajuns.

Se vede Hariga (dar aici sînt tot eu, eu, eu, aşteptînd, cu ochii ficşi, să întîlnesc privirea Gorgonei, mi-e gîtul înţepenit de frică şi de dorinţă), aplecat peste masă, cu foile tremurîndu-i imperceptibil în mîna întinsă, ca şi cum prin birou ar trece, potolită, briza. Mîinile lui bătrîne, ale căror articulaţii se îngroşaseră, trupul ciolănos, uscat, ai fi zis că ieşit din timp…

Se vede să-l numim Teodorescu (cine îl vede? De unde se vede? E închipuirea lui Fra? Ochii lui împăienjeniţi de spaimă îl zăresc în penumbrele violacee ale halourilor?) înclinîndu-se politicos, cu mîna stîngă la spate, cu dreapta făcînd, sacadat, reverenţe: la fiecare aplecare îşi umflă şi-şi pîrţîie obrajii. Mîna bătrînului continuă să freamăte. Înclinările lui Teodorescu devin tot mai rapide. O spumă fragedă îi pluteşte în jurul gurii, se împrăştie prin cameră ca puful de păpădie. Buzele îi zbîrnîie.

— Fără teorii, ca adineaori. Aici ai fapte, fapte nude. E destul şi e cinstit. Despre prietenul meu, părintele Dumesnicu. Un supravieţuitor. Dacă a înnebuni înseamnă a supravieţui. Prin anii şaptezeci l-ai fi putut întîlni pe străzile Iaşilor. Puţea de la o poştă, sărmanul. Cînd înfloreau teii, de sus, de pe Copou – unde, ore întregi, stătea nemişcat pe

marginea havuzului –, se lăsa un aer mocirlos, dulceag, putred, ungea zidurile oraşului, înmuind şi hipnotizînd. Dragul nostru Dumesnicu!… Şi el a fost semn. Aveam un camarad, poet, pătimise cu noi – îl ştia pe Dumesnicu dinainte, din seminar –, mă strîngea, cînd simţeam viitura greoaie de orduri înmiresmate, mă strîngea de braţ şi şoptea, făcîndu-şi cruce: „O, Doamne, parc-am trăi în cadavrul descompus al lui Eminescu!… O, Doamne, nu mai sîntem vrednici de mare mila ta!…“.

Să-i zicem Teodorescu bate cu neruşinare darabana pe birou. Se întoarce, brusc, rînjindu-mi în faţă cu dinţii lui albi, incandescenţi.

— Poftim!

Bătrînul se întrerupe, apoi reia, hotărît parcă să încheie:

— Dar iarăşi m-am luat cu vorba şi tu, pe bună dreptate, nu mai ai răbdare. Îmi pare rău că te-am dezamăgit. Filele acestea sînt singurul lucru cu care vă pot ajuta, de n-o fi prea mult spus. Se vorbeşte astăzi despre memorie şi mărturisire atît de agresiv şi de justiţiar. Mai rău, de-a dreptul răzbunător. Feroce. Eu am iertat. Mărturia mea este adevărată, căci eu mărturisesc iertarea şi iubirea. Tu nu pricepi, voi nu vreţi să pricepeţi că viaţa unora ca mine a fost încercată şi izbăvită la lumina iubirii Lui. Cînd am înţeles asta, m-au năpădit lacrimile. Stăteam întins gol – ne dezbrăcam la piele din cauza căldurii – pe priciul din zarca Gherlei. Cineva, la capăt, icnea pe hîrdău, încetişor, să nu trezească lumea. Vecinul meu, Azarian, se dezvelise prin somn. Îi lucea sudoarea pe pieptul lui de armean păros. Era în seara primei zile în care Samurcaş îmi turnase rahat pe gît. Nu puteam să adorm. Mă gîndeam că n-o să mai fiu om niciodată. Că s-a zis cu studiile mele. Că sînt un nenorocit. Că viitorul meu nu mai există. Mă simţeam învins, terminat. Şi, peste toate, se lăsa chipul Sabinei, speriat şi strălucitor ca în prima – de fapt singura – noastră noapte de dragoste. Reuşise să plece în Franţa. Ştiam că dragostea noastră s-a frînt, că nu vom mai relua jocul ei pur, copilăresc, fragil ca

un zigzag de fluture. Simţeam că n-o s-o revăd niciodată – aşa s-a şi întîmplat. Eram ferfeniţă, acolo, pe priciul celulei. Un morman de rumeguş. Îmi mai trăsnea şi gura a latrină. Atunci L-am simţit şi-am plîns. N-a fost nici o lumină. Nici o viziune. Nici un glas. Doar că devenisem dintr-odată plin, întreg, liber. Eu însumi. Om. Nu se poate povesti… Atunci m-am născut cu-adevărat. Voi credeţi că libertatea e doar un drept cetăţenesc: să călătoreşti, să vorbeşti, să votezi. Sînteţi atît de îndîrjiţi, că nu mai vedeţi altceva. O, copile – Hariga întinde mîna peste birou şi-l mîngîie pe creştet pe să-i zicem Teodorescu, acesta se potoleşte, pleacă privirea cuminte şi începe să-şi răsucească un nasture de la pardesiu –, o, copile, libertatea este iubire. Aici, în valea noastră duhnitoare, ne vom sufoca unii pe alţii, vom foi ca o vermină, singuri ne vom stîrpi, nu pentru că am dus în spate patruzeci şi cinci de ani de comunism – au mai păţit-o şi alţii –, ci pentru că sîntem blestemaţi. Noi ne-am pierdut cheagul. Aici trebuie să se nască un popor nou ca să nu se aleagă praful de tot! (Fra nu mai vede nimic. Se-aude numai vocea. Nu e vocea lui Hariga. Nu e vocea mea. Nu ştiu a cui e. Se-aude vocea şi-un chiţcăit, un miorlăit, un nechezat, un hohot de rîs.) Iubiţi-vă! Iubeşte-te pe tine însuţi! Coboară în tine! Acolo eşti tu cel întreg, cel care eşti! Acolo îi vei regăsi pe toţi ai tăi, acolo sînt casa, şi grădina, şi patria, şi pămîntul, şi cerul. Acolo sînt eu! „Şi eu!“, adaugă celălalt în bătaie de joc.

Se pare însă că, între timp, să-i zicem Teodorescu luase filele din mîna bătrînului domn Hariga, altfel nu le-ar răsfoi acum cu pedanterie, umezindu-şi degetul arătător al dreptei pe buza răsfrîntă în tocmai acest scop. „Da-da-da!“, exclamă întors pe jumătate spre mine, lovind scurt cu vîrful limbii în incisivii o clipă scînteietori. Duce mîna la buzunarul interior şi scoate, oarecum din greşeală, Dag-Styl-ul. Se miră, îl cercetează ca şi cum n-ar fi văzut în viaţa lui aşa ceva – apasă butonul, şuieră lama prin aer, ridică, nedumerit, din umeri, îl pune la loc şi trage creionul chimic. Îi plimbă, cu mare atenţie, vîrful de-a lungul

şi de-a latul limbii, îl încearcă pe deget, îşi şterge limba cu podul palmei, plescăie satisfăcut, în sfîrşit revine la filele domnului Hariga. Întăreşte virgulele, subliniază un cuvînt, încercuieşte un altul, îşi moaie, din nou, înciudat, creionul în gură, scrie printre rînduri, anulează, dintr-o singură trăsătură, un pasaj întreg. Hariga s-a oprit în mijlocul încăperii. Lîngă Fra. Peste Fra. Priveşte zîmbind peretele alb. Îl văd ca printr-o pînză subţire de apă. Unduie uşor. Parcă apăsat, puţin turtit. De foarte departe. Mînecile şi pulpanele halatului îi fîlfîie. Fra s-ar fi putut juca frumos potrivind lumini în această prismă. Dar s-a lehametisit de mult de jocuri frumoase. Aşteptăm amîndoi, surescitaţi, să termine Abăza. (Care Abăza? Cum care Abăza? Abăza. Vei vedea.) Numai Hariga e liniştit. Rosteşte cîteva cuvinte, întorcîndu-se spre să-i zicem Teodorescu. Nu-l auzim nici eu, nici Fra. Nici Abăza. Zîmbetul lui e blînd şi puternic.

Dar să-i zicem Teodorescu se ridică. Îşi aranjează ţinuta. Are faţa galbenă şi tristă. Aşa o văd eu. Fra o vede bugedă, translucidă, hidoasă. Hariga nu se ştie cum o vede. Poate că n-o vede. Încă. Sau nu vrea să o vadă. Să-i zicem Teodorescu tuşeşte scurt, bate cu degetul în teancul de foi şi zice cu un glas stins, mi se pare mie, cu o cumsecădenie prefăcută, greţoasă, i se pare lui Fra – nu se ştie cum i se pare bătrînului domn Hariga:

— Din păcate, paginile dumneavoastră sînt o mistificare.

Şi, apucîndu-le de colţurile de sus, încearcă să le sfîrtece. Nu reuşeşte. Insistă cu o sforţare hilară. Joacă, de fapt, teatru. Hariga se apropie uşor, ca prin apă. E lîngă Abăza. Totuşi, e la nenumăraţi ani distanţă. Rămîne tăcut, urmărindu-l prin undele siropii. Să-i zicem Teodorescu ia filele pe rînd şi le rupe meticulos, ridicînd o grămăjoară de fluturaşi pe tăblia biroului. După ce termină, aruncă resturile în tavan. Hîrtiuţele cad ca o ninsoare, se umezesc, apoi se terciuesc jos, pe covor. Un nămol albăstrui de cerneală. Care se prelinge pe străduţele înguste, pietruite, ale insulei, murdăreşte picioarele goale ale

turcilor din faţa prăvăliilor, încarcă olmul rozelor uriaşe cu o undă de putreziciune asemănătoare duhorii părintelui Dumesnicu.

Hariga încearcă să se dumirească. Întinde, nehotărît, o mînă:

— Ce faci? Ce se întîmplă?

Să-i zicem încă o dată Teodorescu îi dă peste mînă şi-l îmbrînceşte în scaun. Urlă din rărunchi:

— Pliscu', boşorogule!

Apoi, mieros:

— Luaţi loc, domnule Hariga, de ce vă agitaţi? S-a întîmplat ceva?

Hariga strînge din buze şi icneşte:

— Ce te-a apucat? Nu ţi-e ruşine?

Cuvintele îi put a rahat, de parcă i-ar fi rămas printre măsele urme din polonicul locotenentului Samurcaş. I-i glasul rău, hîrşit. Îl apucă, peste birou, pe Abăza de revere şi-l scutură. Abăza îl plesneşte, cu sete, peste obraz. Bătrînul se înmoaie, descumpănit, în scaun. Tremurul mîinii a devenit perceptibil. Apucă sticla şi îşi toarnă, vărsînd pe alături. Bea paharul pe nerăsuflate. Toxabă (ei, Toxabă… Abăza) îşi toarnă, la rîndu-i, închină, urează la mulţi ani şi pune paharul jos, neatins.

Vrem şi eu, şi Fra să întrezărim, într-o sferă gălbuie, imaginea celuilalt Hariga, blînd şi puternic, aşa cum îl văzuserăm adineaori. Dar eu nu mai am dreptul să-l văd astfel. Iar acum mă îndoiesc, în sinea mea, de adevărul acelei apariţii. Probabil voi fi cedat viziunilor lui Fra. Totuşi, Fra ştiu că încă îl mai vede acolo. El îi vede pe amîndoi – bătrînul descumpănit din fotoliu, cu o urmă de vin pe bărbie, şi bătrînul alb, surîzător, de dincolo, vorbind cu glas neauzit spre Hariga şi Teodorescu. Fra îl vede. Eu nu îl văd. Pentru că nu există. Mă uit spre peretele spre care se uită Fra. E numai peretele.

— Ce vrei de la mine?

— Aveţi dreptate, stimate domn, să fiţi nedumerit. Nu este nimic de înţeles. Vorbeşte! urlă Abăza, schimbînd pe neaşteptate tonul şi proiectîndu-i lumina lămpii în ochi.

Hariga îşi acoperă faţa cu palmele. Prin ţeasta subţire îi vedem creierul cum pulsează: o semisferă aproape transparentă, străbătută de scînteieri. De data aceasta e rîndul lui să-i zicem pentru ultima dată Teodorescu să fie departe, la mii de ani – poate nici nu e potrivit să vorbim de ani, secole, milenii, ere. Abăza e pur şi simplu departe. Fra mi-a povestit mai tîrziu că, după ultimele cuvinte, i-a simţit, deşi fără să-l vadă, prezenţa în globul domnului Hariga cel Alb, care, fîşie cu fîşie, prinsese să se destrame. Fra îmi povestea cu mari pauze, în care el însuşi cădea în depărtările fără nume adulmecate atunci, că la scurt timp Hariga cel Alb se topi în întregime, globul dispăru, să-i mai zicem totuşi, o dată, Teodorescu dispăru, rămase doar peretele. Dar parcă nici peretele n-ar mai fi fost fiind, ci o neîntindere albă, aiuritoare. Fra îşi încheiase povestea într-un fel de prostraţie. Nu mult după aceea s-a îmbolnăvit şi, o jumătate de an, cît a durat boala, n-a scos un cuvînt. A privit, tăcînd, prin noi, pînă în ultima clipă.

— Vorbeşte, ’tu-ţi dumnezeii mă-tii de bandit! spumegă Abăza şi-l plesneşte din nou pe Hariga.

Îl prinde de halat şi îl scutură violent, iar la urmă îi trage un cap în gură. Bătrînul se duce pe spate, luînd după el tava cu pahare. Se ridică horcăind, cu faţa însîngerată. Îşi tamponează buzele pe halatul de molton. Spune ceva, încercînd, parcă, să se ţină la suprafaţa unei ape halucinante, care îl trage în adînc:

— Nu ştiu nimic! Nu cunosc pe nimeni! Doamne, nădejdea mea! Ajută-mă să trec, nu mă părăsi în cumpăna aceasta! Nu mă lăsa singur acum! Unde eşti? Unde Te-ai depărtat? Cred în Tine! Apără-mă!

Nici Fra n-ar avea cum proba, nici eu, că vorbele de pe urmă au răsunat cu adevărat în odaie. Bătrînul domn Hariga, cu gîtul lui ţeapăn, de lup, pîndeşte încolţit, gata să sară. Dar sînt lucruri despre care eu n-ar trebui să scriu şi pe care Fra nu le-a putut articula. Ce ştim noi? Dacă ele nici nu se povestesc? Altfel de ce, luni în şir, înaintea sfîrşitului, Fra a rămas mut cu desăvîrşire?

— Vorbeşte, futu-te-n cur de căcăcios! zbiară Abăza, cărînd la pumni peste creierul moale, nepămîntesc, de sub lumina lămpii. Vorbeşte, mă, că te dau la porci!

Cît timp a trecut, ce s-a întîmplat, dacă bătrînul a vorbit sau nu, eu nu sînt în stare să povestesc. Iar Fra n-a vrut să-mi spună. Presupun că nu s-a întîmplat mare lucru. La urma urmelor, ce s-ar fi putut întîmpla? Îl vedem, cînd deschidem ochii, pe Abăza – acesta e, cred, numele adevărat (cum adică „adevărat“?) al lui Teodorescu; vi l-aş fi putut, probabil, dezvălui – aplecat deasupra unui trup inert. Trebuie să fi fost trupul bătrînului. Cu MK-ul său argintiu Abăza îl decapitează, tăind cu precizie gîtul trunchios exact pe încheietura şirei. S-a lăţit peste foi o baltă de sînge. De pe muchia mesei se desprind şi picură cîţiva stropi. Dar dacă sînt vedeniile noastre, ale mele şi ale lui Fra? Tot Fra mi-a spus, mai apoi, că ariciul de la rădăcina pomului se desfăcuse de pe ţesătură şi căzuse, „inimă ţepoasă a lumii“ – chiar cuvintele lui Fra –, pe covor, unde se sparse împroşcînd. Iar în locul lui, pentru o clipă, ar fi urcat capul sîngerat al bătrînului. Că femeia l-ar fi ridicat în mîini ca pe un chivot şi l-ar fi sărutat pe pleoape. Că şi femeia, şi bărbatul s-ar fi descărnat; încît sărutul ei fusese dat cu gingiile goale, nu cu buzele roşii. Şi tot Fra zicea că Abăza a smuls de pe perete scoarţa şi a aşezat-o, ca pe un giulgiu, peste trupul bătrînului. Dar eu nu cred, eu l-am văzut pe bătrîn prăbuşit cu trunchiul pe birou. Stînd în scaun. L-am mai văzut pe Abăza ştergîndu-şi, cu grijă, pumnalul de halatul vişiniu al răposatului, după ce, la prima incizie, se ferise din calea jetului cu o supleţe de toreador. Despre scoarţă nu cunosc nimic. N-am văzut nici ariciul căzînd, nici sărutul. Fra pretindea să le fi văzut. Eu nu. Dar Fra a murit.

Doisprezece fără douăzeci. Abăza îşi aranjează uneltele la locul lor. Coboară, fără grabă, scara blocului, atent să nu se împiedice. Scapără bricheta. Citim, involuntar, o inscripţie: „Mama şi tata = soţi buni“. Mai are un etaj. A ajuns. Am ajuns. Afară,

mireasma de regina-nopţii a devenit, parcă, şi mai ameţitoare. Fra se apleacă şi rupe o floare. Mai are timp să observe cum i se volatilizează între degete. Paşii răsună pe asfalt. Ne oprim lîngă un parc de maşini. Privim cerul. Îmi aduc aminte: copil, citisem o poezie cu măgăruşi de un poet cu barbă mare de vată şi-mi venise poftă să o ilustrez. Făcusem, la umbra unui brusture, un puşti cîrlionţat, adormit, iar deasupra, într-o grădină verde, se odihnea pe iarbă Dumnezeu. Avea barba albă a poetului, ochii lui blînzi şi urechi lungi, stinghere, de măgăruş.

Capitolul III

Vede-vi-se chemarea

„…aşază cele două capete cu dinţii rînjiţi în fereşti, de ţi se părea că rîdeau; pe urmă unge toţi părereţii cu sînge, ca să facă şi mai mult în ciuda caprei, şi apoi iese şi-şi caută de drum.“

(Ion Creangă – *Capra cu trei iezi*)

— Salut, bătrîne, ai necazuri sau mi se pare?

— Ei, Abăza, tu eşti? Ce faci, dom’le, la ora asta?! Nu, nu, te rog nu-mi spune, hă, hă, hă!

Lîngă taxi staţiona o maşină a poliţiei cu farurile aprinse. Băiatul în uniformă care îl recunoscuse, cam bondoc, se ridică de pe bordură, dintre alţi doi băieţi – unul, de asemenea, în uniformă, celălalt în civil – şi veni în întîmpinarea lui Abăza.

De data aceasta va trebui să suportaţi spusele mele, rămase de capul lor prin plecarea lui Fra, n-aveţi ce face. Doar să închideţi cartea. Nu va fi nici o pierdere, vă asigur, deşi am îndoieli că veţi găsi ceva mai bun. De citit sau în general. Ce lucru serios aţi fi în stare să faceţi? Cei doi îşi strîng mîinile. Cei doi îşi strînseră mîinile. Cei doi se vor îndrepta, împreună, spre taxi. Între timp, Abăza îl va saluta şi pe celălalt băiat – „Salut, Saşa!“ – care-i va răspunde din obişnuinţă „Vă salut, dom’ căpitan!“, apoi va rectifica, bîlbîindu-se, „Salutare, ce mai faceţi?!“, le va observa pe cele două fete, sărutîndu-se la o distanţă de vreo cincisprezece metri de locul unde le lăsase; va remarca figura oarecum distinsă, încadrată de o barbă senatorială, a civilului şi mă voi întreba de unde au apărut toate acestea, mă voi mira de foşnetul copacilor şi de umbra lor legănîndă, îmi voi linge buzele, savurînd urma sărată a sîngelui domnului

Hariga şi vor izbucni în rîs, nu înainte ca Abăza să schimbe – „Ce caraghios! Ce caraghios!“, îmi voi repeta, binedispus, în gînd – parola cu amicul: „Sovata!“ – „Eisenhower!“. Domnul cu barbă pufneşte ritmic pe nas, murmurînd o cîntare din care nu disting nimic, dar care, judecînd după pufnituri, este cu siguranţă o cîntare bisericească. Saşa salută, se bîlbîie, apoi face eforturi susţinute să se gîndească la ceva şi nu reuşeşte. Îi trec prin minte fesele nevestei, un telefon negru cu manivelă, registrul numerotat din birou, banderola ofiţerului de serviciu, fotbalistul Sabău şi Petre Mihai Băcanu. Îl las şi ajung la fete: borurile pălărioarei galbene umbresc faţa fetei blonde, mîinile strîng gingaş sînii tari, buzele fetei cu pălărioară alunecă, umede, pe gîtul celeilalte, care şopteşte, înfiorată, în transă, „Te iubesc! Te iubesc!“. Ele, doar, nu l-au luat în seamă pe Abăza, pentru că Saşa rămăsese cu ochii lipiţi de dînsul, iar domnul cu barbă se întreba, gîngăvind înainte, unde şi în ce împrejurare l-a mai întîlnit pe insul cu pardesiu şi pălărie, atît de jovial întîmpinat de băiat. Şi mai era cineva – pe care nu vi-l spun – la pîndă în boschetele parcului, cineva care-l urmărise de la început pe Abăza. Protejat de umbră, niţel gîrbovit, mîngîie tocul pistolului cu degetele uscate. Dacă ar fi Fra aici, mi-ar arăta, poate, o cîmpie fără margini, pe care, pe o pojghiţă părelnică, oamenii şi întîmplările nopţii s-ar micşora, s-ar pierde, n-ar mai fi, aşa cum nici nu sînt. Fra ne-ar învăţa să distingem şuierul, altfel neauzit, al timpului, ne-ar împinge, pe nesimţite, în sorbul său implacabil. Nu ne-ar mai rămîne, atunci, decît să rîdem şi să tăcem. Să împietrim cu ochii în ochii Meduzei. Cum însă Fra m-a lăsat singur, se face aşa: Abăza se apleacă, lîngă taxi, ridică cearşaful şi cercetează figura mortului. Băiatul îşi bate palma de genunchi, neputîndu-şi reţine mirarea:

— Cum aia mă-sii, dom’le, ăsta nu-i mortul nostru! Saşa!

— Cum adică nu-i al vostru? rînjeşte Abăza.

— Să fiu al dracu’ dacă nu s-a schimbat!… Saşa!

— Şi ce, e treaba voastră dacă s-a schimbat au ba?! Aţi avut un mort, aveţi un mort. Mortu-i mort. Important e să fie mort, dacă-i mort. Restul nu mai contează, poa' să se schimbe el cît pofteşte… filozofează Abăza.

— Dom' lent, zice Saşa, pe bune, nu-i al nostru. Ce facem?!

— Să vină şi civilul să se uite. El l-a găsit, în defintiv. Domnu'! Domnu'! Veniţi o clipă!

Domnul cu barbă grizonantă se apropie pufnind. Priveşte, îşi face cruce, se dă un pas îndărăt şi rosteşte, cu un puternic timbru nazal:

— E al nostru! Eu l-am găsit! Toţi morţii sînt ai noştri! Oamenii trebuie convertiţi, vii sau morţi. Dumnezeu să-l ierte şi pe acesta!

Abăza îi lasă afară, să schimbe impresii, şi se strecoară în interiorul maşinii. Şarpele s-a încolăcit pe piciorul alb şi butucănos al doamnei de pe bord. Pleoapele femeii prind să freamăte la hîţîneala automobilului sub greutatea lui Abăza. Abăza se întoarce cu aparatul de ras. I-l întinde lui Saşa. Îi face semn. Saşa nu pricepe. Abăza porneşte aparatul, îl trece peste obrazul mortului, apoi i-l pasează din nou lui Saşa, care, lămurit, se aşază în genunchi şi continuă treaba. Locotenentul aprinde o lanternă şi o proiectează pe figura cadavrului.

— Cam trage, se plînge Saşa. Cu briciul ar merge mai bine. În doi timpi şi trei mişcări ar fi ca nou.

Aparatul bîzîie ca un bărzăune. Pielea pămîntie se dezveleşte. Saşa a ras obrazul drept, acum dă pe sub nas, ajunge pe obrazul stîng şi face o cărare pînă spre ureche. Aparatul se îneacă. Saşa deschide capacul, suflă ţepii, montează capacul la loc şi rade mai departe, pînă la perciuni, pe dedesubtul pometţilor, după aceea, ridicînd cu două degete maxilarul căzut, rade bărbia.

— Dom' locotenent, e-al nostru! strigă fericit şi-i plesneşte răposatului două palme peste fălci.

— Hă, hă, hă! Ştiam eu! Dă-i înainte! Dă-i înainte! ordonă vesel băiatul bondoc şi-i vîră lui Saşa lanterna în ochi. Saşa îşi trage cozorocul pe frunte, rîzînd cu

gura pînă la urechi. Îi las un moment, pentru că fetele tocmai s-au ridicat. Fata cu pălărioară o duce în braţe pe fata blondă, care-i încolăceşte gîtul cu braţele. Părul lung, despletit, fîşîie sub lună. Dispar amîndouă, pentru totdeauna, pe lîngă boschetul din care pîndeşte cel pe care nu vi-l spun. Abăza şi băiatul bondoc s-au îndepărtat puţin şi discută pe şoptite. Zîmbind, băiatul strecoară ceva în buzunarul lui Abăza. Îi aud „ha-ha-ha“-urile, întrerupte de răcnetul lui Saşa:

— Dom’ lent, ’tu-i ’mnezeii mă-sii, iar îi creşte!

Intervine civilul, vorbind cîntat, printre pufnituri, şi făcînd cruci peste mort:

— Anatema! Piei, diavole! Domnul cu voi! Nu blasfemia, fratele meu!

— Păi, dumneata nu vezi că iar îi creşte?!

— Din voia Domnului se fac toate!

— Atunci îl puţuluieşti ’mneata?!

— Lasă, Saşa! Bine că-i al nostru!

— Şi eu ce fac? Puţuluiesc toată noaptea?

— Păi, cam puţuluieşti…

— Da’ de unde era să ştiu eu că-i creşte, dom’ lent?!

— Puţuluieşti şi tu cît poţi, şi cînd nu mai poţi nu mai puţuluieşti. Mai trec şi eu la puţuluit.

Lanterna prinde în focar dinţii galbeni ai mortului şi lueta ţeapănă din fundul gurii. Abăza, omenos, le sugerează să-i lege gura cu o batistă.

— Şi eu cum îl mai rad?! sare Saşa.

— Hă, hă, n-ai vrea să-i aprindem şi-o lumînare la cap şi să-i cîntăm „Doamne miluieşte!“? face locotenentul.

— De ce nu? va reveni Abăza. După Revoluţie sînteţi şi voi creştini. Şi va rîde „hă-hă-hă“, îngînîndu-l.

Domnul cu barbă grizonantă – civilul? – va scoate o cărticică din servieta de piele de la picioarele sale, îşi va drege glasul laringal şi pe cel nazal, se va apropia de Saşa, atenţionîndu-l să spună „Amin!“ cînd îi va face semn cu degetul arătător, se va posta la căpătîiul mortului, va deschide cartea şi va începe

să citească. Nu se mai văd Abăza şi băiatul bondoc. Cel al cărui nume nu vi-l spun s-a descoperit în boschet şi s-a închinat. Dar acum domnul cu barbă grizonantă stă încă nemişcat, cu privirea înălţată la cer. Saşa a oprit aparatul de ras şi-şi ţine chipiul sub braţ. La o distanţă potrivită de la pămînt se mişcă pălăria lui Abăza şi chipiul locotenentului. Ei – v-am spus deja – nu se văd. Mă întrerup, deoarece îmi amintesc tăcerea lui Fra dinaintea morţii, privirea sa aţintită în albul peretelui. Astăzi, cînd scriu despre noaptea aceea şi despre Fra şi despre Abăza, presimt eu însumi locul fără dimensiuni în care au pierit cu toţii şi spre care – oricîte semne voi face aici – mă voi îndrepta şi eu tot în tăcere, zădărnicit de acea absenţă biruitoare. Tu nu mă vei putea opri, fata mea de departe. Dar să nu ne luăm cu vorba. Iată, domnul cu barbă grizonantă începe înecat, plîngăcios; îi scriu azi vorbele pufnite, străine lui – sînt chiar atît de sigur? – cu toate morţile, ale lor şi a mea, în spate:

— Cu sufletele drepţilor celora ce s-au săvîrşit, odihneşte, Mîntuitorule, sufletul servului tău – Saşa tresare şi-şi zice în gînd „Papistaşul! Papistaşul!“ –, păzindu-l întru viaţa cea fericită, care este la tine, iubitorule de oameni. Întru odihna ta, Doamne, unde toţi sfinţii trăiesc odihna, odihneşte şi sufletul servului tău. Că însuţi eşti iubitor de oameni!

Pălăria şi chipiul plutesc încetişor spre bordura pe care stătuseră fetele. Chipiul o ia, brusc, la dreapta şi se opreşte în faţa boschetului din care pîndeşte cel nedezvăluit. În care, acum, cel nedezvăluit se smerise, cu şapca în mîini, ascultînd vorbele cîntate cu o vibrantă rezonanţă nazală de domnul cu barbă grizonantă, tace şi rabdă, prăvălit spre deşertăciune, şi îndură jetul cald pornit de undeva de din josul chipiului. Pălăria lui Abăza pluteşte cuminte pe loc, înclinîndu-se la stînga şi la dreapta. Apoi o iau amîndouă, pălăria şi chipiul, prin spatele maşinii poliţiei şi trec pe trotuarul de vizavi.

— Încă ne rugăm pentru odihna răposatului serv al lui Dumnezeu şi pentru ca să se ierte lui tot păcatul, cel de voie şi cel fără de voie. Ca Domnul Dumnezeu

să aşeze sufletul lui unde toţi drepţii se odihnesc. Îndurarea lui Dumnezeu, împărăţia cerurilor şi iertarea păcatelor lui, la Cristos împăratul Cel fără de moarte şi Dumnezeul nostru să-I cerem. Domnului să ne rugăm! Căci Tu eşti învierea, viaţa şi odihna adormitului servului Tău, Cristoase Dumnezeul nostru, şi Ţie mărire înălţăm, cu Cel fără de început al Tău Părinte şi cu preasfîntul şi bunul şi de viaţă făcătorul Spiritul Tău, acum şi pururea şi-n vecii vecilor. Amin.

Domnul cu barbă îi face semn lui Saşa, ridicat în picioare, cu chipiul în mînă. Saşa se fîstîceşte şi apasă din greşeală pe butonul aparatului de ras, care începe să bîzîie. Abăza, alături, cu pălăria la spate, foarte sobru, ţine isonul, făcîndu-şi semnul crucii. Locotenentul dă, şi el, din mîinile scurte, apoi fuge la maşină şi răcneşte în receptor: „Da! Da! Recepţie! Zona şapte! Peste un sfert de oră! Da! Terminat!“. Domnul cu barbă grizonantă nu bagă în seamă sau se face a nu băga în seamă, dă cîteva foi şi începe:

— Tu singur eşti fără de moarte, Cela ce-ai făcut şi ai zidit pe om; iară muritorii din pămînt sîntem zidiţi şi întru acelaşi pămînt vom merge, precum ai poruncit Cela ce m-ai zidit şi mi-ai zis: că pămînt eşti şi în pămînt vei merge, unde toţi muritorii mergem, făcînd tînguirea cea deasupra gropii, cîntarea: Aliluia!

S-a întors Fra. Priveşte cu un zîmbet resemnat. Vede, ieşind din lună, Dumnezeul desenat de mine în copilărie – nu i-am vorbit niciodată de asta – cu barbă de vată şi urechi de măgar şi, în spatele lui, călare, un tînăr cu fruntea însîngerată, cu trupul străpuns, orb, prăvălit între urechile uriaşe. Îl vede cum alunecă în noapte, cum cade, gol, sfrijit, nesimţitor, privit de ochii tîmpi ai măgarului. Se prăbuşeşte între maşini, la un pas de adunare, în spatele domnului cu barbă grizonantă; coastele slabe îi saltă spasmodic, iar pe gură şi nări îi clăbucesc bale şi sînge. Sînt lucruri pe care numai Fra le vede sau crede că le vede. Pe care mi le povesteşte, posac, mai tîrziu, dacă mi le mai povesteşte. El l-a văzut pe

tînăr căzînd şi agonizînd, eu n-am văzut nimic. În afara adunării, la care se adăugaseră, cum am şi consemnat, Abăza şi băiatul, locotenentul bondoc.

— Unde este dezmierdarea cea lumească? Unde este nălucirea celor trecătoare? Unde este aurul şi argintul? Unde este mulţimea şi strigarea slugilor? Toate sînt ţărînă, toate cenuşă, toate umbră. Ci veniţi să strigăm împăratului celui fără de moarte: Doamne, învredniceşte pe acesta mutat de la noi veşnicelor Tale bunătăţi, odihnindu-l întru fericirea cea neîmbătrînitoare.

Mortul are din nou faţa acoperită de ţepi. Domnul cu barbă grizonantă se opreşte şi-i face semn lui Saşa. Acesta scapă un „Amin!“ baritonal, care se sparge şi se gîtuie cînd Saşa pricepe despre ce este vorba. Se lasă în genunchi, la căpătîi, pune chipiul pe burta răposatului şi porneşte aparatul de ras. Lucrează repede. A dobîndit oarecare dexteritate. Locotenentul îi ţine lanterna. Bărbia mortului scapă pe piept. Saşa o aduce în poziţie normală. Iar cade. Iar o aduce în poziţie normală. Iar cade. Îi vine o idee. Scoate două lamele de gumă de mestecat, le înmoaie bine, cîteva minute – Abăza a dispărut din nou, i-a rămas doar pălăria; Fra priveşte tăcut – şi le încleie pe dinţii mortului. Maxilarul nu mai cade, gura rămîne închisă. Saşa îşi ia chipiul şi se ridică în picioare cuviincios. Locotenentul stinge lanterna. Domnul cu barbă grizonantă reia:

— Plîng şi mă tînguiesc, cînd gîndesc la moarte, şi văd în mormînturi zăcînd frumuseţea noastră cea zidită după chipul lui Dumnezeu, înfiorătoare, nemăritată, neavînd chip. O minune! Ce taină este aceasta, ce s-a făcut pentru noi! Cum ne-am dat stricăciunii! Cum ne-am înjugat cu moartea! Cu adevărat după porunca lui Dumnezeu, precum este scris, acelui ce dă răposatului odihna. Fericită este calea întru care mergi astăzi, că s-a gătit…

Fra încă îl vede acolo jos, zgrepţănînd, fără putere, cu unghiile, asfaltul, zvîrcolindu-se, deschizînd ochi înceţoşaţi. Se coboară la el, dar nu-l poate atinge. Vrea să-l sărute pe frunte, însă nu-l ajunge.

Silabiseşte: „…frumuseţea noastră cea zidită după chipul lui Dumnezeu, înfiorătoare, neavînd chip. Neavînd chip! Neavînd chip!“. Mîna lui se loveşte de un văl, pe care alunecă. Tînărul e singur. Fra se întoarce alb la faţă ca întotdeauna. Ştiu că-i e frică. Ştiu că-i este mai greu lui, aici, decît celuilalt, dincolo. Căci acum cred că văd şi eu. Sînt eu însumi sub stăpînirea unui tremur, şi te strig, astăzi, în ţiuitul acelei nopţi, uitînd chipurile şi jocul: „Simina! Simina! Simina!“. Ştiu că Fra se stăpîneşte să nu răcnească. Vrea să-mi spună ceva şi nu găseşte cuvintele. Îşi muşcă buzele, îşi strînge maxilarele. Două lacrimi îi curg, poticnit, pe obraji.

— Veniţi, fraţilor, să dăm mortului sărutarea cea de pe urmă, mulţumind lui Dumnezeu că acesta a ieşit din rudenia sa şi se apropie de mormînt: şi nu se va mai griji de cele deşarte şi de trupul cel mult pătimitor. Unde sunt acum rudeniile şi prietenii? Că iacă, ne despărţim! Văzîndu-mă zăcînd fără glas şi fără suflare, plîngeţi toţi pentru mine, fraţi şi prieteni, rudenii şi cunoscuţi: că ieri am vorbit cu voi şi fără veste a venit asupra mea înfricoşata oră a morţii…

Tînărul dintre maşini nu mai mişcă. Sîngele îi putrezeşte în barbă. Luna îi joacă pe frunte, pe hîrca goală. Părul i se fărîmiţează. Carnea i-o mănîncă furnicile. Îi intră în nas, în urechi, în gură. Ca un giulgiu unditor îi urcă viermii pe piept. Rămîn oasele albe, cu urme tremurătoare de zgîrciuri. Vîntul îi suflă dinţii din gingii, îi împrăştie falangele. Un mic vîrtej sidefiu mătură asfaltul şi ia cu el rămăşiţele. Abăza se uită la ceas. Saşa rade mortul. Băiatul bondoc răcneşte în aparatul de emisie-recepţie. Bărbatul din boscheţi plînge. Domnul cu barbă grizonantă – civilul? – face cruci asupra mortului, închide cărţulia, pufneşte şi o vîră în geantă. Scoate de acolo nişte pliante. Şi nişte volume. E ţeapăn, e înalt, rîgîie – pe nas – de satisfacţie. Le-a luat mortul – îmi traduc, închipuindu-mi, prin cuvintele lui Fra, dolofăneala lui lăuntrică. Zice. Trompetează:

— Fraţilor, în numele Mîntuitorului, de care biserica voastră răsăriteană s-a depărtat, unindu-se cu

Anticristul, primiţi îndemnul veştii celei bune şi cartea fratelui nostru Neculai Aurel-Suceavă, *Desfolierea creştină*. Căutaţi Cuvîntul adevărat al Domnului!

Cît timp Abăza cîntă, în gînd, „Cine l-a ucis pe Mahomed?/ O fi Oswald, o fi Fischer?/ Cine aia măsii e?!/ E un mister!“, cei trei, inclusiv Abăza, iau cărţile şi pliantele, încurcaţi, de-voie-de-nevoie, mulţumind cu jumătate de glas. Domnul cu barbă grizonantă – civilul? – se depărtase, fără să mai adauge vreun cuvînt. Abăza se uită iarăşi la ceas. Douăsprezece fără zece. Îmi amintesc întrebarea lui Fra. „Ce ornic ne măsoară orele?“ Avea să afle el primul: nici unul. Abăza vîră cărţuliile sub cearşaful mortului. Şi mie îmi răsună nişte vorbe: „Oamenii trebuie convertiţi, vii sau morţi“. Trag cu coada ochiului la Fra, dar Fra mă lasă din nou singur. Băiatul bondoc, locotenentul şi Saşa vor trînti cadavrul pe bancheta din spate. Cărţile vor rămîne pe asfalt nebăgate în seamă. Saşa va sta cu capul mortului în poală, încercîndu-i barba cu aparatul de ras, locotenentul a şi trecut la volan.

— Bătrîne, te-am salutat! Hă, hă, hă!

Maşina demarează.

Cuvintele sale, cuvintele lui Fra, povestite mie, şi cuvintele mele se amestecă în mintea lui Abăza. Un joc de lumini – reconstitui acum, ostenit –, un joc de oglinzi, în depărtările cărora dispar şi din depărtările cărora se adună feţele noastre întreite, lucind unele sub altele, întunecîndu-se şi străvăzîndu-se, spectrale ori izbucnind în volume clare – dar tot nimic, tot zădarnice, halou înspăimîntător al morţii, în care ne strîngem, laolaltă, tustrei, robi unei fascinaţii malefice. Nedezvăluitul din boschet, cu pantofii umezi, se luase după noi, resemnat, învins, uitînd că ţine în mînă un pistol. Şi se amestecă, la rîndu-i, în plasma informă, în mirajul în care încercăm, inutil, să ne opunem absenţei. Zicem, deodată, ne suprapunem, dospim o monstruoasă pastă, din care aleg la întîmplare trecem pe o punte de sticlă iar unora le vine chef să ţopăie şi ţopăie aşa ca mie acum

asta e mă joc aici cu o plastilină din carne ce fiertură ce covăseală cu cît îmi afund mai adînc degetele în sîngele şi maţele lor cu atît mai nălucitor devine ceea ce mă înconjoară al dracu' ciortan să-i crească barba ca-n patruşpatru înnebunesc doamne înnebunesc am nevoie de puţin sînge ca să verific ordinea lucrurilor nu văd nimic Abăza ăsta e o aiureală a lui Fra nu văd decît noaptea da nu văd nimic ce Dumnezeu se petrece Ella şi Laurenţiu dorm pînă la cinci jumate pînă cînd se trezesc ei apuc să dau cu toţi de pămînt cocliţii ăştia din poliţie n-or să se descurce niciodată singuri important e să-i toci meseriaş românaşii fac pe ei cum aud vreo mişcare poveşti c-o fi c-o păţi important e să ai sînge-n daravelă să fii mai al dracu' decît ciumegii ăştia în vremurile de azi cînd se refac jocurile îţi poţi permite să-ţi baţi joc de regula jocului iată amuzamentul te-am pierdut oare frate numai în prietenia noastră mai credeam şi tocmai tu mi-ai tras şuturi în dos totul e să-i ajuţi să-şi frîngă gîtul din cînd în cînd în nopţile cu lună să li-l frîngi chiar tu cu mîinile tale mi-am făcut bagajele dar am rămas pentru că dincolo m-aş plictisi şi mai şi eu sînt un om vesel unde vorbim cine sîntem cam înţeleg ce se întîmplă însă nu pot ieşi de aici nu mă pot desprinde să-i văd din afară îmi place spectacolul iubesc misterul o fi Oswald o fi Fischer ador carnavalul sînt înnebunit după măşti mă pricep să fac şi să-nghit farse pe mulţi i-am văzut totuşi făcîndu-şi cruce eu bine nu cred în Dumnezeu ar fi o dulcică naivitate după ce ştiu cîte ştiu nu mă trece nimeni în cer pe o listă neagră dacă le sucesc puchinoşilor gîtiţa ai fost prietenul meu şi în numele prieteniei noastre am să te ucid dar nu pot nu pot nu pot n-aş spune că-mi place să-i ucid uneori mi-e milă alteori de-a dreptul silă mai dă-i în mă-sa că îmi şi place să o recunosc le-aş înfige dinţii în beregată le-aş despica pîntecele cu unghiile o mereu deasupra lor mereu singur mereu cu un sînge iluzoriu mînjindu-mi mîinile mereu străvezii nu înţeleg nimic nu e nimic de înţeles – îi văd din nou, îi văd! (Cît de copilăroasă îmi pare, azi, la atîta vreme, surescitarea mea de atunci!) Nenumitul se

ţine în umbră, urmărindu-l, posomorît, pe Abăza. Fra pare tulburat. Se îndepărtează. Rămîn singur. Cînd ceva – mă lasă singur! Ca să vă spun de-a dreptul că era noapte, era lună, era răcoare, bătea uşor vîntul. Abăza mergea alert, fără să-şi dea seama sau fără să-i pese că e urmărit. Cuvintele cresc în noapte ca o ciupercă de fum, poate unele vor fi fiind chiar mesajul, poate sub lamelele de cenuşi ne evaporăm nebăgînd de seamă, ne dezintegrăm fără urmă sau, dimpotrivă, ne concentrăm într-un punct de-o orbitoare incandescenţă – aşa îndrăznesc eu să vă spun, meditînd la vorbele sibilinice ale lui Fra şi, acum, că am îndrăznit, îmi iau pe dată vorba înapoi şi mă amuz să-l amuz pe Abăza, care-l urmăreşte pe domnul cu barbă grizonantă – civilul? – urmărit el însuşi, cu îndoială, de nedezvăluitul boschetelor. Abăza îşi închipuie cum îl ajunge din urmă pe domn. Încă de la cîţiva metri simte în aer mirosul prăfos de haine de funcţionar. Observă, pe ceafa roasă a domnului, un păianjen negru cu cruce. Strănută şi i se adresează domnului sau păianjenului, jucînd pe degete umbrela primită de la Stoicev:

— Alo, domnu'! Domnu'!

Care se întoarce, recunoscîndu-l, şi îl aşteaptă. Iar Abăza, cu multă consideraţie:

— Mi-ar fi părut mai mult decît rău să vă ratez. Aş fi fost dezolat. Vă adaug, acum, pe loc, pe listă, de la bun început în chenar. Mi-aţi făcut o impresie deosebită. Sînteţi genial? Reproduc: „Oamenii trebuie convertiţi, vii sau morţi". Mişto! Profund! Mă provocaţi la meditaţie! O, dar am omis să mă recomand: Corneliu Nicodim Trujillo, poet, securist şi martir.

— Ce-nseamnă „mişto", domnule Corneliu Ni…?

— Spuneţi-mi, ca-ntre prieteni, Trujy, cu igrec. E un cuvînt sanscrit, foarte metafizic.

— Dacă ar fi fost ebraic, ca creştin vi l-aş fi acceptat.

— O, cît regret! Cît regret! Ebraic nu cunosc. Latin ar fi bun?

— Latin, da, sanscrit în nici un caz!

— Atunci daţi-mi voie să avansez un sinonim, „futere“, deşi, din păcate, nu există sinonimie perfectă…

— Nu, nu, e bun, e bun! Dacă-i latin, e bun! Aveţi cumva şi dacic?

— Doar „barză“. Eventual „mazăre“.

— Totuşi, nu. Să rămînem la latinescul „futere“. E un infinitiv lung, nu-i aşa?

— Cît de lung poate fiecare, după caz.

— Sînt Neculai Aurel-Suceavă. Gîndirea mea creştină s-a materializat în paginile volumului *Desfolierea creştină*, în care, în lumina învăţăturii creştine şi a practicii creştine personale, expun cu clarviziune revelată înţelesul istoric şi dumnezeiesc al Apocalipsei. Mărturisesc cu umilinţă, dar mărturisesc, fiindcă, aşa cum Domnul l-a mustrat pe Petru, singură mărturisirea întăreşte credinţa, ceea ce viaţa însăşi a demonstrat şi istoria milenară.

Nasul lui Neculai Aurel-Suceavă ar fi trebuind să vibreze înfundat, slobozind la răstimpuri, ca o victorie a argumentaţiei, tremurătoare, dar bine punctate sonuri de goarnă.

— Ia ascultaţi ’mneavoastră aci la mine, se repede Abăza asupra lui: „Passa la vita, vigilia di festa…/ muore la morte… il Paradiso resta“. Aveţi cinci secunde pentru a indica autorul şi opera.

— Giovanni Bigazzi, „Una piccola chiave d’oro…“.

— Atenţiune! „Cine mănîncă din corpul meu şi bea din sîngele meu va avea viaţă eternă“ – sau „veşnică“, dacă doriţi – „şi îl voi învia în ultima zi“ – sau „ziua din urmă“ – dacă vă place mai mult.

— Ioan, şase-cinşpatru!

— Bravo, dar, cum ar zice Suveranul Pontif: „Resta con noi, Signore, perchè si fa sera…“.

— Luca, douăşpatru-douăşnouă!

— Cinci ori cinci?

— Douăşcinci!

— Radical din şaişpe?

— Patru!

— Felicitări, felicitări domnule Suceavă! M-aţi ebluisat! Îndrăznesc, oare, prea mult, dacă vă rog a-mi scrie cîteva rînduri *manu propria* pe liberul pe care cu atîta creştinească lepădare de sine mi l-aţi încredinţat?

— Cu Dumnezeu deasupra, vă scriu! Scoateţi cartea!

— N-o am. I-am lăsat-o mortului pe care tocmai îl convertiserăţi.

— Bine făcurăţi! Vede-vi-se chemarea!

Abăza îl ajunge din urmă pe domnul cu barbă grizonantă – civilul? – undeva în apropierea pieţei Poet Săvescu, în zona tomberoanelor. Pe o arie de vreo zece metri pătraţi fumegă, la lumina becului fluorescent, o murdărie pitorească, pestriţă şi ţipătoare ca rochia unei ţigănci. „Miroase a patrie…“, suspină Fra, preiau eu şi murmură Abăza, nepăsător asemenea cotarlelor care amuşinează prin gunoaie. Şi, abia stăpînindu-se să nu zîmbească, îl abordează pe domnul cu barbă grizonantă:

— Vă salut, domnule Suceavă!

— Mă confundaţi, tresare domnul, pufnind pe nas ca o locomotivă care se pregăteşte să ia viteză. Neculai Aurel-Suceavă este fratele şi îndrumătorul nostru. Aţi lucrat înainte la miliţie? Îmi păreţi cunoscut.

— Dumneavoastră cum vă faceţi cruce, cu două degete sau cu patru? îl întreabă Abăza politicos, atingîndu-l cu vîrful umbrelei. Sau poate cu cinci?

Domnul cu barbă grizonantă – civilul? – se uită scurt în stînga şi în dreapta – Fra întorsese deja privirea – Abăza declanşează resortul. Domnul cu barbă grizonantă răcneşte „Ajutor!“, cade în genunchi şi se prăbuşeşte cu fruntea de asfalt, nemaiamintindu-şi cînd şi în ce împrejurare l-a cunoscut, odinioară, pe insul cu pardesiu. Urmăritorul lui Abăza s-a gîrbovit şi mai tare. Abăza îi arde domnului o palmă după ceafă, storcind păianjenul cu cruce şi scuipînd în lături. „Paiaţă ordinară!“, spune Fra, îţi spun eu ţie, cititorule, şopteşte Abăza deasupra mortului, trăgîndu-i,

şmechereşte, pălăria pe ochi. „Paiaţă ordinară!“, repetă Fra, după el eu ţie, cititorule, apoi Abăza, tîrînd cadavrul de picioare în apropierea unui tomberon. Prinde Abăza cutia lăţită a unui cartuş de „Assos“ şi o aranjează pe pieptul domnului cu barbă. Îi pune în mîna dreaptă o cutie de bere „Venus“. Cu capătul aprins înăuntru, îi vîră între dinţi un trabuc. Fra încearcă să mă convingă, vorbindu-mi cu vorbele lui înflorite, că nu se vede nimic, dar eu văd. Acuma ţîşneşte, stuchind, un cotoi de sub o pungă de gunoaie. Cotarlele mîrîie, în şezut, aşteptînd să plece Abăza. Bate miezul nopţii. Abăza găseşte cişmeaua, pompează accelerat, încalecă maneta şi se spală, îndelung, pe mîini. La tomberoane au început chelălăiturile, urletele, lătratul. Fra îmi arată, întinzînd un deget transparent, cercul din jurul lunii. Şopteşte ceva despre aura icoanelor, însă eu văd cîinii trăgînd de hainele civilului, căruia îi iese pe gură o şuviţă cîlţoasă de fum. La început fuseseră trei javre, acum au mai apărut două şi, în curînd, vor mai veni, la un moment dat n-am să mai pot să le număr. Deasupra civilului va clocoti un nor lătrător de floace, iar Fra şi urmăritorul lui Abăza vor înţepeni, Fra cu degetul întins, privind aura lunii. Cred că totuşi am văzut cîinii trăgîndu-l încoace şi încolo prin gunoaie, rozîndu-i încheieturile, alergînd cu boturile roşii înapoi în caierul dezlănţuit. Aşa cred… Dar dacă Fra a refuzat să vadă, poate că nu a fost nimic. Însă dacă nu a fost nimic, de ce n-a dispărut Fra de lîngă mine, cum îi era obiceiul? Îl focalizez pe Abăza. E impasibil. Nici el nu pare a auzi ceva dinspre tomberoane. Cu mîinile curate, încă umede, scoate nişte hîrtii de mărimea unor coli ministeriale. Se îndreaptă spre hală, citind la lumina lunii încercănate:

ROMÂNI, RIDICAŢI-VĂ DIN MORMÂNTUL NEAMULUI VOSTRU!

Aţi fost minţiţi! Aţi fost batjocoriţi! V-aţi crezut călăii! Ruşinea este a voastră şi a urmaşilor urmaşilor voştri! Nu o puteţi spăla

decât cu sângele uzurpatorilor!

Rezistenţa română a început! Adevăraţii români s-au trezit! Cu arma în mână vom vindeca sufletul neamului!

Mulţi sunt cu noi! Călăii comunişti şi neocomunişti au fost judecaţi de tribunalele noastre! Pedeapsa lor este moartea! Viaţa lor înseamnă moartea noastră! Trăiască sfintele execuţii!

Ridicaţi-vă şi spălaţi ruşinea! Alăturaţi-vă nouă!

Isus a spus: „Dacă un mădular te supără, taie-l şi aruncă-l de la tine!“.

Români, numai tăind capetele hidrei ne vom vindeca!

Stârpiţi minciuna!

De va trebui să piară trei pătrimi din norodul acestei ţări, nu vom da înapoi!

Victorie! Unitate! Adevăr!

Dumnezeu să ne ajute!

Ziua mâniei a sosit!

TRĂIASCĂ PATRIA ROMÂNĂ!

Prin hărmălaia pe care eu o aud şi el nu o aude, Abăza, însoţit ca o umbră de celălalt, se apropie liniştit de vitrina enormă în care sînt expuse, în romburi perfecte, în zvelte coloane, în sprintene scări, verze înfoiate, conopidă, cartofi, morcovi, ardei iuţi, ardei graşi, ţelină, păstîrnac, pătrunjel, mărar, hrean, fasole boabe, fasole păstăi, mazăre, bob, linte, ceapă, usturoi, reabine, bame, praz, leuştean, capere, dovleci, dovlecei, lubeniţe, ukulele, ananas, lămîi, portocale, banane, guave, ştiuleţi de porumb, corcoduşe, struguri, grapefruturi, mango, nuci de cocos, roşcove, rodii, mandarine, artişouri, mere, pere, kiwi, alune, nuci, curmale, coţobrele, smochine, prune vinete, prune bistriţene, prune galbene, stafide, foi de dafin, măsline, salată verde, salată roşie, andive, hasmaţuchi, căcădîri, spanac.

Se apropie deci, liniştit, de vitrina enormă în care fuseseră trîntite cîteva căpăţîni de varză, două legături de morcovi şi trei cepe şi lipeşte un manifest. La vitrina următoare, în dreptul unui mărţişor de lut, înfăţişînd un bondar pe care scrie „I love you“, mai lipeşte unul, acoperind perspectiva borcanelor de vinete în bulion, compot de gutui, salată de sfeclă –

oricum, mărfuri din regimul politic răsturnat de popor prin revoluţie şi vot.

Profit de absenţa lui Fra, îl las pe omul boschetului să împrăştie cîinii şi rămîn, ca un copil în faţa desenelor animate, cu ochii ţintuiţi pe vitrina pe care se decupează conturul lui Abăza. Trebuie să se întîmple ceva drăguţ, cu multe bufnituri, chestii care ne plac nouă – mie şi ţie –, care ne binedispun. Şi-ntr-adevăr: trei, probabil paznicii, cu măciuci. Au pe cap căşti negre, de protecţie, cu beculeţe. Încep – toţi – să-l înjure pe Abăza de mamă – ceea ce, dacă ar fi fost numai atît, le-ar fi trecut, cred, cu vederea – şi să-i promită ba că-i vor ţopăi pe ţeastă, ba că or să-i rupă şira spinării cu barele lor de fier, ba că îi vor arunca maşina de scris de la etaj, ba că îi vor poci mutra de va lepăda nevastă-sa cînd îl va vedea – şi alte chestii lipsite de inventivitate.

— Lipeşti manifeste împotriva lui dom' preşedinte, ăă?!

— Noi muncim şi ăsta destabilizează, sparge-l-aş în nară!

— Băi, boule, te-a plătit ţărăniştii, mînca-mi-le-ai pe amîndouă să mi le mănînci!

— Lasă-l, bă, că-i diliman! Îi bag eu cu asta minţile-n cap!

Ridicat-au măciucile. Stau cu măciucile-n sus. Se îndreaptă spre Abăza, care nu se osteneşte să le mai dea replica, deşi are pe limbă aproximativ două sute cincizeci şi trei de vorbuliţe. Ei vin rînjind. Abăza rînjeşte de trei ori mai fioros decît toţi trei împreună. Cît de fioros rînjeşte Abăza? Pare să-i impresioneze. Ridică doza „Kiwi" şi, cînd cei trei îşi iau avînt, le pulverizează în faţă soluţia cu efect paralizant instantaneu. Rînjetele îngheaţă pe buze. Rămîn inerţi. Abăza le dă, pe rînd, cîte un bobîrnac. Se prăbuşesc, ţepeni, la pămînt, mai mare caraghioslîcul! Cel ce făcea pe şeful stă cu piciorul stîng ridicat la patruzeci şi cinci de grade. I se vede talpa bocancului, plină de ţinte. „Drăguţi copii!", exclamă Abăza tare, să-l audă şi ei şi să se bucure. „Drăguţi şi ieftini!" Le trece baltagul vidia prin faţa ochilor. Îşi propteşte piciorul

pe pieptul celui mai apropiat şi, din una-două-trei-patru-cinci-şase-şapte-opt-nouă-zece-unsprezece lovituri, îl şi descăpăţînează. Fra e iar lîngă mine şi iarăşi se uită la lună. „Priveşte, spune, Raşela şi Maria îşi plîng copiii! Priveşte-le cum se zbuciumă şi cum răcnesc de durere!… Cît de frumoase sînt, Doamne!“ – şopteşte Fra, cu ochii umezi şi perverşi. Aşa îi văd: umezi şi perverşi. Nedezvăluitul se munceşte cu cîinii, încercînd să mute o lespede de ciment peste mort. Abăza îi hăcuie pe următorii doi. Îmi pare sau e adevărat că a făcut, brusc, spre noi, un gest obscen, îndoindu-şi braţul din cot? Cu mişcări sigure, coregrafice în eleganţa lor, trasează cu diamantul un cerc pe sticla vitrinei. Un sunet sec, şi sticla cedează. Strigă ca la piaţă – adică e chiar la piaţă: „PRIMA SCĂDERE SPECTACULOASĂ DE PREŢURI DIN ROMÂNIA! PRIMA SCĂDERE SPECTACULOASĂ DE PREŢURI DIN ROMÂNIA!“. Aranjează cele trei capete, grijuliu să nu se murdărească de pămînt de la morcovi. Artistic le aranjează în vitrină. În vitrină le aranjează artistic. Le în vitrină artistic aranjează. Scrie pe versoul unui manifest, mare, cu majuscule, să priceapă tot românul: „SENZAŢIONAL! ÎNTÎIUL EFECT POZITIV AL LIBERALIZĂRII: TREI CIUMEŢI LA LEU!“. Pune capacul de sticlă înapoi, lipindu-l dibace, cu două fîşii de bandă adezivă, îndepărtează trunchiurile găgăuţilor, tîrşindu-le, cît ai zice „peşte“ – sau, mai simplu, „rac“ –, la gunoi, întîmpinat cu mare alai de haitele sticlinde. Închid ochii, apăsat de mustrarea tăcută a lui Fra. Am vrut şi eu să rîd, şi uite ce-a ieşit!… Cînd îi deschid, Abăza se spală, pentru a doua oară, meticulos, la cişmea. Şi totuşi, na! Nu-mi pare rău! Rînjesc, iată, spre spatele lui Fra, străbătut de o fericire pură, copilărească, pe care scepticismul meu dintotdeauna acum n-o mai poate umbri. Păstrez, doar, în subconştient – eu sau Abăza? Ori chiar Fra? – avertismentul că va fi de scurtă durată. Îi înapoiez lui Abăza gestul din cot. Şi mă las în întregime în voia mea privind cerul înstelat de deasupra noastră, sub care – îmi dau pe urmă seama

– nedezvăluitul boschetelor nu se mai vede. Se văd şi se aud numai cîinii.

Capitolul IV

Ci era numa basne

„Frumoasa mea domniţă,/ de ce te zgîieşti/ la bietul Joker, fetiţă?/ Nu vezi că eşti/ o păpuşă-ncremenită,/ dulce şi înţepenită,/ picată acum din rai,/ parcă ai înghiţit un vătrai?“

(L. Frank Baum – *Vrăjitorul din Oz*)

N-a fost al lui Fra, nici al meu, nici al lui Abăza şi nici al vostru hohotul ce străbătu noaptea. N-a fost al nimănui. Şi nu l-am auzit nici unul. Totuşi, poate Fra, în timp ce privea printre plopi cum, albi şi bucălaţi, pogoară îngerii asupra oraşului, să fi izbucnit în rîs, însă el rîde atît de rar – iar acuma e mort. Sau să fi rîs chiar eu? Dar şi eu rămăsesem golit după hlizeala nesănătoasă căreia îi căzusem, atît de uşor, pradă. Sau să fi fost urletul cîinilor? Mai degrabă asta. Da, asta trebuie să fi fost. Dar a fost? Abăza încă se spală pe mîini. El nu vede şi nu aude niciodată nimic. Adică eu aflu din ce în ce mai greu ce vede şi aude el. Îl pierd şi mi se face frică. Morţii săi alunecă peste noi, pe cînd el se strecoară curat şi feroce. El, canalia, el, monstrul… Sau noi? Care ne mai jucăm, închipuindu-ne picioarele grăsuţe şi degetele cu gropiţe. Muzica de ornice a nopţii. Ori glasurile de băieţi-fetiţe: „Tu est sanctus dominus deus solus qui facis mirabilia. Tu es fortis. Tu es magnus. Tu es altissimus. Tu es rex omnipotens. Tu es, pater sancte, rex caeli et terrae. Tu es trinus et unus dominus deus deorum. Tu es tota dulcedo nostra. Tu es vita aeterna nostra. Magnus et admirabilis dominus deus omnipotens misericors salvator“. Dulce, nespus de dulce, precum laptele copilăriei, este amăgirea, zise. Lăsaţi acum să urce printre ei, cu aripi lungi de

serafim, capetele senine, înalte, ’mpăcate, ale bătrînului domn Hariga şi ale celor trei paznici, lăsaţi-le să cînte alături „Tu es iustitia. Tu es temperantia. Tu es protector. Tu es defensor noster“, clătinînd, sub beregate, ciorchini translucizi de sînge. Şi cei doi îngeri cu barbă, şoferul şi civilul – a unuia neagră, a celuilalt grizonantă – subţiindu-şi glasurile, „Tu es pacientia. Tu es pulchritudo“, unul cu aparatul de ras în mînuţa dolofană, celălalt cu o geantă de piele. Şi, după ei, toţi înecaţii, mai grăsulii şi mai albi, toţi otrăviţii, cîntînd răguşit „Tu es gaudium et laetitia“, spînzuraţii şi împuşcaţii, cei striviţi de maşini, cei morţi de inimă, de ficat, de cancer, de SIDA, îngeraşii ridicaţi din ospicii, morţii de moarte bună, copiii revoluţiilor, morţii de vii, ca noi, înălţîndu-ne în noapte spuma, fericiţi, împăcaţi, absolviţi, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, rotindu-ne ca o coroană peste creştetul lui Abăza, dispărînd într-un unison dizolvant: „Tu es bonum, omne bonum, summum bonum, dominus deus vivus et verus“. Lăsaţi-ne, lăsaţi-ne! Sau veniţi cu noi, să fim împreună toţi căcănarii, să umplem spaţiile de putoare, să fertilizăm grădina fără de sfîrşit a lui Dumnezeu; să se sature odată de noi, cu toată bunătatea Lui, aşa cum ne-am săturat şi noi de El. Ai văzut că nu mai sînt îngeri şi serafimi, ci hîrci de îngeri şi serafimi?! Îi vezi cum trec peste noi şi ne sorb ca o tornadă de cranii?! Îi vezi? Nu, nu-i văd. Aţipisem – era miezul nopţii – îi visasem, poate. Sau poate îi visase Fra. Acum, cînd scriu, ar trebui să fiu liniştit, zici, să reconstitui cu migală. Raţiunea îmi oferă doar operaţiile simple. Ce să fac, aici, acum, cu ele, de vreme ce scriu parcă nu pe foaia de hîrtie, ci pe zidul alb, pe neîntinderea albă în care căzuse Fra, amuţit, înainte de moarte?! Înţelegi, în sfîrşit, de ce m-au amuzat morţii Abăzei? Înţelegi de ce seamănă – semănăm – cu nişte păpuşi, din care sîngele scurs se preface în rumeguş? Nu înţeleg. Noaptea e o oglindă ori eu sînt una? Cine în cine se recunoaşte? Spune, dacă eşti în stare să distingi! Nu sînt. De ce trebuie să mai scrii rîndurile acestea? Nu trebuie. Şi de ce le

scrii? Fiindcă trebuie. Nu pricep nimic. Nici eu. Lui Abăza i se face, dintr-odată, poftă să înjure lung, înflorit, în cadenţă ungurească. Buzele lui Fra se mişcau singure. Şi ale mele la fel. Noaptea s-a răcorit, iată! Abăza îşi va fi fost împăturit batista cu care se ştersese pe mîini. De sub o tarabă, din stînga, se rostogoleşte o tuse cîrîită. Cineva se ridică şi mătăhăie. Un moşneag – îi va fi zărit ţepii cărunţi ai bărbii – cu căciula dată pe spate, descoperindu-i argintul pletelor, şi o salopetă ferfeniţă, pe jegul lucios al căreia luna se farmă în mii de milioane de scîntei. Straşnic mai duhneşte!…

— Tu de unde-ai ieşit, răhăţică?! îl va fi bruftuluind Abăza.

— Hai, mă, taică, nu rîde, mă, dă-mi şi mie o ţigare! va fi scîncind moşul încercînd să-i intre în voie.

Abăza se uită la ceas. Zero şi douăzeci. Dă minutarul înapoi.

— Nu l-ai văzut pe Leonciu, mă, tată?! Că aseară ne-a dat dom' Mişu mălaiu' pe pavoazare de cînd cu alegerile… Ce de-a pari în cap le-am tras! Da' şi ei, degeaba au zis pe urmă… După alegeri ne-am împăcat. Da' nu ştiu unde doarme ăsta acu, că ne-au troznit care mă-sa… Îi ştiu eu, vede-i-aş cu gîtul ţeapăn! Cît să fie ceasul?

— Ia de-aci şi hai sictir! îi va fi întinzînd Abăza pachetul de poazoane „Tabacco“ şi va fi scăpărînd bricheta.

Moşneagul va fi tras un fum adînc în piept, i se va fi aplecat la ureche şi-i va fi şoptit, înfăşurîndu-l într-o halenă de tăbăcărie, cu vocea cu care se propun marile afaceri:

— Auzi, dacă scoţi trei foi, te las să mă fuţi în cur.

Şi va mai fi tras un fum, sorbindu-l, probabil, pătimaş. Pe urmă va fi început să dea din mîini şi să ţopăie, va fi dus mîinile la gît şi la piept, se va fi trîntit pe ciment şi se va mai fi bîţîit şi acolo, eventual horcăind. Apoi va fi înţepenit. Ce spun, a înţepenit de-a binelea.

Abăza s-ar apleca şi l-ar întoarce cu faţa spre Dumnezeu. Gura moşului se îmbăloşase, schimonosită.

Treaba mersese şnur, nepoate! Adică „very well“. Nu mă mai întrerupe! Aveam vreo patru ore la mîna mea. Credeau ăia că se joacă cu noi?! N-aveau ei faţă! *This is not possible*. Dacă voiam eu să fac confetti din tîrgul ăla, apoi făceam confetti, cum am şi făcut. *Isn't it?* I-am spulberat în vînt, aşa, de-un pamplezir. „Unfounded“, cred că aşa se zice. Ăă?! Habar n-ai ce zăpăceală era acolo! Numai bine să-i dai cu cracii-n sus! Ce zici?! Nu ştiu cum se zice! „To kill“, cam pe-acolo, nu? „Blood“, „to murder“. Pricepi? Era fain! Ne distram de n-aveam aer! „Wonderful!“ Nu ne mai uitam la culori. De bani n-aveam lipsă. Cîcălău! „Much.“ „Loaded.“ Lucram de pamplezir şi de-al dracului. Ţi-am mai spus. Aşa, ca să nu ruginim. Cum de ce? Păi nu ţi-am spus că erau tălîmbi? Ce înseamnă „tălîmb“? „Stupid people.“ Asta înseamnă. Ce eşti tu? Eşti american, *of course, sure, you bet*. Nici nu ştii tu ce înseamnă să fii american, nepoate! Ai avut noroc, muceo! Ar trebui să-mi mulţumeşti. Pupă-mă! *Kiss me!* Aşa… Unde am rămas?… Da!… Simt eu ceva prin aer. Mă doare-n cot! *I don't care!* Locul era pustiu. Numai ai noştri pot fi la ora asta. Trece o camionetă, vîşti! Şi dispare spre Trianon. Prin blocuri – întuneric. Mînau ăia porcii la jir, n-aveau treabă! „To sleep.“ Totuşi, o tai prin stradela „Baronzi“, cu pistolul pregătit. Nu se născuse ăla care să mă dea pe mine în gît! Credeau că mă încurc eu în democraţia lor?! *Shit!* Ptiu! Dă-i în moaşă-sa. Mă întorc pe „I.M. Bujoreanu“, ies pe „Aricescu“, dau în „Pantazi“ şi mă retrag într-un gang, pe „Oituz“. Filez două minute zona. Nimic. „Nothing.“ Nimeni. „Nobody.“ *Zilch.* Nu le am eu cu fandaxiile, dar, la o adică, e bine să fii pe fază. „Attentively.“ OK! Intru în blocul fetei, vizavi de Agenţia teatrală. Mm… Da, vizavi de Agenţia teatrală. Iau liftul la cinci. Sun la uşă, de trei ori scurt, de trei ori lung şi o dată scurt. Pun arătătorul pe vizor. Dincolo mişcă. Pe urmă linişte. Hă, hă! Se

deschide încet-încet uşa, pe toată lungimea lănţişorului. Îi împing un umăr şi năvălesc strigînd „Bau!“. Cordula ţiuie, „Ioi!“, şi se dă înapoi. Gata, nepoate, sărim peste asta. *Good sleep!* Ai şi adormit?!

Cordula i se aruncă în braţe, sufocîndu-l. Simte limba ei lascivă şi ageră cum îi umple gura, pipăindu-i gingiile, palatul, omuşorul, are impresia că îi alunecă pe faringe şi-i curge pe trahee pînă în plămîni. O împinge, reflex, pe Cordula, cu degetul în coaste. Fata sare în lături, chiţăind înfuriată, în timp ce Abăza se zguduie, cuprins de o tuse convulsivă, icnită, din tot corpul. Pălăria i se rostogoleşte pe covor. Cordula i se aruncă în spate, îl încolăceşte cu braţele ei cărnoase şi-i înfige dinţii în ceafă. Un cot bine plasat o chirceşte la picioarele lui. Gura ei roşie unduie ca o meduză, ca o floare carnivoră, ca o… Abăza apucă fata de subsuori şi o muşcă de gît cu poftă, pînă simte în gură gust proaspăt de sînge. Rîd, ţinîndu-mă cu mîinile de burtă. Abăza o duce în dormitor şi o prăvăleşte în cearşafurile albastre ca Egeea. Se întoarce în baie şi-şi tamponează ceafa. Îşi recuperează pălăria de pe covor. O scutură, o atîrnă în cuier, învîrte yala.

— Îmi placi muuult, muuult de tot!… mugeşte senzual Cordula dintre perne, mîngîindu-şi gamba cu talpa.

Urmele dinţilor ard pe gîtul ei ca o broşă de rubine.

— Încă nu te-ai dezbrăcat?

Îşi va umezi buzele, trecîndu-şi printre ele vîrful aprins al limbii. Deasupra Cordulei, multiplicîndu-i imaginea, sînt lipite postere mari, cu ţîţele Samanthei Fox rupînd firave ţesături. Pe măsuţa scundă de la căpătîiul patului – o sticlă de „Napoleon“, pe sfert golită, patru pahare groase, în pereţii cărora lumina veiozei a îngheţat ca un jeleu, şi o chesea de caviar, cu linguriţa alături. Pe peretele dimpotrivă, chiar în ochii Cordulei, un afiş lung de jos pînă sus, înfăţişînd – obelisc, turn, far bătut de talaze şi ţintuind cerul – un falus solitar şi senin. Simţim din nou pustiul şi

singurătatea. De aceea privirea ne alunecă, odată cu Abăza, pe ecranul televizorului, unde vedem o tînără superbă, înotînd, goală, într-un bazin atît de albastru, încît poftele noastre, o clipă trezite, se domolesc, scad, dispar, înlocuite de nostalgii fără înţeles. „Femeia este o pasăre…“, îngînă Fra, iar Cordula nechează, cu o ţîţă scăpîndu-i din cămaşă – i-i sfîrcul strîns ca duda –, nechează încetişor, apoi gîlgîie în nechezături, se scutură toată, parcă se desprinde carnea de pe ea, apoi irumpe într-un hohot de rîs cînd cristalin şi copilăros, cînd alintat şi pervers, cînd dezlănţuit ca o avalanşă. Nimeni, nici Dumnezeu, nu înţelege rîsul unei femei. Darmite noi?… Paharele zăngăne pe tavă. Lustra se clatină, ca pe vapor. Abăza, sub tocul uşii, ţinîndu-se bine, strigă – strigăm toţi trei – „Cutremur!“. Cordula îşi apucă sînul şi-l strînge între degete fără să se oprească din rîs, îl frămîntă, îşi vîră unghiile mov în pielea arămie, trage, nechezînd iarăşi, cu degetele.

— Tu n-ai simţit nimic? A fost cutremur! îi reproşează Abăza, redevenind stăpîn pe situaţie.

— N-a fost nimic, rîde mai departe Cordula, acum ca pentru sine, lingîndu-şi ţîţa. N-a fost nimic. Tu chiar nu te dezbraci?!

Prin pînze şi văluri – cine ştie ce văl ne acoperă şi pe noi, ca un giulgiu? – se întrezăresc, întinşi pe paturi, cu cupe de argint în mîini, amicii lui Caranos, şapte bărbaţi, pe jumătate goi. În pletele lor lucesc diademe, în degete – inele mari cu pietre, bărbile unse cu mir se răsfiră, pe nevăzute, în încăpere. Sclavii negri intră cu tăvi de aramă, trec prin peretele holului, plutesc prin Abăza şi prin Cordula, ajung pe balcon şi dincolo de balcon, servindu-le stăpînilor pîine corinteană aburindă, păsări fierte în mirodenii, raţe dospite în grăsime, porumbei cu pieliţa ca şofranul. Şi fiecărui oaspe îi mai lasă în faţă, ca dar, o cupă de aur pe lîngă cea de argint. Proteias închină vinul de Thasos, Hippolochos rupe o aripă de porumbel şi o mestecă bine, cu os cu tot, intră iar sclavii, aducînd cununi de flori dintre frunzele cărora străluceşte corola florii de aur. Caranos le povesteşte

despre mîncăciosul Apicias, un Brillat-Savarin al Antichităţii, zice, dar asta nu poate s-o zică el, ci alţii, prin ei, peste ei, cu ei, adunaţi sub tapiserii de Cadis şi bergamuri, la o masă lungă – tocmai sînt servite stridiile de Cancale, iar d'Albignac a găsit potrivit să-l evoce pe Apicias: „Apicias a inventat apiciile, Savarin savarinele" – la care comesenii vor rîde franţuzeşte, numai contele Borissoff, afumat deja, se va lăbărţa ca pe stepa lui natală „Hă! Hă! Hă! Hă!", „Ho! Ho! Ho! Ho!", şi nu vor mai rezista nici ceilalţi, „Hi! Hi! Hi! Hi!", „Ha! Ha! Ha! Ha!", stîrniţi de verva deşănţată a rusului. „Apicias", urmează d'Albignac, „auzise că-n Campania racii din Minturnae sînt mai mari, mai gustoşi şi mai roşii, stimate doamne" – la care contele Borissoff: „Hă! Hă! Hă! Hă!" – „decît racii de Smirna ori Alexandria". „Închipuiţi-vă curiozitatea, nerăbdarea de artist a bravului nostru gurmet… Echipează o navă şi porneşte spre Minturnae", continuă Caranos, dar e întrerupt, căci, din dreapta şi din stînga, năvălesc, goale, unduindu-şi şoldurile, cu harfele apăsate între sîni, cîntăreţele din Rodos, însoţite de flautiştii încununaţi cu măslin. Sînt şapte femei, suple, strînse în inele înguste de salcie. Au ochii încondeiaţi cu cărbune şi, pe albeaţa gîtului, a braţelor, a coapselor, şi-au lipit aluniţe negre de răşină. Îşi trec degetele peste corzi, dansează şi cîntă din gură, cu pîntecele alăturate bărbilor moi ale bărbaţilor. Flautiştii le acompaniază discret din cele şapte colţuri. Mîna lui Arhilochos, asudată, urcă pe pulpa cîntăreţei sale şi se strînge ca un uliu în cuibul cald de la mijloc. Parthenopaios cel melancolic ascultă, cu ochii închişi, picurul corzilor. Diomed bea, dezvelindu-şi, fără ruşine, mădularul. Gheorghios, creştinul, se roagă în gînd Dumnezeului celui nou şi iertător şi sărută buricul harpistei. Hippolochos nu bagă în seamă decît ciozvîrta de iepure pe care se străduieşte să o ţină bine în degetele unsuroase. Proteias îşi face curaj, golind încă o cupă de Thasos, încă una şi încă una, şi cere, prin semne, să i se aducă vin gros neîndoit cu apă. Peste capul

Cordulei, ce străluceşte dinăuntru, împodobit cu sturji copţi, raţe, smochine, stridii, ouă, a fost pus, cu picioarele în sus pe tava aurită, un porc fript întreg, din care ies aburi. Abăza nu vede, el vede cel mult muşcătura de pe gîtul fetei. Trece prin pieptul lui Borissoff, de-a lungul mesei, amestecîndu-se, fără să le atingă, în pateul foie gras de Toulouse, în terina de potîrnichi roşii de Nérac şi limbile prăjite de Vierzan, în tomarella de Monza şi somonul înăbuşit, se lasă pe fotoliul comod şi-şi toarnă un pahar de „Napoleon“ afundîndu-şi cotul în platoul de lapţi cu trufe.

— Sigur a fost cutremur, cel puţin 3,5 grade.

— Ţi s-a părut, îl contrazice Cordula din pîntecele porcului fript, cu mîinile comilitonilor amestecîndu-i chipul. Nu ţi-e cald? Aici, la mine, pentru un bărbat bine e întotdeauna cald.

Fata aceea ca o pasăre a ieşit din bazin şi s-a întins, arămie, pe cearşaful alb de pe iarba verde, cu pubisul argintat de broboane de apă spre noi. Abăza trage cu coada ochiului cînd la ea, cînd la Cordula. Mîinile subţiri ale fetei mîngîie alene trupul, trec printre picioare, uşoare ca o adiere, urcă pe pîntece, mai grele, şi se opresc, grele de tot, pe sîni. Începe să geamă şi să cînte, coborîndu-le la loc în pizda sidefie, pe care-o pătrund, tremurat, tot mai adînc.

— Poate aşa te hotărăşti mai repede, icneşte Cordula, cu cămaşa ridicată pe pîntece, reluînd în contratimp gesturile şi gemetele fetei de pe ecran.

Îşi muşcă mîinile, îşi ritmează mijlocul, se cabrează, cu capul pe spate şi ochii închişi, întoarsă spre Abăza şi spre noi. Îşi caută parcă disperată vintrele, se adînceşte în ea însăşi şi se trage afară, ai spune că nesăţioasă şi scîrbită, cînd nesăţioasă, cînd scîrbită, cînd amestecînd, într-un fior, cele două păreri. Fra privea de departe la un trup ideal, fără nume, străin – poate nu chiar atît de străin, din moment ce pantalonii i se umflaseră, ca şi mie, de altfel –, asta era, să recunoaştem, ceea ce nu anihila singurătatea noastră, dimpotrivă, o făcea şi mai insuportabilă, şi mai greţoasă. Fra, înălţat – sau coborît – la pragul extazului şi deşertăciunii, nu se

putuse rupe de carnea lui, gîndea încă la femeie cu testiculele – „…şi cu testiculele…“, scrîşneşte roşu la faţă, cu venele îngroşate pe tîmplă. Abăza e mai stăpîn pe sine decît noi, o lasă pe Cordula să se încingă singură, să asude şi să se muncească, şi cu Fra, şi cu mine deasupra ei, printre cîntăreţe goale, doamne în crinolină, bărbaţi aţîţaţi, sclavi tăcuţi şi bucate. Fra îi gustă dulceaţa gurii, umezeala şi prospeţimea, strîngîndu-i limba între buze şi dinţi. Toată fiinţa ei urcase în papilele gustative, şi eu o savurez: cînd dulce, cînd amară, cînd acrişoară şi îmbătătoare ca mărarul, cînd pipărată şi inflamabilă, ageră ori lascivă, strecurînd în mine o silă şi o voluptate irezistibile. Nările amîndurora se umflaseră ca la caii de rasă, căutînd aerul, fără ca, însă, gurile lor să se lepede una de alta. Ochii ei şi ochii mei se sorb, amestecîndu-şi culorile, transportîndu-ne pe amîndoi într-o lume de forme schimbătoare, mereu mai aprinse, al căror magnetism ne hipnotizează. În palmele albe şi gingaşe ale lui Fra, sînii ei se frămîntă îndulciţi de durere, pietroşi, cu sfîrcurile incandescente, ori îmblînziţi, umplînd căuşul mîinii ca nişte boturi de elan. Cad peste ea, fără să o slăbesc, ameţit. Apoi strînsura ei scade, mîinile i se lasă moi. Fra îi dă drumul. Ea încearcă să respire, cu privirile împăienjenite, pierdută, asudată, învinsă. Îi sărut delicat pleoapele, nasul, bărbia, cobor spre lobul urechii drepte, îmi port buzele pe gîtul ei, spre lobul urechii stîngi. Ea tremură, înfiorată la atingerea gurii lui Fra. Umerii albi, urma, estompată, a primei muşcături, pieptul. Cu un gest scurt, îi sfîşie cămaşa pînă la buric. Globii sînilor tresar spasmodic, înfiorîndu-se în valuri. Sfîrcurile măslinii se ţuguie şi se întăresc la fiecare adiere a buzelor lui. E sufocată, căzută, singură, strivindu-şi, într-un ultim spasm, clitorisul aproape sonor. Ţipătul ei şi ţipătul fetei de pe ecran răsună împreună, trezindu-ne, pe mine, pe Fra şi chiar pe Abăza, care lasă paharul pe tavă. Se deapănă ore.

— Na, fă! Am ceva pentru tine. Îţi place?

Între degetele lui Abăza scînteie un ghiul greu, cu o piatră verde-aurie, ca elitra scarabeului.

Cordula, proaspătă ca şi cum nu s-ar fi petrecut nimic, se repede – dintre coastele descărnate ale porcului, peste organul vineţiu al lui Diomed –, îşi vîră inelul pe deget şi îl trage pe Abăza din fotoliu, ţopăind pe lîngă rodosiene, cu tălpile goale în busuioc şi rozmarin şi măghiran, ca un vîrtej – ce nu clinteşte o dantelă – printre perechile franţuzeşti, ameţite de şampanie şi dans, improvizînd un pas fără muzică, locuindu-i, doar ei, celulele. Şi-a lăsat sînii liberi şi-şi ţine cămaşa ridicată pînă spre coapse, dezvăluind picioarele lungi, agile, puternice, iar din cînd în cînd, inconştient ori cu o măiestrie îndelung exersată, zulufii negri, strălucitori, dintre pulpe. Tot acum se retrag artistele şi flautiştii şi intră, cu tumbe, fluierături şi chiote, jongleurii şi alte femei, cu figuri lubrice de satiri desenate pe pîntec şi fese, şi pornesc, în aplauzele bărbaţilor – Proteias şi Diomed au sărit, goi, împleticindu-se beţi, parcă desprinşi de pe buci –, să danseze rotind săbii şi facle. Femeile se ridică în mîini, iar jongleurii, după ce înghit focul, vîră faclele arzînde în vulva lor dezţărmurită. Apoi li se urcă, în liniştea care s-a lăsat ca prin farmec în sală, cu palmele pe tălpi, de unde sînt coborîţi lent, pînă cînd înghit flacăra a doua oară şi, cu un salt, cad în picioare, scoţînd foc pe urechi şi pe nas. Prin cameră trec torţe şi săbii şi primele rînduri de rochii ale domnişoarelor – Ninette, deja nudă, dansează pe masă, ocolind, cu graţie, tăvile cu sitari albicioşi, ieruncile în sos alb, urnele mici de ambră, spre care se apleacă, le respiră şi le aşază înapoi, oferind domnilor şi domnişoarelor priveliştea înzăpezită a feselor ei. Ne înfrînăm pornirea, cît încă ne simţim în stare, ne întoarcem spre peretele alb al lui Fra – ca şi cum, dacă am fi avut puterea să privim pînă-n străfunduri, nu l-am fi descoperit şi acolo, între sexe şi năbădăi –, căci să nu ne minţim: Abăza se gîndise la Cordula mai puţin decît noi. Cine este, cu ce se ocupă, ce urmează să i se întîmple. O bifase demult. Noi ne amuzam, asistînd la spectacolul, de-acum

ireal, al cărnii ei. Lui Fra i se părea ciudată – ca şi mie, ca şi lui Abăza – nu ştiu cum i se părea lui Abăza, vă mint – prezenţa ei, ca a atîtor altora. Aluniţa din colţul buzelor – Fra o confundă, aici, cu una dintre harpiste –, părul negru, bogat, lăsat să curgă pe spate şi pe umeri? Cămaşa de noapte, ruptă? Unghiile mov? Playerul din colţ? Aşternuturile azurii? Samantha Fox? Falusul solitar? Ţopăiala ei? Numele ei? „Cordula…“ Lupta ridicolă de acum zece minute? Urma dinţilor pe gîtul ei? Caranos? D'Albignac? Masturbarea ei incitantă? Unde? Unde existau toate acestea? Unde existam noi? Aici, acum, aşa. Aici unde? Şi cînd? Şi cum? Voinţa lui? Da. A cui? Şi dacă „da“, ce? Moartea previzibilă a Cordulei? Moartea cui? Poate un extaz al dezordinii? O lume de cartoane vopsite. Noi înşine. Se va pune o mînă, va fi strîns un gît… Şi ce dacă? Mîine paiaţele vor tremura de frică, pe urmă se vor indigna, pe urmă vor uita. Care paiaţe? Cine visează îngeri durdulii coborînd dintre stele? Unii vor căuta motive, cauze, explicaţii. Singurul lucru hazliu. De un haz atroce. Aici, acum, noi doi. Între noi – fisura. Unu şi cu unu. Unu, unu.

— Nu-ţi place să dansezi, nu te dezbraci, bei puţin. Ce este? îl întreabă, ţuguindu-şi mămos buzele. Aşteaptă puţin!

Cordula lipăie pînă la baie. Se aude apa. Se întoarce, purtînd în podul palmei un flacon gălbui.

— Poate te hotărăşti.

Destupă, respirînd adînc, şi-şi pune două benghiuri, sub bărbie şi pe frunte. Fra e cu ochii pe ea. Abăza urmăreşte, pe ecran, limba cuiva şi sexul altcuiva, mari cît ecranul, roşii, independente, neverosimile. Cordula îşi freacă uşurel lobii urechilor. Închide ochii. Trage aer în piept. O mireasmă discretă împînzeşte camera. Discretă, dar insistentă, posesivă, irezistibilă. Pe ecran limba linge. Cordula încearcă o piruetă, înălţîndu-şi braţul drept, şi se lasă moale pe pat. Sclavii aruncă în încăpere porumbei parfumaţi. Parthenopaios face semn pehlivanilor să oprească, îşi acordează lira şi începe

un cîntec în limba veche – pe care ei n-o mai ştiu, şi nici Parthenopaios n-o înţelege, mai ţine minte doar cuvintele. Cordula a rămas gînditoare, înălţînd şi coborînd, odată cu Fra, pleoape mari şi naive. Nu se ştie de ce, o lacrimă chihlimbarie îi lunecă pe obraz. Se şterge absentă, atingîndu-şi faţa cu un gest hieratic. Fra o degustă pe îndelete, ca pe o băutură nobilă. Caută iarăşi – dar fără să creadă, aşa e el – să găsească mai mult decît este, să vadă altceva decît se arată. Şi nu vede, la urmă, decît zidul lui alb. Despre care nu ne-a putut vorbi – sau n-a vrut. Părul tău pe umerii goi curge ca un gheţar negru, gura ta e un coral străvăzut prin cleştarele mării şi ţi-s urechile două păsări mici, adormite. Cît de adevărată pari în locul în care, întreagă, intrat-ai în tiparul tău de abur! Ce strălucitoare şi tristă e întîlnirea cu sora ta geamănă. Căci nu este dat femeii decît ca părere, între parfumuri şi sunete, să fie zeiţă. Acuma tu eşti! Acum eşti la fel de curată ca pielea nenăscuţilor! Bătaia pleoapelor tale bate un timp fără început şi sfîrşit! Eşti, şi nici nu ştii!… Şi nici nu vei şti… Doar din cînd în cînd, ca acum, te va cuprinde o mîhnire în toiul dezmăţului. Îţi vei şterge o lacrimă. Şi vei cădea iarăşi, purtată în şuvoiul sîngelui tău fără saţiu, vei înflori vinovat, cărnoasă corolă a pîntecelui şi a ispitei. Cît eşti de frumoasă acum şi întotdeauna! Ce adevăr mincinos!… Fra o vede goală, dar nu e goală. O ţesătură electrică îi sclipeşte pe piele, un veşmînt potolit, închegat din lumini galben-albastre de însăşi pulsaţia inimii ei. Şi-o închipuie pe Fecioară în patul lui Iosif, nu refuzîndu-şi bărbatul, ci chemîndu-l, toată, la ea, sub pînza de aur. Iubindu-se acolo feriţi de păcat. Fecioară veşnică, la fel cu fata acestei clipe. Cu un şuier de sabie, cămaşa ei de noapte se despică în întregime, despuind-o. Faţa lui poposi în linia curbă a şoldurilor. Mîinile o mîngîie răbdurii, pînă pe bucile tari şi catifelate. Trec pe dedesubt, atingînd sexul ca din întîmplare, contemplă tactil pulpele fragede. Se opresc la încheietura genunchilor şi se lasă, îndepărtîndu-i, în jos. Îşi afundă faţa fierbinte între coapsele ei şi gustă, odată cu limba de pe ecran,

la care se uită Abăza, dulceaţă lumească. El este Fra? El, între Dumnezeul nostru străin şi lindicul Cordulei, aducînd a senator de Buzău? El este. Nu, e Abăza. Ba eu. Ba nu, e chiar Fra. Pe sub capul său trec, strînse de sclavi dinaintea oaspeţilor, tăvile goale de argint, şi capul lui Fra odihneşte, o clipă, pe fiecare. Diomed aruncă o cupă de Lesbos de douăsprezece cotile în faţa lui Parthenopaios, înecîndu-i cîntul nostalgic, apoi sare la el şi-l îmbrăţişează, îl sărută pe buzele roşii, îi soarbe restul de vin de pe piele, cu nerăbdarea îndrăgostitului. Parthenopaios îl respinge trist şi beat, răspunzîndu-i în silă la sărutări, îşi strînge mantia pe lîngă trup şi se lungeşte pe pat. Proteias a adormit cu fruntea în vomitoriu, ceilalţi îl împing încet cu degetele cînd vin să se clătească de unsori. Mistreţii din Erymanthos, fala ospăţului, zac hăcuiţi în suliţe de argint, peste ei contele Borissoff, strivind măgheranul sub cizme, le arată franţuzilor cum se joacă adevăratul cazacioc. Cîntă singur, cu spume la gură, şi sare ciucit, pe vine, pocnindu-şi în ritm palmele. Régine, cu şireturile corsetului desfăcute, încearcă să ţină pasul cu el, dar cade, dar se prăvale cu păsărica în sus, ţipă şi dă din picioare, o ia de la capăt. D'Albignac, melancolic, pe masă, recită deasupra tovarăşilor, nebăgat în seamă de nimeni, o elegie savarină: „…şi voi, temuţi templieri, ce-aţi luat spada pentru a stîrpi neamul sarazinilor, n-aţi cunoscut nicicînd plăcerile întremătoarei ciocolate, nici cafeaua ce îndeamnă la cugetare. Vă plîng din inimă!" Georgette îl îndoapă cu trufe pe domnul viconte de Bozzo-Corona, dezmierdîndu-i ouşoarele şi asigurîndu-l că, dacă mănîncă tot, o să fie bine. Ghiorghios, creştinul, îşi face cruce cu limba între ţîţele domnişoarei Fleur, prăvălindu-se peste masă, trăgînd faţa de masă cu tot cu tacîmuri, înfăşurîndu-se amîndoi în ea, cu d'Albignac înăuntru – căci, plîngînd din inimă, se dezechilibrase şi căzuse. Caranos îi întinde lui Fra cupa lui în dar, şi Fra o goleşte dintr-o sorbitură, apoi fruntea din abis ridicînd, dibace cu josul în sus pe Cordula-ntorcînd,

cît de cii, ca coşcodanul de iuboşte se repezi, ca pardosul o mursecă, ca turtureaua o ciupi, ca pe ţîncul gazelii o linse, agapit şi pleonexit, agapie pleonexită şi pleonexie agapită, cu două boadze pe ţircălamul cununii capului (chedzii buni şi chedzii răi aşeşi ca-n războiul Troadii se împărţiră, care lui Fra multă nevoinţă pricinuiră) monocheroase îmbe, ci licornă una, cu milă de psiheia, şi rinoceros alta, jiganie mult prostatecă şi pătimaşă, erau. Ce monocherosul rinoceros, ca pîrciul puţind, de sub pîntece vlăgos se-nvîrtoşind, cu oţapocul cornului spre hăţişurile cele moi căutînd, cu copita pămîntul bătînd, pe Cordula pe glasul lui chema. Orb şi întărîtat năvală dădu, ni pe-alături degrabă trecînd, ni în şirilăile sudorilor înecîndu-se, ca trăsnit oprindu-se, adulmeca. Lascava sulegetă jigăniuţă glasul de abur îşi ridica, boadza licornului în ajutor striga, năpasta rinocerosului încolţită şi înţepată blestema. Rinocerosul grohăia, Cordula gemea, cornul fiarei în hăţiş stricare făcea. Cînd iată că fata, scărăndăvită de potricăleala fiarei, deodată smuci şi trase, se-ntoarse cu faţa în sus şi se repezi cu gura, doar-doar aşa îi va veni de hac. Atuncea şi cornul licornei, scăpat ca din zemberec, vitioan, ci ager şi nu puţin vînos, îşi începu ajutorinţa pe dedesubt. Ci însă ea n-o mai băgă în samă, luată fiind cu stîrpirea celeia dintîi: ca nu cîndai, uitată fiara necertată, să-i vină iară pofta cea de ruşine. Cam de departe, din ţuguiul buzelor, îi sămălui vîrtutea, ci tare mai era învîrtoşată, semeaţă şi nu mică la stat, groasă ca balimezu. Acmu, veri… veri…, că a da înapoi nu se mai încăpea. Asupră-i căzu, cît pe ce s-o înghiţă, îndemnată de dinvale şi de lucrul licornei aprins, cît nu avut norocul acesta, că, năbuşindu-se, o slăbi din strînsură, întărîtînd hiara, ce acmu i-o tăie înainte, şi unde nu prinse a o împunge şi hirşi şi ghigosi, aşa copoasă cum era, de se spăimîntă într-o vreme să nu rămînă fără dinţi în gură. Acmu niciodată să nu-ţi pierzi nădejdea! Aşa şi cu hiara. De ce se zbătea mai cu foc, de aceea părè că-i cresc puterile şi se face mai dibace şi alunecă mai cu spor. Ci era numa basne. Că doară şi oacheşa

de Cordulă, săraca, era păţită, deci cam deprinse ea tîlcul şi încîrligătura gîlcevii şi era care pe care. Iară nici propteala licornei fără de folos nu fu. Că cînd ai fi zis că gata, hiara aceasta este nebună şi s-a smintit totului, atunci numai ce se ţepeni şi se zgîmboi şi-o luă o tremureală şi-un sughiţ şi iacă că-şi pişti sufletul, cînd şi biata fată se-ntreba dacă mai poate au ba. Ci ea mai putea, ci însă hiara nu mai putea. Iară săraca fată mai la urmă văzu şi se dumiri că aşa de mare şi de spăimîntoasă cum prepuse să fie hiara nu era. Care se smerise hiara, ci ea părè că tot nu crede, de o mai muşcă şi o strînse, dară în darn se năsli.

Deciia se întoarce la boadza mult iubită, care-i miresmează pîntecul cu arsura ei, care-i destramă carnea ca o orgă, amestecînd-o în hologramele marelui dezmăţ, tot una cu Fra, cu Protheias, cu Parthenopaios şi Diomed, înciotorongaţi, cu d'Albignac şi Fleur, cu flautiştii, măscăricii şi dansatoarele, cu sclavii şi eunucii mătăsoşi, cu porumbeii unşi cu uleiuri aromate, cu boaşele rotitoare ale bărbaţilor de pe ecran, strînse în pumnii femeilor de pe ecran şi în pumnii ei, cu Abăza călărind-o îmbrăcat, numai cu pula slobozită prin prohab, cu mine, rîzînd, cu mască de faun, lovind cu copita despicată în talere, vărsînd sosul de Crémieux peste sosul de ied – ce boadză, ce chedzi, una sîntem în carnea Cordulei, pleonexiţi şi agapiţi ne ridicăm şi ne coborîm dosurile, fără să ne mai ştim de capăt, rinoceroşi cu corn de licornă şi licorne cu corn de rinocer, noi, fiecare, sîntem fiara monocheră, gingaşă şi tehuie, sîntem stăpînii şi robii, umplem clipa cu extazul şi balele noastre. Slavă ţie, Sancta Putana! cîntă zeii străini din noi, zeii şepelivi, de care fugiserăm cu greaţă şi cu părere de rău. Peste noi, prin noi, cu pielea unduindu-i în urmă precum flamurile, dansatoarea bătrînă, sclava lui Caranos – i se înfăşoară sînii în jurul trunchiului şi i se desprinde părul în smoace, dar dansează, frecîndu-şi între picioare bobonul de fildeş, dansează dezvelindu-şi gingiile putrede. Sclavii îşi mîngîie cu o mînă mădularele, iar cu cealaltă învîrt manivela mahinelor,

iar păpuşarii încep, dincolo, aici, peste tot, guignolul – nereide şi nimfe de lemn, învelite în lăstari verzi de ceară, eroşi parfumaţi, bachuşi, cu slănini de saltele, artemide spoite cu var, pani unşi cu bălegar de vită, hermeşi cu falusuri lungi de plută, zeul necunoscut, zeul nou al lui Ghiorghios, cu mătănii de coaie în mîini, se risipesc printre noi şi se adună, cu mişcări sacadate, sergentul o violează pe Jeannette, Vasilache intră cu capul lui de lemn sub fusta Marioarei, tot mai repede, tot mai sacadat, ca şi funduleţele noastre, milioanele noastre de funduleţe deasupra Cordulei, ca şi milioanele de mătărîngi din cururile noastre, ori, pe ecrane, strînse, încolăcite, şerpuind, muşcînd, îmbălînd, lingînd, rostogolindu-se, icnind, rînchezînd, dizolvate în voluptate şi sudoare, milioanele de trupuri dospite, ale noastre, ale tuturor. Gogoloiul de carne care sîntem. Fra urlă şi fute, rostogolit în văile roşii ale Cordulei. Puterea noastră epileptică umple sala de spume, răcnim, cu sămînţa urcînd ca o fîntînă în pîntecul femeii, ori ca Archilachos, în puitoarea cufurită a caprelor lui Caranos, ori ca Borissoff, între ţîţele şi pe gura nesătulă a Réginei, ori de-a dreptul în aerul acrit, din falusurile singure, înalte, pustii. Măgheranul şi busuiocul plutesc în şuvoaie de spermă şi vin, jumătăţi de potîrnichi, bucăţi macerate de pîine, mantii şi corsete, peşti fripţi, cu ochii holbaţi, corăbioare de smirnă trec şi ne ating şi se preling pe lîngă noi, ori ni se lipesc de piei, de pasta cleioasă a trupurilor. Frate Fra, frate Caranos, frate Borissoff, soră Ninette, soră şi fiică şi mamă Cordula, frate Abăza şi voi, fraţii mei sclavi, şi voi, capre isteţe, surorile mele, acum, aici, aşa, în apa de sămînţă care ne-mpreună! Aici, în secreţiile noastre fierbinţi, întorcînd privirea de la zidul alb al lui Fra spre carnea voastră dominatoare, nesupusă, roşie ca steaua. Spre carnea voastră albă, tencuită în peretele lui Fra şi în foile mele.

*
* *

Cordula îşi domoleşte pieptul. Abăza strigă din baie:

— E pe undeva nişte apă? Iar au oprit ăştia apa.

— Sînt cîteva sticle sub chiuvetă, îi răspunde Cordula, după o pauză, de parcă ar fi stat în cumpănă dacă să-i răspundă sau nu.

Abăza îşi toarnă într-un pahar mare de plastic, avînd imprimată o imagine de la Eforie Nord, şi-şi clăteşte cariciul. Mai toarnă un pahar. Apoi încă unul. Alege o periuţă de dinţi de pe etajeră şi freacă temeinic, pînă cînd gustul de femeie este înlocuit de aroma sănătoasă a pastei de dinţi „Elmex“. Din dormitor se aude o muzică – „Mais ç’est vous qui l’avez voulu, mon amour…“ – pe urmă: „J’fais des trous, des p’tits trous, encore des p’tits trous, des p’tits trous, des p’tits trous, toujours des p’tits trous“. Abăza revine chiar în momentul în care, goală, Cordula se ridică în picioare în pat. Îşi împreunează mîinile, sus, deasupra capului. Fra, dacă ar mai fi avut, atunci, curajul să privească la vreo femeie, şi-ar fi spus, cu vorbele lui în care nu ştiam cît e poezie şi cît e kitsch, că seamănă cu o coloană a infinitului topindu-se. Dar nu. Puternică, radioasă, plină, Cordula sare „ţup!“ pe covor şi fuge la baie, dîndu-i, în joacă, un brînci lui Abăza.

*
* *

Îşi aprind ţigări şi-şi toarnă în pahare. Ciocnesc. Unu şi treizeci de minute.

— Auzi?… începe Cordula, cu încetinitorul, oftînd din adîncul ovarelor. Tu m-ai iubit puţin-puţin-puţin?!

Fra şi cu mine i-am răspunde într-un glas, poate împotriva dorinţei noastre, „Da!“. Atunci o iubiserăm. Abăza ne ia pe toţi, ca pe proşti, prin surprindere. O îmbrăţişează strîns pe Cordula, din ce

în ce mai strîns, cu mîinile încleştate pe gîtul ei, din ce în ce mai încleştate. Fata nu mai apucă să spună nimic, se zbate de cîteva ori şi cade, învineţită, pe covor. Simplu. Asta fusese. Abăza intră în baie, se spală pe mîini – venise apa –, îşi pune pălăria, învîrte yala şi pleacă.

Fra rămăsese hipnotizat. Ca şi mine. Se apleacă asupra Cordulei, privindu-i chipul senin, intangibil. Mîna îi alunecă peste el la fel cum alunecase peste faţa tînărului căzut între maşini. Îşi aduce aminte imaginea ei de zeiţă şi are impresia că în odaie, dinspre trupul femeii, cresc efluvii de parfum. O impresie a lui Fra, ca atîtea altele, imposibil de dovedit. Poate aşa a fost, poate n-a fost aşa. Ce mai contează? Goală şi rece, la picioarele noastre, carnea ei. Ţîţele, mijlocul subţire, sexul, picioarele lungi. Numai piatra adîncă a ghiulului e vie. Aşteptăm amîndoi. Poate acum. Dar lacrimile erau numai ale noastre. Încercam să nu ne ruşinăm prea tare de ele. Curgeau pe un perete alb. În faţa căruia stai tu, azi, fata mea de departe. Îţi mai aminteşti? „Milenki tî moi, vozimi menea s toboi, tam, v kraiu daliokom, budu tebea jenoi. Milaia maia, vzeal b ea tebea…“ Însă atunci, alături de Fra, deasupra Cordulei, l-am văzut şi m-am cutremurat. Fra parcă înnebunise. Scoase un cuţit – nici nu ştiusem, pînă atunci, că poartă cuţit – şi-i ampută Cordulei degetul mic de la mîna stîngă. Îl ridică în lumină şi-i încercă articulaţiile. Îl rupse în două şi aşeză bucăţile pe masă. Ampută şi inelarul. Repetă jocul. Secţionă abdomenul şi ne vîrîrăm mîinile în măruntaiele calde, în care se topea sămînţa tuturor. Adăstarăm aşa, pînă cînd, ca treziţi din toropeală, le simţirăm reci, de gheaţă, străine.

Capitolul V

Din salam tai o felie

„…ochiul ager al lui Scăfîrlie îl zări pe Ronţăilă afundîndu-se în pădure. Cît ai bate din palme, Scăfîrlie scoase din toc pistolul lui scînteietor.“

(J.M. Barrie – *Peter Pan şi Wendy*)

Ne tîram în urma lui, vinovaţi. Faţă de cine vinovaţi? Pe mîinile noastre se uscase de mult sîngele Cordulei. Şi totuşi mai simţeam încă în oase răceala pîntecelui ei. Nu ne tîram şi nu eram vinovaţi. Mergeam poate împleticit din pricina oboselii, Fra parcă aţipise, tituba pe gheţuş, izbind, fără să bage de seamă, zidurile şi balustradele. Aerul se albise, clădirile se decupau ca nişte blocuri polare. Nouă ne era frig şi somn. Pe faţa lui Fra se lăsase o brumă ca o spuzeală, pe a mea, fără îndoială, de asemenea, dacă nu căzusem cumva pradă unui miraj arctic – adevărul e că ne îmbrăcaserăm destul de subţire, iar noaptea se nimerise rece. S-ar fi zis că nu mai recunosc lucrurile. Mă loveam, cu un clinchet cristalin – cel puţin aşa încă îl percepeam eu – de stîlpii de la marginea străzii. Fra se făcuse alb, făinos, devenise de nedesluşit. Numai mîinile sale roşii, şovăitoare, mi-l semnalau. Înfricoşat – o frică amorţită, înceată, aproape voluptuoasă – cred că l-am strigat pe nume. El va mărturisi, mai tîrziu, că n-a auzit nimic, dar că mă strigase şi el pe mine pe nume. În clipa în care m-am dezmeticit mă durea de arsură o falcă, iar Fra, cu buzele vineţii, aproape albastre, îşi lua avînt şi-mi pocni încă una, aruncîndu-mă doi paşi înapoi. „Jigodie!“, crezui că-l aud şuierînd printre dinţi. M-am redresat – zicea Fra că nu-mi clipiseră pleoapele cît timp m-am uitat prin el; asta pot afirma,

şi eu, despre Fra – şi l-am plesnit cu sete, dărîmîndu-l în genunchi. Iar cînd s-a ridicat l-am plesnit din nou, şuierîndu-i la rîndu-mi: „Jigodie!“. Stăteam cu greu proptiţi pe tălpi, crăcănaţi, şi ne cîrpeam – de-acum una şi una – cînd eu pe Fra, cînd Fra pe mine, pînă cînd, cu circulaţia restabilită, ne-am potolit şi-o luarăm din loc, Fra înainte, eu la cîţiva paşi în urma lui. Trecem strada spre Agenţia teatrală. Pe un panou mare, decolorat, se vede un cerc de bărbaţi în negru, cu jobene pe cap. De fapt, nu sînt decît nişte marionete, imitînd destul de bine figura umană. Din mijlocul grupului, ca un pistil, iese un picior uriaş de femeie, cu pantofi şi ciorapi albi. Nu e imprimat nicăieri numele autorului, nici titlul piesei. De aproape se pot citi, scrise cu creta şi cu creionul, tot felul de scabroşenii. Fra grăbeşte pasul. Nu-mi spune, nici nu e nevoie – vrem să-l ajungem pe Abăza din urmă. Între noi stăruie o tensiune, un fel de duşmănie. Sau nu duşmănie. O respingere organică, iraţională, parcă ne-ar fi fost ruşine unul de celălalt. Sau nu ruşine. O jenă. O stinghereală.

Revoluţia, nepoate, nu adusese prea multe becuri. Ce zici tu, că revoluţiile se fac pentru libertate?! Fugi, măi ţîcă, de-aci! La noi, adică la ei, lua-i-ar dracu’, e altfel. Deci unde ardeau ardeau, unde nu, îţi rupeai picioarele prin hîrtoape… *Gropingly, gropingly!*… Îmi închipuiam cam ce vezi tu pe fereastră, aşa, un oraş mare, luminat *à giorno*, cu reclame colorate, cu muzici, cu maşini, cu tot soiul de chestii. A?… Nu pricepi ce vreau să-ţi spun? Hai pe balcon, să vezi! Da, şi părăsii Bulevardul 20 Mai, ca să scurtez drumul, o luai pe lîngă vreo treizeci de gogoşerii – un moment… „doughnut shops“, cam aşa ceva – prin Splaiul Vestirii. Era lăsat baltă lucrul – „to abandon“, nu mă mai întrerupe! – la un şantier, încă de la începutul iernii. Cîţiva se mutaseră, dar cele mai multe camere rămăseseră goale. Fierăraie, gropi, mormane de nisip şi balastru, căcăţei de toate speciile, îţi venea să verşi. „To vomit, puke, barf“, ptiu! Şi, să fiu al naibii – „naibly“, sau cum s-o fi zicînd, lasă-mă-n pace! –, să fiu al naibii dacă pricep

de unde apăruseră atîtea hîrtii! Ziceai că le-a lăsat din avion… Îmi mişcă deodată ceva sub picioare. Sar în lături, cu degetul pe trăgaci. Aud un chiţcăit. „A squeak“, fir-aţi şi voi ai naibii cu limba voastră! Ziceai că mă-njură, spurcăciunea! Era un şoldan de guzgan – „a very, very big rat“ – aşa… un şobolănoi, n-am mai văzut în viaţa mea aşa o namilă! Hai să intrăm, că mi-e frig!… Unde-am rămas? Aha! Se opreşte şobolănoiul şi se uită la mine ca la un prost – „defiantly“–, mă stucheşte – „spit“ –, te rog să mă crezi, nu adaug nimic de la mine, şi se-ndepărtează dînd din fund, în bătaie de joc – „mockery“. Mă împiedic de nu ştiu ce vrînd să-i ard un şut, mă sprijin în umbrelă şi se deschide umbrela. Enervat, înjur toată şobolănimea din lume. Hopa?! Cine te-a învăţat pe tine să înjuri în româneşte?! Ai auzit de la mine??? Fir-ai tu să fii!… Strîng umbrela, îi blochez mecanismul, îi trag vreo doi dumnezei şi lui Stoicev, cînd, deodată, aud un rîs spart: „He-he-he, Abăza! He-he-he!“. Sar cît ai zice peşte la pămînt. Ce-i aceea „Cît ai zice peşte“? „Quickly“! Şerpuiesc ca un crotal spre mormanul de moloz din dreapta. Iar mi se deschide umbrela. O las în plata ei, tupilîndu-mă la pămînt. Vocea venise din gangul din faţă. Eram descoperit. Gârde mă putea lua ca din oală. Adică „easily“. Îmi zic în gînd: „Ce-am avut şi ce-am pierdut?!“. Îmi era *indifferently*, ceva pe-acolo. Dar cam năduşisem la subsuori, pe legea mea! Cum să mă-mpuşte, prostule, dacă vorbesc cu tine?

Îl scăpaserăm pe Abăza, probabil mereu am fost cu un pas în urma lui.

Ce ştiam noi despre el, în afara faptului că era „de-al lor“ – precizare foarte ambiguă, dacă s-ar mai putea chema precizare; dar şi aceasta, sub un anumit unghi, considerînd fără patimă condiţiile istorice, înceta să mai fie o acuză, ci, în cel mai rău caz, se transforma în circumstanţă atenuantă – şi că omora fără să clipească –, dar dacă existau raţiuni pe care noi nici nu le putem bănui, care nu numai că nu-l culpabilizează, din contra, îi conferă, dintr-o perspectivă mai largă, ce însumează amănuntele într-

un sens transgresînd contingentul, banalul, cotidianul, o dimensiune eroică?! –, şi că trebuie să-l urîm, acum, în zilele acestea, pînă nu ne apucă din nou frica? Dar îl urîm cu adevărat? Şi nu ar fi fost ura noastră o pornire nesănătoasă şi neînţeleaptă în vremuri aşa de tulburi, cînd am fi avut nevoie de un liant social şi de experienţa – bună, proastă, cum va fi fost, dar experienţă – a unor oameni trecuţi prin multe? Sau uram tocmai frica noastră, dîndu-i numele lui şi făcînd din el, desigur, inconştienţi, plini de bune intenţii, un ţap ispăşitor, o victimă neajutorată şi neînţeleasă? Oare nu cumva eu şi Fra ne simţeam vinovaţi faţă de Abăza? Lucrurile sînt încurcate. Mai tîrziu – prea tîrziu, mereu prea tîrziu! – am căutat să-i descopăr lui Abăza identitatea în toată complexitatea sa, pînă la a şaptea spiţă şi, în cazul în care nu m-am lăsat înşelat de numeroasele documente măsluite şi am descifrat corect – lucru dificil, chiar imposibil, greu de dus la capăt şi de un specialist (însă unde mai găseşti azi specialişti?), darmite de un ageamiu în arhivistică, pierdut în fărădesfîrşit încrucişatele şi încrengatele neamuri, ca să nu mai vorbesc de contradicţiile flagrante, de apariţii enigmatice, de falsuri bine camuflate în arbori genealogici stufoşi, de, şi mai rău, lipsa oricăror izvoade – iar atunci înaintezi pe bîjbîite şi ajungi cam unde te trage aţa să ajungi, căci documentul, în ciuda a ceea ce crede majoritatea, nu e literă de Evanghelie, ci armă ticăloasă în mîna unor ticăloşi inteligenţi – iar de aceştia nu ducem lipsă – atunci, aşadar, Abăza era moldovan drept, cum zice Sion, dintr-un neam aflat în cinuri încă din timpul lui Constantin Cantemir, cînd dăm de un Andrei Abăza, vistiernic şi, mai apoi, vornic, cununat cu Safta, fiică a paharnicului Dociul, moartă devreme, la 1683, şi îngropată în biserica mănăstirii Solca, unde va odihni veşnic, pînă în 1952, şi Andrei Abăza, mort la 11 ianuarie 1707. Sever Zotta, în *Arhiva genealogică*, I, 1912, pag. 128, ca şi, mai tîrziu Nicolae Stoicescu, în *Dicţionarul marilor dregători din Ţara Românească şi Moldova*, Bucureşti, 1971, pag. 378, ne vorbesc

despre un ipotetic nepot de frate al lui Vasile Lupu, Neculai Abăza, sluger, legîndu-i, astfel, pe Abăzeşti de familia domnitoare, ceea ce, însă, *Catalogul documentelor moldoveneşti* (C.D.M.) nu confirmă. După cum nici legătura dintre Andrei şi Neculai Abăza nu reiese cu claritate. N-ar fi de neconceput, cu toate că, la prima vedere, documentele se împotrivesc – dar să nu rămînem robii lecturii *ad litteram* –, n-ar fi de neconceput, zic, ca Neculai Abăza să se tragă, cum sugerează facsimilul unui înscris notarial publicat în *Révai Nagy Lexikon azmeretek enciklopédiáze*, XVII, Kötet, Budapesta, la pagina 1007, din trunchiul lui Simeon Ghiorghi Derra, armân băjenit din Moscopole pe la 1788 sau 1790, după a doua devastare a oraşului, stabilit la Budapesta, unde va face avere cultivînd tutun şi va fi ridicat în 1822 la rangul de baron. Căci iată ce se poate citi în enciclopedie, la capătul ars al rîndului al treilea de jos: „Az a ba…“ – ceea ce poate fi o metateză a lui Abăza, cu atît mai mult cu cît, un rînd mai departe, se găseşte, subliniat, cuvîntul „FARKAS“, însemnînd „lup“, fapt care ar limpezi şi problema înrudirii cu domnitorul. Dificultatea intervine în momentul în care comparăm cronologic şi spaţial datele, deoarece Vasile Lupu a domnit în Moldova pînă la 1653, dată la care numele lui Neculai Abăza e consemnat în scripte. În ciuda acestor inadvertenţe, descoperirea mea ar trebui, cred, păstrată ca ipoteză de lucru şi supusă unei cercetări mai metodice. Oricum, Andrei Abăza, vornicul, şi Neculai Abăza, slugerul, mai degrabă n-au decît au legătură de sînge. Aparte merge şi linia lui Abăza Cerchezul, vtori vistiernic la Dociul, despre care aflăm, în *Surete şi izvoare*, XII, pag. 133, dintr-un document de epocă, *Hronograful lui Vlăsceanu*, că: „…tot atunci s-au oploşit la curtea vornicului Andrei Abăza un pui de păgîn, oacheş la boi ca ţiganii, ci însă ţanţoş şi nebunatec la fire. Şi l-au îndrăgit vornicul şi l-au adus în sînul Sfintei noastre Biserici a Domnului nostru Mîntuitor Isus Hristos, şi i-au dat şi moşie mai jos de Luncaviţă. De,

crescînd, au ajuns al doilè logofăt, că ştiè carte străină, la cuscrul a binefăcătorului său vornicului Abăza paharnicul Dociul, a căruia fată o ţinè vornicul. Ci lumea proastă păgîn l-au apucat de mititel, şi i-au rămas numele Cerchezul“. Acum, din care din cele trei trunchiuri se trage Abăza mi-e imposibil să afirm. Poate din nici unul. Totuşi, neamul drept al Abăzeştilor vine cu siguranţă pînă mai încoace, deoarece şi I. Dianu, şi I. Tanoviceanu, în „Probe nouă de falşitatea izvodului lui Clanău“, dintr-un număr vechi al *Arhivei*, pe 1892, pe care l-am găsit la Moscova, prin bunăvoinţa distinsului medievalist Andrei Vasilievici Dobrovoliev, pînă şi I.C. Filitti, într-un apendice la *Arhondologia Munteniei de la 1822-1828*, în care discută descendenţa lui Constantin Brîncoveanu – toţi, aşadar, îl pomenesc pe Ilie Abăza sin Andrei, vornic de Botoşani, om de încredere al învăţatului domn Dimitrie, alături de care, cu Neculce hatmanul, care-l şi pomeneşte în *Letopiseţ*, cu Ioan, şi Nuor, şi Costandin, şi Vasilie Dzărul, cu vel-banul Savin Zmucilă, cu Mogâldea serdarul şi alţi puţini, au umblat, după biruinţa turcului la Stănileşti, în 1711, în pribegie rusească. Cinci feciori a avut vornicul Ilie Abăza: Vasile, prăpădit de tînăr de rac – vezi *Codicele Obreja*, pag. 45, în ediţia lui Hasdeu de la 1866, Direcţiunea Generală a Arhivelor Statului, Bucureşti, Tipografia Societăţii Academice (Laboratorii români), str. Academiei nr. 24 –, Serghei, botezat astfel în amintirea pătimaşei Elena Sergheevna Ponomariova, pe care vornicul a pomenit-o mereu, căzut pe gînduri, după întoarcerea sa din Rusia – *ibid*. –, Grigorie, rămas vornic la Botoşani după moartea lui tătîne-său, Cassian, trecut la credinţa papistaşă, al cărui nume drept de botez fusese Costandin, şi despre care *Codicele…* abundă în imprecaţii, şi Scarlat, pe care vornicul nu-l ţinea de fiu bun, botezîndu-l în derîdere după numele unui grec cu fumuri de prinţ, Scarlat Papafilos, pe care-l găzduise în anul în care prinsese plod vorniceasa Ilinca, femeie zglobie şi bucuroasă de oaspeţi –

ibidem, pag. 47 ş.u. Cum se sting şi cum se strică neamurile! Am mai aflat un Ioan Abăza, pe care n-am reuşit să-l leg de predecesori, agă în Iaşi, la cincizeci şi nouă susţinător al lui Vogoride, ceea ce l-a şi dărîmat, căci a pierdut dregătoria după Unire, şi cu asta i s-au pierdut şi urmele, dacă n-o fi el Johannes Abaser, Herzog, trecut astfel, fără alte explicaţii, în *Almanahul de la Gotha* pe 1879. Am mai răsfoit, fără nădejdea de a găsi ceva, şi *Armorialul general* al lui d'Hozier, în şaptezeci de volume, pus la dispoziţie de mereu tînărul meu prieten Şerban Velimăneşteanu, nepot, după mamă, al Maricăi Sion, fata arhondologului şi soţia lui Mateiu Caragiale, din a cărui bibliotecă au şi trecut volumele în biblioteca lui Şerban. După cum mă aşteptam, nimic. Doar în *Moldauisches Archiw*, f.a., Czernowitz, la pag. 47, într-un articol al doctorului Adolf Rosenfeld, „«Die Masil»-en – ein Abend", e trecut un oarecare Alixăndrel Abaza ot Ciocâlteu, cu plata fumăritului. Urmează aproape un secol de absenţă documentară. Ce s-a întîmplat, cum s-au subţiat, de ce s-au stins, unde s-au băjenit e greu de probat. Să existe, oare, vreo legătură între Abăzeştii moldoveni şi Vsevold Abasov, despre care, în 1918, îi scrie Sverdlov lui Lenin: „…tovarăşul Abasov e în afara oricărei bănuieli de deviaţionism…"? (*Cf.* V.I. Lenin – *Opere LXVII*, Editura Humanitas.) Poate că da, poate că nu, cert e însă că, în 1950, regăsim numele „Abăza" în numărul trei al revistei *Secera şi ciocanul*, pag. 3, sub articolul „O lovitură de moarte dată duşmanilor poporului". Articolul nu prezintă, aici, interes, importantă e semnătura: „col. Ghenadi Abăza". A fost ultima urmă scrisă a Abăzeştilor. În presa vremii nu mai sînt de găsit, în arhivele fostului PCR nu am reuşit să pătrund. Şerban a fost singurul care mi-a putut oferi cîteva – puţine – amănunte despre misteriosul colonel, la a doua mînă, din evocările profesorului Remus Diaconescu, fost deţinut politic. Acesta i-ar fi povestit, cu ani în urmă – între timp a decedat –, că, la Aiud, colonelul Abăza l-ar fi secondat pe Walter Rotman într-o anchetă

„tumefiantă“ – termenul îi aparţine profesorului Diaconescu, cu adnotarea că ar reprezenta un eufemism. Colonelul Evgheni Abăza i-ar fi ameninţat – ameninţare pusă în practică brutal – cu vorbele: „Vă sparg, mă! Vă sparg!“. E tot ce am reuşit să adun despre colonel. Insignifiant. Culmea e că despre Abăza am aflat şi mai puţin, nici măcar numele întreg. Foştii săi colegi, ofiţeri activi în SRI, au crezut că îşi amintesc fie de un locotenent Victor Abăza, fie de un căpitan Eusebiu Abăzu, fie de un plutonier-major Gavril Abăzan, trecuţi în rezervă după evenimentele din ’89. La insistenţele mele, de-acum suspecte, mi s-a răspuns prin tăcere. Iar şeful local al Serviciului, maiorul Niculiţoiu, mi-a declarat, bătîndu-mă amical pe umăr, că nu există în SRI şi n-a existat în Securitate vreun Abăza, el, cel puţin, nu a auzit numele cu pricina, căci dacă l-ar fi auzit, l-ar fi reţinut, doar nu e un nume de care te loveşti pe toate drumurile. Deci lucrurile sînt încurcate. Ascendenţa istorică e încîlcită şi nesigură, paternitatea lui Evgheni, neconfirmată de acte, rămîne o simplă supoziţie, provocată de, foarte probabil, o la fel de simplă coincidenţă, prezenţa lui Abăza în serviciul Securităţii e pusă sub un uriaş semn de întrebare. N-ar fi exclus să nu fi existat nici un căpitan sau locotenent Abăza la Direcţia a V-a, după cum se prea poate ca Securitatea însăşi să nu fi existat. Pe cine căutăm noi?

Întreb acum. În noaptea aceea nu mi-am pus prea multe întrebări. Iar Fra probabil ştia. Adică şi eu ştiam. Ba nu, bănuiam. Ba nu, presimţeam. De fapt, nu ştiam. Mă apropiasem de Fra. Dispăruse acea tensiune stînjenitoare şi, privindu-l – acum imaginile de atunci şi cele de mai tîrziu, de la priveghiul lui Fra, se suprapun –, l-am văzut alb-pămîntiu, ca şi cum ar fi fost închis într-un coşciug vertical. A întins mîna spre mine şi ne-am strîns unul într-altul, umăr la umăr. „Se des-tra-mă jo-cul!“, silabisi Fra fără să mişte buzele. „As-cul-tă cum ţi-u-ie!“ Nu i-am răspuns. M-am strîns în el mai tare. Rîul curgea pe lîngă noi umbrit de zid. Ne-am oprit sub picioarele

de beton ale podului, am fumat o ţigară, poştind-o încet de la unul la celălalt, pe urmă am trecut de-a dreptul prin apă, Fra înainte, eu după el. Nu mă mai gîndeam la nimic. M-am trezit lîngă Fra, cu picioarele ude – dar nu mai percepeam frigul –, aşezaţi amîndoi pe scările de la Mitropolie. Acum, fata mea de departe, îmi spun că, dacă te-aş fi cunoscut pe tine pe vremea aceea, aş fi ştiut, poate, să-i vorbesc lui Fra şi să-i arăt… Nu, mă mint singur, de dragul tău. El alunecase într-un loc în care cuvintele se aud ca un fîsîit al abisului. Molatec, indecent, puturos. Cel puţin aşa le simţisem eu după aceea. Pentru că, atunci, fusesem şi eu aproape. La un pas în urma lui Fra. Dar n-am avut curajul. Sau n-am fost îndeajuns pregătit. Poate că îmi lipseai tu. Poate acum va fi mai uşor.

„M-a simţit, nenorocitul!“, îmi zic. „S-a ţinut după mine de la început.“ Într-o fracţiune de secundă, nepoate, mi se derulează în minte întreaga viaţă. Dar, ştii, aşa, cu amănunte, nu buluc. Mă văd în leagăn, cu suzeta în gură – nu ştiu cum se face, dar mă văd! –, îi văd pe bunica, pe mama, pe tata, cu chipiul lui albastru dat pe ceafă, îl văd pe Nelu, prietenul meu, stînd pe oliţă între pat şi dulap, văd totul, ce să-ţi mai povestesc!… Îl văd şi pe Gârde, slăbănog cum era şi cum a rămas, rostogolindu-se pe pantă, în aplicaţia cea mare de la Fundul Bîrnovei, şi trăgînd foc automat în ţintele mobile care cad şi se ridică pe rînd; îl aud, la noi, sub vie, pe terasă, destăinuindu-mi că-i pare rău că se băgase unde se băgase. „Mă simt ca şi cum aş păzi o privată“, zicea. „Sîntem paznicii rahatului!“ Cine mă-sa l-a pus şi pe ăsta să-şi dea drumul la gură?! De-aici s-au tras toate. Normal că l-am turnat, dă-l în mă-sa, mai mult ca să-l văd cum reacţionează. Ce să-ţi mai povestesc?! I-au tras un şut în spate. Se dilise. O luase razna. Nu mai era de-al nostru. „Abăza! Ridică-te!“, zice. Nu mă clintesc. „Asta e! S-ar părea că s-a terminat!“, îmi zic. Un zgomot înfundat. Pălăria îmi sare de pe cap. Gârde se juca. Că doar putea să-mi zboare creierii din prima. Pipăi în jurul meu, îmi recunosc pălăria şi mi-o pun

înapoi pe cap. „Trage, Gârde, nu fi tîmpit!“, îi strig. „Eu, în locul tău, n-aş sta pe gînduri!“ Deschide ochii, nu dormi, nepoate! Să vezi de-acum caft! „Ridică-te, aruncă pistolul şi fă trei paşi!“, ordonă Gârde. „OK, Gârde! OK!“, îi răspund, stăpîn pe mine, căci simţeam că se fleşcăie, cum îi sta în obicei. „N-ai decît să tragi în plin!“, îl întărît. „Ptiu! Ai merita-o, lepădătură!“, îmi aruncă, încercînd să mă scoată din sărite. Eu, nepoate, dacă am învăţat la ăia vreo chestie care să-mi folosească în viaţă a fost să-mi păstrez sîngele rece şi să-ngroş obrazul. „Lasă gargara, Gârde, şi trage!“

Nedezvăluitul boschetului iese din umbră. Privim de pe scările Mitropoliei, fără să ridicăm ochii. Gârde – înalt, ciolănos, cu tîmplele încărunţite. Poartă mustăţi mari, leşeşti, şi un cioc lung, ascuţit, răsucit în sus. Ridică mîna stîngă spre cer, încît am impresia că ţine luna ca pe un scut deasupra capului.

— În numele Lui! rosteşte grav, ca într-o predică. Al lui Dumnezeu. Tu eşti unul din cei pe care El nu-i iartă!..

— Ţi-a spus ţie la ureche?

Umbrele lor s-au suprapus peste umbrele noastre. Fra silabiseşte, din nou, nemişcat: „Se des-tra-mă jo-cul…“. Eu văd şi nu văd, aud şi nu aud. Afară? Înăuntru? Gesturile lor, replicile, silabele lui Fra, Fra, noaptea. Ce întrezăresc prin ochiuri? De ce mi se face iarăşi frică? De ce nu-l pot atinge pe Fra? Mitropolia creşte încet, se apropie de noi, îi aud uruitul; văd umbra, din ce în ce mai mare, lungită peste oraş, a crucii. Treptele pe care stăm sînt acum înăuntrul, nu în afara bisericii, pridvorul trece, umflîndu-se, pe lîngă noi, ameţindu-ne cu mirosul de lumînări. Stranele pronaosului ne domină, uriaşe. Sfîntul Gheorghe se măreşte pe măsură ce se depărtează, i se şterge chipul, suliţa lui se destramă în ceaţa verde-roşiatică a balaurului. Maica Domnului, în rame curgătoare, apune pe malul iconostasului. Văd prin biserică bolta – stele şi sfinţi, odoare străbătute de adierile înaltului, zugrăveli unduind între zodii, candelabre topindu-se în boltă. Sau

noaptea a trecut dincoace, între ziduri, în biserică? Mitropolia se înalţă, fără sfîrşit, şi ne-adună şi-apoi ne covîrşeşte şi ne pierde. Veşmintele de purpură s-au subţiat pe murii de abur, mantii verzui ca nourii cernură, şi-apoi înfăşurară luna, şi-apoi n-au mai fost; ochii icoanelor arseră sus şi nu se mai văd, culorile catapetesmei descoperă altarul, se pătrund de argintul uşor ca duhul al Chivotului şi al Sfîntului Potir şi al Sfintelor Sfeşnice, al Laricei şi al Sfintei Evanghelii – şi se lăţesc, amestecînd într-o singură apă apostolii şi odoarele. Iată, acum, o clipă, biserica, ajunsă în plinul ei, străluceşte înfricoşător. Acum toate s-au umplut de lumină, şi cerul, şi pămîntul, şi cele de dedesubt. Faţa lui Isus, crescînd cu turla prin cer, luminează năprasnic şi se stinge. Şi nu se mai vede nimic. Biserica s-a mistuit ca o nălucă. S-a ridicat toată, din noi, ca şi cum ar fi fost răsuflarea noastră din urmă. Fra silabiseşte: „As-cul-tă cum ţi-u-ie!“. Am rămas singuri, aşa cum am venit, pe scările Mitropoliei, albe, fără sfîrşit, inexistente.

— Ascultă, Gârde! De ce n-ai vrea să ne antrenăm împreună? Avem dreptul să ne împuşcăm pe la spate. Jocul ar deveni mai amuzant.

— Nu rîde, Abăza, grăieşte cu glas mare Gârde, ţintindu-l de la şold. Oamenii sînt buni. Dumnezeu e mare. Avem nevoie de El. Toţi sîntem fraţi. Trebuie să ne iubim unul pe altul. Turma se va strînge la un loc. Dar tu eşti mădularul vătămat. Ce trebuie aruncat la o parte.

Buuun! Ce-mi zic?! Ia să mi ţi-l iau eu prin surprindere, că altfel acuşi îmi rod şobolanii urechile. Execut fulgerător un *myo sho*, dar m-a ginit, era vulpoi! Parează cu un *kakuyu-matsu*, deşirîndu-se prin aer ca o brezaie, şi-mi întoarce un *fukito*. Mă prind la timp, că nici eu nu-s Pamfil, alunec pe lovitură, continui mişcarea şi zbang! îi izbesc în umăr o *thamisho-ta-kai*. Amortizează, ghiolbanul, trece mişto din *izazura* în *samuro*, intră în *bush-quin* şi finalizează spre plexul meu *kazuka* în foarfece, cu fandare. Dacă nu prindeam din reflex *wu-kaley*-ul, mă topea la sigur. Conduc din umăr, în cădere, un

mishikito, dar mi-l evită, la ţanc, cu o *midori*. Eu făceam „Ha!“, el făcea „Ha!“. În fine, îmi iese îmbinarea *kimo-te-san* şi-i zbor pistolul din mînă lui nea Parastas. Dom’le, şi cînd ziceam „Gata, l-am terminat!“, îmi leapădă un *fu-thu-thei* între felinare, că mă dă grămadă. Bag pixu’, mă trezesc din lovitură, cum se spune, şi-i pocesc mutra cu un salt de kinogramă, sprijinit pe ceafă şi pe omoplaţi. Trosc! Pleosc! Îi mai lipesc două croşee la figură, pică în moaş-sa, de-a dura, pînă la poalele zidului. Îmi recuperez pistolul. Piuuu! Piuuu! Din perete sar aşchii de beton. Pac! Simt o izbitură în dreptul inimii. Un sunet metalic – ţiung! Glontele se oprise în baltag. Cad ca lozba după mormanul de moloz. Gârde fuge în gang. N-am de ales. Aici mă face şvaiţer într-o clipeală. Mă arunc în stînga. Un glonte îmi şuieră după ureche, dar, adio, tăticu’!, închisesem unghiul. Înaintez cu spatele lipit de perete. Arunc o doză de sternumină. O iau din aer, ca Giugi Dred. Gârde începe să strănute. „Cîh! Cîh!“ şi iar „Cîh! Cîh!“. Intru peste el, trăgînd la întîmplare. Beznă ca-n dosul unui negru. Se aude Gârde fugind sus. Hait! După el! Dau să apuc balustrada, mă tot duc în aia mă-sii cu capul de perete. Canci balustradă! Urc pe bîjbîite, ghidat de cîhîiala lui Gârde. Trag un foc în sus. Mîţele stuchesc. Şoarecii chiţăiesc. Cîinii chelălăiesc. Huhurezii huhurezesc. Numai Gârde tace. „Stai aşa“, îmi zic, „l-am achitat!“. Se scurg minute, ore, săptămîni, luni, ani, secole, milenii. „Asta e!“, îmi zic. „Îl pupă mă-sa rece!“ Aprind bricheta. Un glonte îmi trece, instantaneu, la un milimetru de nas. Mă gîdilă. Îmi vine să strănut, dar mă abţin. Urc, pe întuneric, pas cu pas, pas cu pas, pas cu pas. Pas cu pas. Încă un pas. Buuun!… Mă opresc. Simt mişcări după o uşă. Îmi ţin răsuflarea. Mişcările încetează. Mucles. Număr pîn’ la trei, unu, doi, trei, în gînd, şi şarjez ca la cavalerie, trăgînd de-mi sar capacele. Se aude un ţipăt. Nu-i Gârde. Nimerisem pe la vreunul din ăi’ mutaţi. Bat pariu că săriseră sub pat cu tot familionul. Ies, fără să mai acord conferinţă de presă. Eu am treabă cu Gârde. Îi

aud tusea mai jos. „Aha, vrei s-o ştergi?!“, îmi zic. „Nu, tăticu’, avem şedinţă! Nu se poate!“ Cobor pas cu pas, pas cu pas, pas cu pas. Aştept pe poziţie. Clipele trec una după alta în drumul lor spre eternitate. Nu mişcă nici potîrnichea. Încă un pas. Glonţul îmi zgîrîie tîmpla şi izbeşte peretele. Trag şi eu, pac! şi sar peste Gârde. Ajung la o deschizătură. Simt o durere ascuţită după ceafă. Cad în genunchi, de parcă s-ar cînta liturghia. Un şpiţ în bărbie mă dă cu devla de pardoseală. Apăs pe trăgaci înainte de a-mi pierde cunoştinţa. Mai apuc să aud un geamăt, pe urmă somn de voie, tataie! În fine, îmi revin. Îmi pipăi gîtul şi bărbia. OK! Mai încasasem eu mardeală, asta era vax. Zăresc o mogîldeaţă în colţul din dreapta. Pac! Pac! Pac! De trei ori scurt. Mă apropii cu conştiinţa datoriei împlinite şi-i bombez un mergător. Cruci şi dumnezei! Era un balot de carton gudronat… Mă, tu dormi?! Hei!… A adormit, afurisitul, şi mă lasă să vorbesc singur, cozonacii cui te-a făcut!…

Gârde îşi ridică, palid, capul. Odată cu Fra. Odată cu mine. Umple aproape întreg spaţiul ovoidal. Îşi ţine în palmă umărul rănit. Seamănă cu un sfînt dintr-o catedrală gotică. Se privesc. Fra rîde isteric. Rîde şi ţopăie în jurul lor. Eu îl iau în braţe, încerc să-l potolesc. Se opreşte, cu spume la colţul buzelor. Îşi şterge gura cu dosul palmei. Mă îndepărtează şi se întoarce cu spatele.

— Am înţeles, Abăza! spuse Gârde.

— Ai înţeles prea tîrziu, dacă ai înţeles ceva! spune Fra.

— Am înţeles perfect! spuse Gârde.

— Nu mai spune! spune Fra.

— Tu nu eşti pedepsit de Dumnezeu… spuse Gârde.

— De cine să fiu pedepsit? spune Fra.

— Tu eşti pedeapsa lui Dumnezeu! spuse Gârde.

— Cauţi mereu o explicaţie, spune Fra.

— E singura explicaţie! spuse Gârde.

— Ce explicaţie? spune Fra.

— Ba există! spuse Gârde.

— Poate medicală… spune Fra.
— Nu medicală! spuse Gârde.
— Psihiatrică? spune Fra.
— Metafizică! spuse Gârde.
— Patafizică! spune Fra, apăsînd pe trăgaci.

Gârde alunecă peste noi, îmbrăţişîndu-ne, şi se scurge la picioarele noastre. Ne eliberăm, împingînd cadavrul, cu piciorul, în silă. Bîjbîim pe scară, atenţi să nu ne rupem gîtul tocmai acum. Ţinem, pare-se, foarte mult la gîtul nostru. Luna arde rece în cer. Deasupra uşilor împărăteşti ale Mitropoliei. Are două coarne, ca un coif galic. Şi mustăţile lui Asterix. Ne căutăm prin gunoaie umbrela. Unde a dispărut umbrela? Ne întoarcem în gang, sărim peste o groapă şi traversăm părculeţul părăginit de sub şinele masive de fontă, pasîndu-ne capetele de la unul la altul, aruncîndu-le, precis, la coşuri, cocoţîndu-le pe soclul gol al statuii lui Gherea. Alături, în blocuri, la subsol, la parter, la etajul unu, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt, nouă, zece, muncitorii, intelectualii şi bişniţarii oraşului dorm. Mai puţin doi sau trei, dacă nu cumva aceia vor fi uitat lumina aprinsă. Ne vine, în acelaşi timp, în minte o strofă sprinţară, auzită cîndva (27.06.1990, orele 01.15) la un miting. Recităm pe trei voci, reluăm, gravi, ca într-o fugă, versurile: „Din salam tai o felie/ Şi mă uit prin ea la lună,/ E consens şi armonie,/ Noapte bună“. Două şi trei minute. Fra trece, dezinvolt, la refren, acoperit de „Aho!“-urile noastre: „Io-s din ţara de milenii/ Unde/ Au votat oligofrenii,/ Haida!“ şi Abăza: „Zi-i mă!“. Şi eu: „Ţine-o aşa!“. Şi Fra, cerîndu-ne printr-o rotire a mîinii să ne întrerupem, tare, în liniştea sectorului:

— Cetăţeni! Sînt orele două! E bineee! E bineee! Dor-miţi în li-niş-te! Dor-miţi în li-niş-te!

Scoatem pistoalele şi tragem, chiuind, în geamurile întunecate. Sticlele zornăie muzical deasupra întregului cartier. Luminile, cîte sînt, se sting aproape simultan. Apoi se aşterne o tăcere mare, adîncă, vecinică. Ne apucăm de după umeri şi dansăm sirtaki. După aceea ne legănăm graţios de pe

un picior pe altul şi cîntăm cu glăscioare subţiri de soprană:

— V-am des-ta-bi-li-zat! V-am des-ta-bi-li-zaaat! U-ra, dră-gu-ţa mea, v-am des-ta-bi-li-zaaat!

Cineva aplaudă de la un balcon:

— Bine faceţi! Daţi-le-n cap la fesenişti!

Fra ameninţă:

— Sîntem cu feseniştii!

— Bine faceţi! Daţi-i în cap lu' Coposu!

Fra, şi mai ameninţător:

— Sîntem cu Coposu!

De la balcon se aplaudă:

— Bine faceţi! Daţi-i în cap lu' „România Mare"!

— Noi, domnule, sîntem patrioţi! declamă înfipt Fra.

Apăsăm toţi trei, ca la comandă, pe trăgaci. De la balcon cade un corp, face „buf!" pe asfalt şi ridică un norişor de praf. În urma lui se întinde o dîră de rumeguş şi se aude, neschimbată, vocea: „Daţi-i în cap! Daţi-i în cap!". Dar noi am şi ajuns în cartierul „Miozotis". Aici ar fi urmat să se construiască noua şi moderna Poştă Centrală, dacă Revoluţia n-ar fi curmat pentru totdeauna dementele planuri faraonice ale conducătorului paranoic. Ne reamintim casa noastră de la ţară, înecată într-o oază proaspătă de verdeaţă, mică şi albă ca un ou. Cum ar mai fi sistematizat-o! E-hei, ne zicem, ia să fi rămas noi acolo! N-am mai fi colindat astăzi atîtea răzleţe căi, ne-am fi pătruns de bucuria simplă a muncii cîmpului, am fi tras la coasă în alba livadă de meri şi am fi înjugat, primăvara, de Sfinţii Mucenici Agapie, Plisie şi Timolau, bouleni cornuţi la plugul de lemn al bunicului nostru Iosif. Am fi mîncat lapte acru de oi, lapte de vacă muls în şiştar, brînză, şi urdă, şi viezure, ou cu gălbenuş galben, cîrnăciori aioşi, şucrotă, slănină groasă de patru degete, care ţi se topesc în gură, mere domneşti şi pere sîntilieşti. Am fi săpat ogorul tot mai adînc, pînă cînd, pe nesimţite, ca o muncă a cîmpului, am fi trecut din viaţă în moarte. Nu ca acum. Dar ce mai contează, de vreme ce, eu primul, Abăza pe umerii mei, Fra pe umerii lui

Abăza, umblăm ca o coloană neagră prin oraş?! Fra ţine deschisă deasupra capetelor umbrela bulgărească a lui Stoicev. Alerg – la început isteţ, apoi obosit, apoi buimac – purtîndu-i în spate pe străduţele umbroase, de-a dreptul prin mijloc, pe bulevardele pustii, prin cimitir, prin parcuri şi grădini, sărind peste canale, peste garduri, peste ziduri, înconjuraţi de licăruşi galbeni ca pucioasa. Trecem prin fumăraia furnalelor, ne jucăm cu bule de foc deasupra reţelelor electrice, ne bălăngănim, lovind cupolele bisericilor. Fra a aruncat umbrela, s-a prins de părul Cordulei şi o mînă ca pe o iapă în călduri, nebunatică, iar ea ne trage după sine în anafoare din ce în ce mai adînci. Apar Luca şi Marius, în balonzaide, şi se învîrt aşteptînd noile dispoziţii. Abăza răcneşte, înecat de vîrtej, indicativul A7: „Rezervoarele de apă! Rezervoarele! Dar să nu vătămaţi untdelemnul şi vinul!“. Cei doi se lasă, umflaţi în balonzaide, le mai sclipesc doar cheliile printre licăruşi. Apar Ioan şi Paul şi, de data aceasta, urlă Fra, dar nu-i mai ies cuvinte din gîtlej, ci ţipete ascuţite de liliac, şi-şi varsă din pîntece cartea cea plină de amărăciune. Ioan şi Paul curg în văi pe zidurile poleite ale clădirilor. Apare Mark singur, în salopeta lui roş-galbenă de ceferist. Nu spune şi nu-i spune nimeni nimic. Abăza îi aruncă discul de uraniu, iar Mark pleacă plonjînd în misiune. Vai, vai, vai de locuitorii pămîntului! Apare Petrea. Eu nu mai sînt în stare să spun ceva. Mi-e din nou frică? Buzele mi se mişcă mute. Oraşul, dedesubt, e alb, nesfîrşit. Tot mai aiuritor. Nu pot vorbi. Din gură îmi iese, mort, un şoarece roşu, a cărui coadă nu se mai termină. Petrea l-a apucat şi-l trage în jos, spre pămînt – dacă mai există acolo pămînt. Se micşorează. Nu se mai vede. S-a dus. Mă trage şi pe mine. Mă desprind dintre picioarele lui Abăza. Alunec, buimac, împotrivindu-mă. Sînt sorbit în ochiul alb şi orb deschis sub mine. Pe cine să strig? Cum să-l strig cu un şoarece roşu în sînge? Nu e nimeni între mine şi albeaţa acelui ochi.

*

* *

Sînt, cu Fra, pe treptele albe ale Mitropoliei. Ne uităm unul la celălalt. M-aş ridica, dar mi-e teamă să fac vreo mişcare. Dacă stăm pe o pojghiţă subţire? Dacă se sparge sub noi cînd călcăm? Ori e moale şi ne îneacă? Pipăi uşor cu buricele degetelor. E tare. E rece. Poate va ţine. Ne ajutăm, de mîini, ca să fim mai uşori, unul pe altul. De fapt, Fra mă ajută pe mine. El era – aveam să înţeleg mai tîrziu – acasă. Dacă lucrurile acestea pot fi înţelese. Îndrept genunchii. Aş vrea să cobor. Stau cu piciorul în aer. Să-l pun jos? Să nu-l pun? Fra mă sprijină. Îl pun. Păşesc pe vîrfuri. Parcă ţine. Încă ţine. Fra mi-a luat-o înainte. Calcă, de asemenea, ferit. Coborîm scările încet. Una cîte una. După a cincea treaptă mă opresc să răsuflu. Fra mai are puţin.

Capitolul VI

Barba lui Lincoln

„— A, n-ai ce-i face, zise Pisica. Toţi sîntem nebuni pe-aici. Şi eu sînt nebună. Şi tu eşti nebună.
— De unde ştii că sînt nebună? întrebă Alisa.
— Trebuie să fii – zise Pisica – altfel ce căutai pe aici?“

(Lewis Carroll – *Peripeţiile Alisei în Ţara minunilor*)

Se opri în mijlocul străzii. Lumea, deodată, se depărtase de el. Fra, Abăza, eu, Mitropolia, copacii, blocurile, pămîntul şi cerul se curbaseră, subţiate, rotindu-se ca apele unui balon de săpun. Plutea, singur, într-un ochi sferic, absorbit în afară. Mîinile se desprinseră şi se scămoşară. Părul se mistui în coroanele fumegînde. Maţele se destrămară ca un caier. Rotulele se rostogoliră într-aiurea, pierzîndu-se ca doi meteori. Carnea se rarefie şi se ridică precum aburul. Oasele se fărîmiţară ca o făină gălbuie. Vertebrele se desprinseră, una cîte una, albe, strălucitoare, invizibile. Piereau şi loc, şi hotar. Hominizi, maimuţe, păsări solzoase, reptile diforme coborîră din el şi scăzură unele în altele. Un fluture cu coadă de şopîrlă se bălăbăni în miezul globului. Se pulverizară. Un nour de particule. Un furnicar de ochi. Vedea totul. Simţea totul. Ca o greaţă, ca o eliberare, ca o explozie rece. Era totul. Se rupea în fărîme. Se purta peste şi într-o şi sub o lume în descompunere. El însuşi. O lume care nu mai era lume. Dezagregarea cea mare. Dezgustul universal. Formele – matrioştele vidului – îşi respingeau alcătuirea, separîndu-se, izvorînd infinitezimal. Repulsia atingerii. Cuvintele rămăseseră în urma acestei goane dezordonate. Încă scremeau metaforele

unei ordini artificiale. Nu mai putea să gîndească în verbe, în nume, în cifre. Era numai vedere. Pojghiţa cuarcilor. Apoi golul. Absenţa. Acum ar ajunge un singur sunet. Dacă s-ar putea rosti. Orice. Cuvintele, ca nişte boabe de grîu, ar pluti singure, s-ar nutri din ele însele, ar încolţi în brazda imaginară. Mici plauri imponderabili. Temeiuri fragile. Cheaguri ale nefiinţei. Cocă dospindă. Mereu mai umflată, mai grea, mai bolnavă. Doar să rostească. La început a fost Cuvîntul şi Cuvîntul era la Oarecare şi Oarecare era Cuvîntul. Oarecare zise „Haraqulpt!“ şi „Haraqulpt“ se făcu. Şi văzu Oarecare că „haraqulpt“ ar fi fiind. Mai spuse „Krafis!“ şi „Relparatanana!“ şi „Ari!“, şi porniră toate trei şi-l înconjurară ca nişte văluri pe „haraqulpt“ şi văzu Oarecare că ar fi fiind. Atunci luă o parte din „haraqulpt“, o puse alături şi-i adăugă „zi“ şi făcu „raquzi“ şi-i dădu drumul spre „relparatanana“, cu care se-mpreună de la sine. Iar „ari“, tot de la sine, se-ntunecă şi se schimbă în „uri“, stîrnind din nimic valuri şi straturi relpalptu nari hatan ta paratari qumarh fukra. Pîinea absenţei. Ce n-a mai văzut nimeni niciodată ar fi văzut, dinăuntru, Oarecare, gîngurind primele sunete. Din ele nefiinţa s-ar întocmi într-un fel care nu s-ar şti decît ştiindu-i limba – şi nu s-ar şti limba decît dacă te-ar naşte ea –, ar vorbi şi s-ar petrece, îmbogăţindu-se pînă la risipă şi purulenţă, cizelîndu-se pînă la diafanitate – în timp ce Oarecare s-ar amesteca în ţărîna falsă a tărîmului aceluia sau, desprins şi scîrbit, ar plonja din nou, lăsînd plăsmuirea în legea ei. Acum – dar ce mai înseamnă „acum“? – Oarecare e gol – dar ce mai înseamnă „gol“, ce mai înseamnă „e“, ce mai înseamnă „Oarecare“? –, simte absenţa cu toate fibrele nefiinţei sale – dar ce se mai înţelege spunînd „absenţă“, „fibră“, „fiinţă“ sau „nefiinţă“? Şi se vorbeşte aici – dacă se vorbeşte – de Oarecare, ori un oarecare Fra Angelico, uluit şi înspăimîntat, disperat, nesigur, singur în faţa unei foi sau a unui perete care de-atîta privit s-a destrămat în vertijuri – neştiutul, aerianul, istericul, sentimentalul, idiotul Fra Angelico s-a jucat cu degetele lui transparente (trăgînd

deasupra plapumei, poate scuturat de frigul dinaintea morţii) în aburii lucrurilor?

*
* *

Trei fără douăzeci. I-a mai rămas timp. La ţară cîntă cocoşii. Aici e linişte. Paşii lui Abăza răsună înfundat ca un tic-tac. Dacă s-ar trezi cineva, ar auzi cum se macină pereţii. Ar desluşi pe zid aţe de nisip. Nu se trezeşte nimeni. Abăza îşi urmează drumul tăind cu pieptul fetuşii din care se întind bale gelatinoase, cadavrele macerate de cîini, de pisici, de tineri cu urme de glonţ în frunte, limbricii ţepeni, teniile ferfeniţite, vasilcile putrede, monedele verzui de salam, cutiile goale de coca, bucăţelele roşii din carnetele de partid, întregul rahat – totul, aici, alunecă în rahat – pe care i-l împingem împotrivă, ca şi cum l-ar putea opri spuma jegoasă a unei lumi dormind în clocot. Abăza păşeşte peste oraş ca pe undele unei ape vîscoase, înfăşurat în faldurile duhorilor, ghiduş cavaler al ordinului de Rila. Deasupra, întunecînd luna, se bîrzoiase – întruchipînd din miasme duhul acelor locuri – un mezel băţos, înfăşurat într-o bancnotă mare cît cearşaful. Pe cilindrul bancnotei, de la Apus la Răsărit, se curbează, ca o bărcuţă, gura lui Washington. Şi face huţa-huţa. Şi parcă zîmbeşte. Şi-apoi se ridică un stol de păsări, dînd, în loc de aripi, din barba lui Lincoln şi strigînd „Cinci!“, „Cinci!“. Cenţi căzători se aprind pe cerul senin, biruind, cu lumina lor, lumina stelelor. Iar de pe tron de raze priveghează Dumnezeu, cu barbă verzişoară, lungă pînă la pămînt şi pînă peste pămînt. Dar pe Abăza nu-l interesează visurile lor. Îi cunoaşte de atîta vreme. Ca pe copiii lui. Copii cerşetori. Căci el le strîmbase ba o mînă, ba un picior, gîtul ori şira spinării şi, de amorul artei, în amintirea unei lecturi, le tăiase gurile pînă sus. Îşi leagănă toţi capetele şi rîd, şi rîd, şi rîd… Nu se mai pot opri din rîs. Rîd prin somn, băhnind în apele cleioase ale molimei.

*
* *

Te cheamă pe tine Radu? Te cheamă Vlad? Te cheamă Viorel? Te cheamă Tudor? Te cheamă Vasile? Te cheamă Dumitraş? Te cheamă Adrian? Te cheamă, pocitanie năduşită la subsuori, mai bine nu te-ar mai chema!.. Îţi lucesc ochii în cap ca două căcăreze, bălegate de o oaie bolnavă de gălbează. Bălegate cu sînge, avortonule! De-acuma ţi-i albul ochilor roşu. Ai obrazul plin de bube negre, ca faţa mortului de muşte. Ai răsuflarea grea ca o scăpăciune de dihor şi ţi-i glasul leşios de parcă ai fi golit, de duşcă, lighenele cu spurcăciuni de sub paturile curvelor. Ba poate că le-ai şi golit, limbricule mare şi alb! Ce-aş mai da cu tine de pămînt! Ce ţi-aş mai împroşca zemurile rîncede, stîrpitură! Eşti mare, ai bani, scoţi gazetă, deschizi consignaţie, faci partide, şobolan supraponderal! Mi-e scîrbă să-ţi ating coada cleioasă şi să te ridic în văzul lumii, să-ţi curgă fleaşca osînzii, mucii groşi de sub pieliţa flocoasă, bestie! Te-aş împunge de departe, cu ţepuşa, cu o mînă, întors pe jumătate, ţinîndu-mi la nas batista cu mîna cealaltă. Ptiu! Ai îmbăloşat totul, ai pîngărit totul, ţi-ai purtat palma umedă peste tot, babuin naţional! Defecaţie cu drept de vot! Puroiule! Patriotule! Te lăţeşti peste mine ca o lătură. Mi-e greaţă! Cînd mă gîndesc la tine, mi-e dragă moartea. Moartea nu pute.

*
* *

Abăza îi indică adresa şi scoate pistoletul. Trage încărcătorul. Îl umple, abstras, prefirînd cartuşele printre degete ca şi cum ar fi fost boabele unor mătănii. Strada coboară în pantă. Se disting, deja, luminile gării. Cotesc pe o străduţă, la stînga, mărginită de vile vechi.

— E din dotare sau l-ai luat la negru? întreabă, după o ezitare, şoferul, plin de interes.

— La negru, răspunde Abăza, continuîndu-şi treaba.

— Al meu e din dotare. Îmi dai voie?

Abăza îl pocneşte peste mînă şi-i bagă pistolul sub nas.

— Mişto al dracu'! Rupere! Nu-i rusesc!

— Te cred şi eu.

— Am vorbit cu un băiat de la Chişinău. Îmi trece, dacă vreau, un Kalaşnikov, la 1.500 de ruble. Ce zici, merită?

— În lipsă de altceva… Pe la voi ce mai e?

— Mm… Merge. Restructurări, chestii… Voi vă descurcaţi?

— Îhî…

Demontează amortizorul şi, cu o fîşie de bumbac, îl curăţă meticulos. Taximetristul îl fură cu coada ochiului.

— Pe asta o ştii? întreabă amical.

— Pe care?

— Puşca este formată din trei părţi…

— Partea de sus, partea de mijloc şi partea de jos, adaugă Abăza.

— Partea de sus este formată din partea de sus…

— A părţii de sus, adaugă Abăza.

— Şi partea de mijloc…

— A părţii de sus, adaugă Abăza.

— Şi partea de jos…

— A părţii de sus, adaugă Abăza.

— Partea de mijloc este formată din partea de sus…

— A părţii de mijloc, adaugă Abăza.

— Şi partea de mijloc…

— A părţii de mijloc, adaugă Abăza.

— Şi partea de jos…

— A părţii de mijloc, adaugă Abăza.

— Partea de jos este formată din partea de sus…

— A părţii de jos, adaugă Abăza.

— Şi partea de mijloc…

— A părţii de jos, adaugă Abăza, montînd amortizorul.

— Şi partea de jos…

— A părţii de jos, adaugă Abăza. Foc!

Şoferul cade cu faţa peste volan. Abăza deschide portiera şi sare, în timp ce automobilul, ieşind de pe carosabil, se izbeşte în poarta unei vile, intră cu botul în plasa de sîrmă şi explodează spectaculos. Abăza se ridică, îşi recuperează pălăria, îşi scutură hainele şi o porneşte legănat, afundîndu-se în tenebrele aleei.

*
* *

Ştiu că voi pieri. Ştiu că drumul meu e drumul lui Fra. Mai avea două trepte. Cînd, deodată, pojghiţa s-a spart. A alunecat înăuntru. L-am prins de mînă. L-am scos anevoie, căci devenise greu. Murmura, în transă, cele cîteva cuvinte: „As-cul-tă cum ţi-u-ie!“. Dacă am auzit? Cred că. În săptămînile mute ale lui Fra, dinaintea… Dinaintea a ce? Mai degrabă atunci. Şi după aceea. Am vrut să-i închid eu ochii. Rămăsese cu ochii deschişi. Am avut curajul să îl ating? Acolo e capătul. Şi nu contenesc să mă mustru că m-am îndrăgostit de tine. Nu te pot duce decît acolo, pe treptele albe ale Mitropoliei. Nu ştiu dacă mi-e frică. Nu ştiu despre ce vorbim. Dar mă apucă o milă de mine însumi, fata mea, cînd prezenţa ta de departe mă face fericit. Într-o stare de evlavie, de încrîncenare şi stupiditate, îl întreb, cu toată bucuria pe care am găsit-o găsindu-te: „Ce te vei face, Doamne, dacă mor?!“. Parcă aud şi ţiuitul. Rămîi acolo! Cîndva o să-l auzi şi tu. De ce să te grăbeşti? Mi-e dor de tine.

*
* *

Nu mai are mult pînă la Maximilian. Are chiar puţin. Ba nu mai are deloc. A ajuns. E în faţa blocului. E în holul blocului. E la ultimul etaj al blocului. E în faţa uşii lui Maximilian. E în faţa lui Maximilian. Iată-l: mic, numai piele şi os, cu buze

subţiri, maxilare proeminente, arcade groase, de primat, şi păr ţepos, asiatic. Se învîrte ca într-o cuşcă în cămăruţa îngustă de doisprezece metri pătraţi, ia, din cînd în cînd, o carte din teancurile prăfuite şi suflă praful, o suceşte şi o răsuceşte fără să-şi dea seama. Şi vorbeşte. Strivind cuvintele. Scuipîndu-le. Uneori se întoarce cu spatele şi urinează în WC-ul din colţul încăperii, continuînd să vorbească. Clăbucu-i sonor înconjoară aceeaşi absenţă. „Noi sîntem impotenţii cuvintelor. Hotarul dintre adevăr şi neadevăr – dacă există şi hotar, şi adevăr, şi neadevăr – se trage cu sînge. S-ar trage degeaba, dar tot ar fi ceva. Măcar pentru atît îi admir pe copchilandrii ăia din stradă. Nu greaţa de după, cu discursuri, cu flori, cu televiziune, cu organe alese, cu mă-sa… Fără vorbe. Fără simboluri. Fără popi. Stai jos! Caută după pat, ai să găseşti acolo un taburet. Vezi, dă Pârvanul la o parte, acolo! Ai găsit? Era şi un pahar. Toarnă-ţi, eu nu beau. Nu mă cac în pantaloni, ca Ţuţea, în faţa nonsensului, dar nici n-am puterea să-ţi crăp ţeasta, băiete dragă, nici să sar acum pe fereastră. Nici să te scuip între ochi – am fost bine crescut, la naiba, nu ca voi!… Nu pot scăpa de amintiri, de terfeloagele astea, de ciolanele mele bătrîne. Sînt impotentul cuvintelor, ca şi tine.“ I se face, în sfîrşit, milă de Maximilian. Îl vede ca pe o insectă care dă din picioare dezordonat. Furia, pornirile lui demolatoare, încrîncenările şi melancoliile lui au devenit iritante şi ridicole ca un bîzîit. Or, el nu se mai zbate între bine şi rău, între adevăr şi minciună, între iubire şi ură. El e străinul din miezul lucrurilor, indiferent şi atroce totodată. Maximilian face eforturi burleşti de a se desprinde din muscamorul cuvintelor. „Să poţi să spui, dansînd între flăcări, «Dumnezeu a creat lumea, eu, Gică, am nimicit lumea». Să simţi că eşti Dumnezeu şi să vezi că Dumnezeu e un Gică. Dumnezeu ăla al lor n-a făcut decît să modeleze nimicul. Ei înşişi o spun: «A făcut din nimic», dar n-o recunosc. Nu există început şi sfîrşit. Nu există Alfa şi Omega. Nu există viaţă şi moarte. Tot timpul am încercat să sar peste umbra

mea. Ca să pricep că destinul nostru e o sumă insignifiantă de incoerenţe. Faptul că leg cuvinte pentru a exprima ceea ce nu e dincolo de ele. Einstein, Wittgenstein, Scheißstein. Unde eşti Chimiţă? Numai dacă aş începe să povestesc. Dar mi-e silă să povestesc. Să iau de la capăt gestul «creator» al ăluia. Omul este liber, nu însă şi prin ceea ce e profund în el. La suprafaţă, face orice vrea; în straturile cele mai ascunse ale fiinţei sale voinţa este o vocabulă fără sens. Sînt distant de toate senzaţiile mele. Nu reuşesc să înţeleg cum. Nu reuşesc să înţeleg nici măcar cine le încearcă. Şi apoi, cine-i acest eu la care mă refer?! În imposibilitatea de a mişca. În imposibiltatea de a scrie, de a trăi. Am ajuns, probabil, în acel punct central, care nu mai deschide orizonturi, ci te afundă în tine însuţi, descoperindu-ţi singurătatea implacabilă, inconsistenţa şi moartea. Orice pas aş face acum n-ar mai fi înainte – m-ar întoarce spre periferie. Orice cuvînt aş rosti sau aş scrie ar fi reflexul, cînd ar fi şi asta, frivol, trivial de-a binelea, al unei tensiuni lăuntrice – închise în originile brute ale fiinţei mele. Aşadar nu spirit, ci fiziologie. Nu rostire, ci descompunere. Cu o singură, debilă transcendenţă: oglinda, pe zi ce trece mai mîncată, a conştiinţei proprii. Kant a aşteptat să ajungă la adînci bătrîneţi pînă să desluşească laturile sumbre ale existenţei şi să semnaleze eşecul oricărei teodicee raţionale. Alţii, mai norocoşi, şi-au luat seama de asta înainte chiar de a începe să filosofeze. Ca şi cum o teodicee iraţională ar fi altceva decît o bălmăjeală de hormoni şi celule! Ar trebui să trăim, pasiv, într-o climă tibetană, pentru a nu ne sminti echilibrul umorilor – denumire analitică a spiritului. Or, singura mea libertate este aceea de a muri. Nu pot vorbi decît despre ceea ce simt; or, nu simt nimic în momentul acesta. Totul mi se pare anulat. Totul e suspendat pentru mine. Să nu mai ai nimic cu oamenii, afară de faptul că eşti om! Cu cît îi deteşti mai mult, cu atît eşti mai copt pentru Dumnezeu, pentru un dialog cu nimeni. Spaţiile lăuntrice între planurile cărora mă

puteam oglindi, prin care, dedalic, înspăimîntat ori pradă beatitudinii, rătăceam altădată, s-au strîns, s-au chircit, eliminînd reflexele, sufocînd irizările, reducîndu-mi identitatea la o durere oarbă, izolată astfel în bezna propriei densităţi. Ceea ce voi fi fiind eu se concentrează, se întunecă, se crispează, se retrage în sine, parcă scîrbită de dimensiunile sale spaţiale, se asfixiază, muteşte, cu un grohăit în care nu se mai bănuieşte vreo intenţie de articulare. Aceasta e singurătatea adevărată – idioată şi absolută. Bestificatoare. Pînă aici am ajuns: pînă la animalul care scînceşte în mine. Cînd mă întorc de acolo ştiu, fără putinţă de tăgadă, că scrisul, cititul, dragostea sînt castelele iluzorii din *Dodes'ka-den*, şi numai de frică încerc să scriu, să citesc, să mă îndrăgostesc. Amîn bolboroseala şi întunericul, dilatînd, artificial, plumbul interior, inventînd distanţe, oglinzi şi un chip suportabil. Deşi…“ Îl lăsă să-şi expună opiniile despre pace şi război, despre politică şi poezie, despre femei şi homosexualitate, despre istorie şi Sfînta Tereza, amuzîndu-se, pe tăcute, de predilecţia lui Maximilan pentru dihotomii, antiteze violente, stridente oximoroane. Maximilian punea cuvintele să se ciocnească între ele, într-o încercare mai mult calofilă decît disperată de a le fărîmiţa, risipi, desemantiza. Îl vede ca pe un vicios practicant al paradoxului. Ce mai sofisme abisale i-ar fi tras o noapte întreagă, maica ta, Doamne! Zîmbeşte, cu liniştea aceluia care ştie că nu există nici un ochi deasupra, în afară de al său, care să-l vadă ca pe o gînganie neputincioasă, aşa cum îl vede el pe Maximilian. Îşi permite discursul doar ca speculaţie, ca joc pur, ca artificialitate desăvîrşită. Imaginea lui despre sine, în timp ce-l priveşte şi-l ascultă pe Maximilian, e a unui adolescent care suflă, printr-o ţeavă de argint, baloane străvezii de sînge gălbui, şi apoi le contemplă, abstrus, plutirea, legănarea graţioasă şi treptata, aproape neauzita dispariţie. Într-unul din ele bîţîie acum Maximilian.

*
* *

Pe un zid, aproape ştearsă – dar de mirare că nu fusese încă vopsită –, o inscripţie rămasă din decembrie, lipsită de orice echivoc: JOS COMUNISMUL! Alături, de sub un afiş pe care descifrează cuvîntul „Evanghelizare“, iese un alt „re“, scris cu cretă roşie, iar dedesubt, „rele răsare“. Cotind spre hotelul „Continental“, pe sub gratiile consignaţiilor, dă peste un copilandru care se aburcă să scrie cu spray pe zidul Poştei. Se opresc, o clipă, amîndoi. CRIMINA – se distinge, gros, verde. Băiatul îşi astupă faţa, face stînga-mprejur şi se pierde în noapte. Abăza, oricum, n-are timp de el.

*
* *

„A fi este a nu fi!“, hîrîie Maximilian. Însă cine să-l ia în seamă? Şi de ce? Abăza şi Fra, Fra şi Abăza, Frabăza – poate şi eu… mai bine să pun aici punct. „Hazardul! Fiul Hazardului!“ – răcneşte Maximilian, de sus, de pe tavanul scorojit, de pe care se desprind bucăţele de var. Maximilian se sufocă, strivit, horcăie, cu balele atîrnîndu-i verzui ca nişte alge în aerul stătut al chiţimiei. Abăza a dispărut. Taburetul s-a volatilizat. Cărţile se topesc. Tapetul curge pe pereţi. Pereţii se înmoaie, tîrîndu-l pe Maximilian, din care mai rămîne doar piciorul de lemn. Piciorul de lemn se chifliceşte, e o pastă, o scursură inconsistentă, un nimic. O clipă, după voaluri, pare să se mişte silueta lui Fra şi să se audă strigătul său: „Destul! Destul!“. Pe urmă lucrurile se vor aduna la locul lor. Maximilian va repausa fericit, cu o şuviţă de mătase în jurul gîtului. Aşa cum trebuie – cu limba scoasă. Groasă şi lungă. Albă ca omătul. Abăza miroase cadavrul proaspăt. Îl trage în mijlocul încăperii. Nu are loc nici un ritual. Doar mimarea unui soi de spectacol. Fra răstoarnă teancul de biblii de lîngă şifonier. Biblia în greacă. Biblia în latină.

Biblia în germană. Ediţii în română. Maximilian colecţionase exemplare numeroase, în toate limbile pămîntului. Fra le rupe, la nimereală, foile moi ca borangicul sau cretoase, mici de mărimea unei agende, ori in-folii cît jumătate de masă, le mototoleşte în pumn şi-l acoperă în întregime pe Maximilian sub bulgării cenuşii de cuvinte. „Şi ei mai spun că noaptea este zi, că se apropie lumina, cînd întunericul a şi venit! Cînd locuinţa morţilor o aştept ca locuinţă, cînd în întuneric îmi voi înălţa culcuşul, cînd strig gropii: «Tu eşti tatăl meu!». Şi viermilor: «Voi sînteţi mama şi sora mea!». Unde mai este atunci nădejdea mea? Şi cine mai poate vedea nădejdea mea?“, trigorgonează, pe sărite, Fra, de pe una din file, aruncînd-o la sfîrşit. Abăza va deşerta peste Maximilian un bidon întreg de motorină şi-i va da foc. Fra va rămîne, lumină şi umbră, în faţa flăcărilor, cu mine la un pas în spatele său. Fumul a umplut încăperea, devenind înecăcios. Abăza coboară scările căminului. Trei şi douăzeci.

*
* *

Ajunge. Ho! Vorba multă, scîrnăvia omului. Şi, dacă sari prea multe garduri, îţi intră pînă la urmă un par în cap. De aceea, să mă grăbesc, să nu mă arăţi cu degetul şi să spui despre mine că după ce că-i prost mai face şi-n cărare. S-o fac la dos. Căci cam ştim cum sînt oamenii la noi: Ţară Românească, curvă bătrînă. Cu toate că cine mănîncă brînză nu pune pe el osînză, iar cu ouă de papagal nu faci papară şi nici carul nu-l scoţi cu anafura din şanţ, hai să-i punem un benghi în frunte şi să-l trimitem din lume. Acum, e drept că cine se ia după muscă îl duce la căcat şi cine se îndură de cui pierde şi potcoava, dar decît cu deştiul, mai bine cu ceruza. Cam asta ar fi, că şi braga răcoreşte. Şi apoi, pe de o parte, cine socoteşte cîte foi intră-n plăcintă nu mănîncă plăcintă niciodată, iar pe de alta, ce ştie mocanul ce e şofranul? Lată peste lată şi peste lată îmbîrligată şi

peste îmbîrligată gurguiată şi peste gurguiată împoncioşată şi deasupra o năframă albă, ghici ce e? Măcar că, unde nu-i cap, pui căciula-n vînt. Dar nici nu duci mortul la groapă cu căciula pe cap. Una la deal, una la vale şi una hăisa. Şi cu belciug în nas, şi cu arătura scurmată. Te doare spatele, dar nu cobori oblonul. Cocoşii cîntă, însă cocostîrcii stau într-un picior. O-i, oi! Noragaia! Laşchiţa! Sîrceanca! Lobul babei! Cui nu-i cade gura nu i-o leagă. Cărăbuş-buş, zboară cu păiuş! Am un iepuraş cu urechile de caş: eu dau să-l sărut, el mă muşcă de gît. Ghici ce e? Merge moşul pe ţarină/ Ca să roadă rădăcină. Ghici ce e? Am un stîrc strîmb în strat. Stai, strai, în straiţă! Nu calc pe hîrb. În horn nu mă bag. Pun un junc în jug. Vînd vacs. Ard cărţi în craniu. Rup un pur. Car un cur. Un cuc. Un nuc. Un nun. Nu jur! Pun un tîlv în stîlp. La foc mă ard. Fac un imn. Of, văd la pod un om orb. Cal de val. Vecinică căţuie. Ulalume. Eulalie. E-o-lig. Unu şi cu unu fac unu şi cu unu. Sau invers? Sau şi-şi? Sau unul, sau altul. Sau şi unul, şi altul. Sau-sau şi şi-şi? Şi-şi sau sau-sau? Sau şi şi-şi? Şi şi-şi şi sau-sau. Sau sau-sau? Sau-sauuu! Sau-sauuuuuuuuuuu!…

*
* *

„Scheletul este alcătuit din oase grupate pe regiuni, formînd elementele de susţinere şi de protecţie ale diverselor aparate: 1) *Scheletul axial*, format din craniu şi coloana vertebrală şi 2) *Scheletul apendicular* (al membrelor: toracic şi pelvin).

SCHELETUL CAPULUI este format din oasele cutiei craniene – *neurocraniu* – şi oasele masivului facial – *viscerocraniu*.

Neurocraniul sau craniul cerebral este alcătuit din opt oase. Patru neperechi: frontalul, etmoidul, sfenoidul şi occipitalul şi patru perechi: două parietale şi două temporale, fiecare cu detalii caracteristice.

Viscerocraniul sau splahnocraniul este alcătuit din 14 oase, dintre care două neperechi: vomerul şi mandibula, şi 6 perechi: maxilar, zigomatic, nazal, lacrimal, palatin şi cornetul nazal inferior.

SCHELETUL TRUNCHIULUI este format din piesele osoase ale coloanei vertebrale, toracelui şi bazinului osos (pelvisul).

Coloana vertebrală este formată din 33-34 de vertebre suprapuse, avînd fiecare caracterstici speciale. Pe regiuni se disting 7 vertebre cervicale, 12 vertebre toracale, 5 vertebre lombare, 5 vertebre sacrale sudate într-un singur os – osul sacru – şi 4 sau 5 vertebre involuate şi sudate între ele formînd osul coccis.

Scheletul toracelui – o componentă a scheletului trunchiului, este format din coloana toracală de care se articulează cele 12 perechi de coaste: primele 7 perechi de *coaste adevărate*, 3 perechi de *coaste false* şi două perechi de *coaste flotante*. Acestea, la rîndul lor, se articulează de piesa anterioară şi mediană – sternul – prin intermediul cartilajelor costale, exceptînd coastele flotante (XI-XII).

Scheletul bazinului osos cuprinde centura pelviană, formată din cele două oase cocsale, articulate posterior cu osul sacru (articulaţia sacroiliacă), iar anterior articulate între ele prin simfiza pubiană. Bazinul (pelvisul) încheie terminal cavitatea trunchiului. Osul cocsal este format prin sudarea la pubertate a trei piese osoase: ilium, ischium şi pubis, unite prin cartilajul în Y, menajînd între ele şi inferior gaura obturată, închisă de membrana obturatoare. Prin faţa lor internă, contribuie la constituirea foselor iliace şi a strîmtorii superioare a bazinului, care formează limita între bazinul mare (pelvis major) şi micul bazin (pelvis minor). Pe faţa lor externă şi central se află o cavitate scobită prin care se face articulaţia cu capul femural: cavitatea cotiloidă (*acetabulum*).

SCHELETUL MEMBRULUI SUPERIOR (membru toracic) este alcătuit din piese osoase proprii fiecărui segment.

Umărul este format din oasele centurii toracale (scapular): clavicula care fixează membrul superior de torace (articulaţia sterno-claviculară) şi scapula (omoplatul), os plat de formă triunghiulară. Scapula se mulează cu faţa sa anterioară pe faţa posterioară şi superioară a toracelui (unghiul său inferior corespunde coastei a VII-a) şi se articulează cu capul humeral creat prin intermediul cavităţii glenoide.

Braţul cu osul humerus se leagă prin extremitatea sa distală (articulaţia cotului) cu *antebraţul*, care prezintă lateral osul radius, iar medial osul ulna, în poziţia de supinaţie a mîinii. Acestea, prin extremitatea lor distală, se articulează cu oasele mîinii. Unele formează *masivul carpian* compus din două rînduri a cîte patru oase mici. Rîndul proximal este format din oasele: scafoid, semilunar, piramidal şi piziform, iar rîndul distal din: trapez, trapezoid, osul mare şi osul cu cîrlig. Altele formează cinci colonete: *oasele metacarpiene* (I-IV) şi *falangele digitale*. În afară de police (degetul mare), care are numai două falange, toate celelalte au cîte trei: falanga I sau falanga proximală, falanga a II-a, medie sau falangină, şi falanga a III-a, distală, unghеală sau falangetă.

SCHELETUL MEMBRULUI INFERIOR (membrul pelvin) este alcătuit din trei segmente. *Coapsa* cu osul femur, a cărei extremitate proximală prezintă gîtul (colul) şi capul femural prin care se articulează cu osul coxal. Prin extremitatea sa distală ia parte la formarea articulaţiei genunchiului, care este protejată anterior de un os mic şi plat: patela (rotula). *Gamba*, al cărei schelet este format din două oase, tibia dispusă în plan medial – prezentînd platoul tibial şi o diafiză mai voluminoasă – şi fibula, dispusă în plan lateral, ambele articulate între ele la cele două extremităţi. Prin extremitatea lor distală, cleştele tibiofibular sau scoaba tibiofibulară ia parte la formarea articulaţiei tibiotarsiene (talocrurală), ce corespunde gleznei. *Piciorul* este alcătuit din 26 de oase care corespund celor trei segmente: tars, metatars şi degete. Tarsul este format din 7 oase

dispuse în două rînduri: unul posterior, alcătuit din talus şi calcaneu şi un alt rînd, anterior, din osul navicular, cuboid şi cele trei cuneiforme (I-III) corespunzătoare primelor trei degete. Oasele metatarsiene (I-V) se articulează cu degetele corespunzătoare formate fiecare din cîte trei falange: I proximală, a II-a medie şi a III-a distală, exceptînd degetul mare (halucele), care prezintă numai două falange.“

*
* *

— Vezi musca aia de colo? întreabă Fra.
— Da, o văd.
— Eu n-o văd.

Capitolul VII

Abăza observă de departe hărmălaia. Vila în flăcări. Pompierii cu tulumbele. Inşi care se olicăie. Taxiul distrus. Maşina poliţiei. Băiatul bondoc, locotenentul.

— Ai ceva de lucru în noaptea asta, bătrîne!

— Ce faceţi, mai căscaţi gura sau mă duci şi pe mine spre centru?

— Urcă! Da' vezi să nu… hă, hă! Saşa! Hei, Saşa!

— Ordonaţi, dom' lent!

Saşa se ridică de după maşină, mai trage un fum, aruncă ţigara şi trece la volan.

— Dă şi tu drumul la sirenă, sugerează Abăza. Nu vezi că arde?

— Hă, hă, hă! Saşa, indicativul „Vasile Roaită"! ordonă locotenentul.

— Mai tare, Saşa! Mai tare! sare Abăza. N-ar fi mişto să fim, aşa, vreo patru maşini?!

— N-avem noi patru de toate, hă-hă, hă!

— Hî, hî, hî! face Abăza.

— Hî, hî, hî, hî, hî! face Saşa.

— Ga, ga, ga, ga, ga! îşi dă drumul băiatul bondoc, locotenentul, fericit.

— Vau-vau-vauuuuuu! urlă Abăza.

— I-ha! I-ha-iiii-ha-ha! screme Saşa, bătînd cu podul palmei pe claxon.

— Cotcodac! Cotcodac!

— Cucuriguuuu! Cucuriguuuuuuuu!

— Muuuuuuuuuuuuuuuu!

— Bee! Beeh! Beeeeeeeh!

— Maauuu! Miorlaaauuuuu!

— Aúuuuuuuuu! Aúuuuuuuuuuuu! Aúuuuuuuuuuuuuuuuu!

— Cucuvau! Cucuvauu! Cucuvauuu!

Saşa încetineşte. Abăza deschide portiera şi sare din mers. Maşina se afundă, grohăind, în oraş.

*
* *

Abăza strecoară o hîrtie în buzunarul portarului, care nu-l mai întreabă nimic, ci îl salută reflex cu mîna la chipiu. Urcă sprinten în hol. Lumina neoanelor accentuează albul spectral. Ajunge, cu liftul, la şase. Totul e nemişcat. Tăcut. Prin crăpătura uşii zăreşte, în camera de gardă, pulpele unei femei. Probabil doctoriţa. Pline, elastice, goale pînă sus. Depărtate, dezgolind matricea vişinie, fără sfîrşit. Abăza intră, pe vîrfuri, în salonul zece. În semiîntuneric licăresc paturile albe ale nou-născuţilor. Miroase a urină şi lapte. La trei fusese ora de alăptare. Acum dorm sătui, înfăşuraţi în scutecele alburii. Ca nişte gogoşi. Abăza desface pelinca primului. Un băieţel, cu puţică roşie şi fese opărite. Chel. Cu doar cîteva smoace la tîmple şi ceafă. Îşi vîră arătătorul în palma lui deschisă, iar gîgîlicea îl apucă de deget. Abăza îi cuprinde ţeasta crudă în palmă, acoperă cu cealaltă mînă faţa şi strînge încet. Boţul se zbate neputincios. Trupul lui curge ca un aluat din mîinile lui Abăza, care-l frămîntă bucată cu bucată. Carnea inconsistentă şi oscioarele subţiri se transformă într-un terci călduţ. Abăza întinge cu degetul, duce la gură şi gustă. Trece la patul următor. Apoi la următorul. Apoi la următorul. Migălos, atent la fiecare detaliu. Carnea împroaşcă printre degete. Clefăie. Aluatul roşiatic e viu, încă pulsează, încă tresare, chinuindu-se, parcă, să-şi recapete forma. Abăza adună coca într-una din căzile pentru îmbăiere, îşi clăteşte mîinile, ca să nu se lipească, îşi suflecă manşetele şi frămîntă, afundat pînă la coate, cu mişcări iuţi. La răstimpuri îşi trage degetele, încărcate de materie, pe marginea căzii şi execută mişcări de gimnastică digitală. După ce termină se spală bine, cu săpun, şi-şi şterge mîinile cu un halat alb, atîrnat în cuierul de lîngă chiuvetă.

Iese pe poarta spitalului, salutat de portar. Coboară, pe jos, spre gară. Noaptea se subţiază. Stelele păliseră. O furgonetă cu sticle de lapte urcă zăngănind. O navetă cade pe trotuar. Laptele îl ajunge pe Abăza, îi udă pantofii, curge, şuvoi, de-a lungul bordurii şi se varsă într-o gură de canalizare. Pavaj, firme, blocuri, cabluri.

*
* *

Abăza intră, pe sub arcadă, pe peron. Pute a latrină. Un sergent îşi face turul, lovindu-şi ritmic, ca să nu adoarmă, bastonul de picior. În nişele adînci ale geamurilor, pe tăblia pervazului, cliposesc oameni cu bărbia în piept şi cu genunchii la gură. E ora mută a gării, cînd agitaţia se potoleşte, iar călătorii, îngreuiaţi de oboseală, de praf şi de duhori, alunecă într-o amorţeală hipnotică. Abăza se uită pe geam. Băncile sînt tescuite cu vietăţi lipite unele de altele, într-o inconştientă, gregară solidaritate. Creştete pleşuve, basmale pestriţe, tălpi de bocanci, guri căscate, în racursiuri curioase, ţaţe, cu plozii dăbălăzaţi între ţîţe, boccele, cufere, geamantane, sacoşe, baloturi, saci, coji de seminţe. Bănuie aerul pîslos. Sala de aşteptare seamănă cu un tomberon supraîncărcat. Nu lipsesc nici pisicile, care se freacă de picioare, aţipite, ori amiros paporniţe. Abăza se dezlipeşte de la geam. Din faţă se aude o melodie tărăgănată, întreruptă de sunete stridente, reluată şi iarăşi pierdută. La colţul clădirii, aşezat pe o cărămidă, un bătrîn lăţos suflă într-o ţeavă de plastic. Sprijinită cu spatele de genunchii lui, picoteşte o fetiţă brunetă, cu părul împletit în trei cozi subţiri. Abăza se apleacă spre moşneag. Pe ceafa prelungă a fetei înaintează, la fel de tărăgănat ca şi sunetele, un şir cenuşiu de păduchi. Se ridică şi unduieşte în aer.

*
* *

La peronul şapte garnitura fusese deja trasă. Abăza sare în ultimul vagon. Acelaşi miros usturător de umblătoare. Încearcă să deschidă uşa toaletei, dar clanţa e blocată. Face un pas îndărăt. Trage un picior. Uşa se izbeşte. Pantoful plescăie în dejecţii. Abăza rămîne în uşă, urinînd lung. Lumea a urcat, poate cu ore în urmă, şi aşteaptă. Culoarul e plin. Pe măsură ce înaintează, Abăza are senzaţia că densitatea creşte, devenind înăbuşitoare, iar agitaţia tăcută se intensifică. La trecerile dintre vagoane simte cum păşeşte peste trupuri moi care se întorc în somn. Se află într-un intestin umed, constrîns să-şi facă loc printre mari viermi placizi. Să-i atingă, să-i înlăture, să pătrundă, forţînd uşor, prin chişleagul lor diluat.

Coboară chiar lîngă locomotivă. Cineva, din ultimul compartiment, îşi lipeşte nasul de geam. Faţa toată i se turteşte, i se întinde, ca strivită, pe sticlă. Numai ochii rămîn rotunzi şi holbaţi. Dinspre locomotivă, prin ceaţa părelnică a dimineţii, se apropie o femeie tînără, opintindu-se la un geamantan. Un copil de cîrpă îşi scapă capul pe umărul ei. Abăza o ajută, cu multă amabilitate, să urce.

*
* *

Patru şi douăzeci şi cinci de minute. Face semn mecanicului, agitînd legitimaţia. Mustăciosul, întîi nedumerit, îi deschide îndată şi-l pofteşte.

— Vin cu voi pînă la Ciuc. Vreau să mă întind puţin, n-am dormit toată noaptea.

— V-au numit după grevă? Ieri încă l-am văzut pe dom' Smarandache.

Pe oglinda retrovizoare se umflă, deformat hilar, impiegatul.

— N-aţi cerut voi înlocuirea lui Smarandache?

Impiegatul întinde foile şi semnalizează cu lanterna. Mecanicii se concentrează asupra manevrelor. Dieselul toarce ca o felină, trepidînd din ce în ce mai puternic. Se pune, încet, în mişcare.

Abăza trage două focuri. Deschide uşa şi se strecoară pe scară, aşteptînd momentul potrivit. Sare, înainte ca trenul să ia viteză.

Se sprijină de un stîlp metalic. Prin faţa lui, în ritmul accelerat al roţilor, trenul se transformă într-o fîşie verzuie. Şinele continuă, o vreme, să ţiuie.

*
* *

Urcă agale treptele şi se opreşte pe podul de lemn al pasarelei. Prin plasa de sîrmă vede şiruri de marfare, garnituri trase pe linii moarte, cîteva locomotive cu aburi, scoase din uz. Dincolo – siluetele colţuroase ale blocurilor. Sus, turlele Mitropoliei.

Se lasă roua peste pasarela înnegrită de funingini. Începe o dimineaţă clară şi distinctă. Abăza respiră. În mirosurile de fierăraie şi motorină s-a amestecat o undă proaspătă. Peronul se însufleţeşte. Vînzătorii de ziare îşi întind marfa, unii pe măsuţe, alţii de-a dreptul pe jos. În faţa dughenelor prind să se formeze grupuri. Opreşte, cu trei semnale scurte, prima cursă de navetişti a zilei. Oamenii coboară, pe rînd, unul cîte unul, şi se aglutinează în masa curgătoare. Abăza îşi aranjează pălăria şi trece legănat pasarela. Învîrte umbrela între degete.

SFÎRŞITUL

Cuprins

I. S-a ieftinit benzina, Freddy!
II. Dumnezeu are urechi de măgar
III. Vede-vi-se chemarea
IV. Ci era numa basne
V. Din salam tai o felie
VI. Barba lui Lincoln
VII. _____

Table of Contents

I. S-a ieftinit benzina, Freddy! 8
II. Dumnezeu are urechi de măgar 16
III. Vede-vi-se chemarea 37
IV. Ci era numa basne 55
V. Din salam tai o felie 73
VI. Barba lui Lincoln 90
VII. _____ 105